

Allmennkringkastingsrapporten 2020

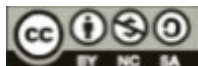
Vurdering av programvirksomheten i NRK

Innhold

1	Allmennkringkastingsoppdraget og finansieringen av NRK	2
1.1	Oppsummering av tilsynsresultatet for 2020	3
2	Vurdering av NRKs programvirksomhet i 2020	7
2.1	NRKs demokratiske rolle.....	7
2.2	Bidrag til det norske mediemangfoldet	10
2.3	Høy kvalitet, mangfold og nyskapning	22
2.4	Nyhets- og aktualitetsdekningen.....	37
2.5	Distrikt.....	43
2.6	Barn og unge	48
2.7	Samisk språk, identitet og kultur	53
2.8	Norsk språk, identitet og kultur og det kulturelle, språklige og religiøse mangfoldet	58
2.9	Norsk kultur, kunst, musikk, drama og film	69
2.10	Tilgjengelighet og beredskap	91
2.11	Redaksjonelt uavhengig og reklamefri.....	100

Ansvarlig utgiver: Medietilsynet

ISBN: 978-82-8428-012

Kontakt:

www.medietilsynet.no

www.facebook.no/medietilsynet

www.twitter.no/medietilsynet

post@medietilsynet.no

1 Allmennkringkastingsoppdraget og finansieringen av NRK

NRKs lokaler på Marienlyst. Foto: Ronny Evensen, NRK.

NRK er en offentlig finansiert allmennkringkaster, og skal sikre at hele befolkningen har tilgang på et bredt medietilbud med god kvalitet. NRK har helt siden etableringen i 1933 vært finansiert gjennom kringkastingsavgiften, en avgift knyttet til å ha et apparat som kan motta kringkasting. Fra 1. januar 2020 finansieres NRK direkte over statsbudsjettet, og nivået på finansieringen er videreført på tilsvarende nivå for 2020 til 2022.

Medietilsynet har et lovpålagt ansvar for å utarbeide en årlig rapport om hvordan NRK og oppfyller allmennkringkastingsforpliktelsene sine. Det er NRKs generalforsamling som følger opp Medietilsynets vurdering av NRK og eventuelle brudd på kravene i vedtektene. Kulturministeren er NRKs generalforsamling.

Fra og med 2023 skal Stortinget fastsette langsiktige økonomiske rammer for NRK gjennom et fireårig styringssignal, som bestemmer nivået på den årlige bevilgningen over statsbudsjettet. Det er Kulturdepartementet som året etter hvert stortingsvalg skal fremme forslag om størrelsen på de langsiktige, økonomiske rammene for mediestøtte – inkludert bevilgningen til NRK – i budsjettproposisjonen, jf. Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfold og armlengds avstand*. En bred omtale av de økonomiske forutsetningene for medievirksomhet i Norge skal ligge til grunn for forslaget om fireårig styringssignal. Departementet skal også vurdere de mediepolitiske målene og virkemidlene i lys av utviklingen i mediesektoren. En slik budsjettproposisjon skal fremmes første gang høsten 2022.

I den forbindelse har Medietilsynet fått i oppdrag fra Kulturdepartementet å utarbeide en rapport om hvordan NRK bidrar til mediemangfoldet og hvordan NRKs virksomhet virker inn på konkurransesituasjonen i det norske mediemarkedet. Bakgrunnen for oppdraget er å

fremskaffe et faktabasert grunnlag for utformingen av det fireårige styringssignalet for perioden 2023–2026 for de økonomiske rammene for NRK og vurderingen av om det er behov for endringer i NRKs allmennkringkastingsoppdrag. Medietilsynet er blant annet bedt om å vurdere hvordan NRKs tilbud, sammenlignet med tilbudet til andre aktører, bidrar til innholds- og bruksmangfold, herunder hvordan NRK oppfyller sitt særskilte ansvar for å dekke tematiske og geografiske blindsoner, hvordan NRK gjennom samarbeid med andre aktører bidrar til mediemangfoldet og eventuelle konkurransemessige virkninger av et utvalg av NRKs tjenester.

NRK har et særskilt samfunnsoppdrag og skal levere allmennkringkastingsinnhold på alle medieplattformer. Allmennkringkastingsoppdraget er bredt definert for å fremme den demokratiske, kulturelle og sosiale rollen NRK skal fylle i samfunnet. Et sentralt formål med allmennkringkasting er å sikre en bred og balansert redaksjonell dekning der ulike målgrupper får et tilpasset innholdstilbud. For å fremme økt innholds- og bruksmangfold er det viktig at NRK kombinerer samlende, folkelige tilbud med bred appell og tilbud som enten ut fra tema eller målgruppe har smalere publikumsappell. NRK har en viktig rolle både som fellesarena som bidrar til befolkningens felles orientering mot samfunnet og det å eksponere mediebrukerne for innhold de tradisjonelt ikke oppsøker.

NRKs oppdrag er nedfelt i NRK-plakaten og i NRKs vedtekter. Oppdraget er justert og utvidet flere ganger de siste årene – senest i desember 2019 da NRK fikk et særskilt ansvar for å dekke tematiske og geografiske blindsoner. Dette nye kravet, som gjelder fra 2020, styrker og presiserer NRKs selvstendige ansvar for å bidra til det norske mediemangfoldet, nasjonalt og regionalt, og rollen NRK har for å motvirke markedssvikt gjennom å dekke områder som andre medier ikke kan eller vil dekke.

1.1 Oppsummering av tilsynsresultatet for 2020

Tilsynsresultatet for 2020 viser at NRK i det store og det hele oppfylte samfunnsoppdraget i samsvar med kravene. NRK har et særskilt beredskapsansvar, og i forbindelse med pandemihåndteringen ble NRKs kriseinformasjonsansvar definert av myndighetene som en kritisk samfunnsfunksjon. Under koronapandemien omstilte NRK seg raskt for å dekke befolkningens økte informasjonsbehov, og utvidet blant annet nyhetssendingene og dekket pandemien gjennom debatt og undersøkende journalistikk. NRK er en av de nasjonale nyhetsmediene med en allmenn profil som fungerer som en felles orientering mot samfunnet på nasjonalt nivå for store deler av befolkningen. NRK tok også et særlig ansvar for barns rett til å ytre seg og få informasjon under koronapandemien. NRK initierte egne pressekonferanser for barn, og etablerte en daglig interaktiv sending, der eksperter som leger, psykiatere, lærere og politikere var med for å svare på barns spørsmål om korona og den nye hverdagen. *Vikartimen* var ett av NRKs bidrag til hjemmeskolehverdagen.

Statsminister Erna Solberg, kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby og barne- og familieminister Kjell Ingolf Ropstad på besøk i Supernytt. Foto: NRK.

NRK tok også andre grep for å fylle fellesarenafunksjonen med større kultur- og underholdningskonsepter, som *Maskorama* og *Koronakonsserter*, der Kringkastingsorkesteret (KORK) og en rekke kjente norske artister sørget for musikalsk underholdning. Den ekstraordinære situasjonen førte også til nyttig innovasjon hos NRK, blant annet i form av tjenesten *NRK Svarer*, der ambisjonen var å gi befolkningen forståelige svar på koronarelaterte spørsmål.

Noen hovedkonklusjoner fra tilsynet for 2020:

- NRK styrket det norske mediemangfoldet ved å oppfylle allmennkringkastingsoppdraget i 2020. Oppdraget er utformet for å sikre et bredt og kvalitativt godt tilbud, som skal være tilgjengelig for hele befolkningen.
- Av rundt 50 krav i NRKs allmennkringkastingsoppdrag var det bare ett som ikke ble oppfylt: NRK leverte ikke 25 prosent nynorsk på alle plattformene sine. NRK hadde 27,3 prosent nynorsk på tv i 2020, en økning fra 25,6 prosent i 2019. Andelen nynorsk ble verken nådd på radio eller nett i 2020. Etter en økning på nett fra 2018 til 2019 var det i 2020 en nedgang til 17 prosent. På radio falt andelen nynorsk fra 25,9 prosent i 2019 til 22,4 prosent i 2020. Medietilsynet forutsetter at NRK gjennomfører systematiske tiltak som resulterer i reelle positive utslag for ivaretagelsen av kravet om minst 25 prosent nynorsk på alle plattformer i 2021.
- NRK bidrar til det norske mediemangfoldet både regionalt og nasjonalt, blant annet gjennom en rekke ulike tiltak og samarbeid med andre medieaktører. NRK har i 2020 lagt til rette for å ivareta det nye kravet om å dekke tematiske og geografiske blindsoner.

Fremover må NRK redegjøre for hvilke blindsoner som er identifisert og hvordan NRK gjennom konkrete tiltak bidrar til å dekke disse, slik at mediemangfoldet styrkes totalt sett.

- NRK hadde i 2020 et bredt nyhets- og aktualitetstilbud, en rekke debattprogrammer og faste programmer som forklarer nyhetsbildet og setter det i en større sammenheng. NRK hadde en bred dekning av spesielt koronapandemien, USA-valget og jordskredet på Gjerdrum i 2020.
- NRK Nyheter produserer løpende nyhetsdekning på radio, tv og nett. NRK har i tillegg en egen nyhetskanal på radio: NRK Nyheter. Det lineære nyhetstilbudet på radio og tv er tilgjengelig digitalt gjennom NRK Radio og NRK TV, og nyheter blir også publisert gjennom sosiale medier. NRK produserer egne nyhetsprogrammer for ulike aldersgrupper, blant annet *Supernytt* for barn, og *N17* og *P3Nyheter* for unge. I 2020 ble NRK Nyheter lansert på plattformen Snapchat Discover, hvor det blir publisert daglige utgaver rettet mot et publikum som vanligvis ikke besøker NRKs tradisjonelle kanaler.
- NRKs samlede tilbud hadde høy kvalitet og en stor bredde i tematikk og sjangere i 2020. NRK hadde et solid innholdstilbud som kilde til innsikt, refleksjon, opplevelse og kunnskap.
- NRK hadde et godt lokalt tilbud, som er produsert og tar utgangspunkt i distriktene. Bred lokal forankring i distriktsdekningen og tilbudet til ulike minoritetsgrupper speiler ulike sider av den norske virkeligheten, både geografisk og kulturelt. NRK oppfyller også kravet om å være til stede i alle fylker.
- NRK oppfyller kravet om å ha et tilbud til både brede og smale grupper i befolkningen og tilbud som appellerer til ulike aldersgrupper.
- NRK viser og formidler kunnskap om mangfoldet i det norske samfunnet både gjennom flerkulturell kompetanse og program. NRK har også sendt programmer for nasjonale språklige minoriteter i 2020, men omfanget er begrenset. Særlig gjelder dette programmer for rom og romani. Medietilsynet mener NRK må styrke tilbudet til nasjonale minoriteter dersom dette skal fungere som et virkemiddel for representasjon og synliggjøring for disse gruppene.
- NRK har daglige samiskspråklige programmer for den samiske befolkningen og bidrar gjennom programtilbudet til å styrke samisk språk, identitet og kultur. NRK oppfylte også kravene til jevnlige programmer for både barn og unge på samisk i 2020.
- NRK oppfyller kravene om å fremme barns rett til ytringsfrihet og informasjon. NRK har daglige norskspråklige programmer for barn under tolv år og jevnlige norskspråklige programmer for unge. Under koronapandemien tok NRK særlig ansvar for informasjon til denne målgruppen – blant annet gjennom å initiere egne pressekonferanser for barn.

- NRK bidrar til å fremme nye talenter og lokale artister. NRK oppfylte i 2020 kravet om at minst 40 prosent av musikken i NRK P1, NRK P2 og NRK P3 skal være norsk. Godt over 50 prosent av musikken i NRK P1 og NRK P3 var norsk i 2020.
- NRK har en bred formidling av norsk drama som er både produsert internt og eksternt i det norske produksjonsmiljøet. Særlig dramatilbudet til unge er basert på innsiktsarbeid som gir unike innblikk i miljøer som ofte ikke er representert på egne premisser i mediebildet.
- NRK oppfyller det nye kravet om å legge ut minst 40 prosent av det frie programbudsjettet for tv til eksterne produsenter i rullerende treårsperioder fra og med 2018 til og med 2020.
- NRK arbeider systematisk og godt med universell utforming av innholdstilbudet og har et bredt tilbud til syns- og hørselshemmede.
- NRK hadde i 2020 sportssendinger som dekker både bredden i norsk idrettsliv og store idrettsbegivenheter, selv om omfanget av slike arrangement var redusert på grunn av koronapandemien. NRK dekket funksjonshemmedes idrettsutøvelse internasjonalt som nyhetssaker og hadde saker om økonomisk forskjellsbehandling av parautøvere.
- NRK oppfyller kravene til at allmennkringkastingstilbudet skal være reklamefritt, og at NRK skal utvise særlig varsomhet med å tilby innhold som utsetter publikum for kommersielt press – særlig i programmer rettet mot barn og unge.

Medietilsynet kommer til å følge opp noen konkrete temaer fra årets allmennkringkastingstilsyn i tilknytning til den pågående utredningen om ulike sider ved NRKs bidrag til det norske mediemangfoldet, som skal legges frem for Kulturdepartementet høsten 2021. Dette gjelder vurderinger av:

- om det er behov for å utvide kravene om formidling av norsk musikk, som per i dag er knyttet til NRK P1, NRK P2 og NRK P3, til flere av NRKs kanaler der musikk utgjør en vesentlig del av innholdet
- om det er behov for å konkretisere NRKs forpliktelser knyttet til journalistisk behandling av musikk- og kulturtemaene
- om det er behov for å konkretisere NRKs ansvar for et særskilt tilbud til nasjonale minoriteter

2 Vurdering av NRKs programvirksomhet i 2020

Grunnloven § 100, sjette ledd

Dei statlege styresmaktene skal legge til rette for eit ope og opplyst offentleg ordskitte.

2.1 NRKs demokratiske rolle

Vedtektene

§ 12 NRK skal ha som formål å oppfylle demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet.

§ 13 NRK skal ivareta ytringsfrihet og ytringsvilkår for borgerne. NRK skal være redaksjonelt uavhengig og være balansert over tid. NRK skal bidra til å fremme den offentlige samtalen og medvirke til at hele befolkningen får tilstrekkelig informasjon til å kunne være aktivt med i demokratiske prosesser.

NRK skal med sitt samlede allmennkringkastingstilbud støtte og styrke demokratiet og oppfylle demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet. Det overordnede kravet i § 12 angir formålet med NRKs allmennkringkastingsoppdrag. Videre reflekterer § 13 at NRK har en viktig funksjon knyttet til det såkalte infrastrukturkravet i Grunnloven § 100 sjette ledd, som innebærer at staten har ansvar for å legge til rette for kanaler og institusjoner som bidrar til en åpen og opplyst offentlig samtale. NRK har et særlig ansvar for å fremme den offentlige samtalen, og § 13 presiserer at dette innebærer å legge til rette for ytringsfriheten og borgernes ytringsvilkår. NRKs oppdrag inneholder flere krav som skal sikre at NRK gir løpende oppdatert og fordypende informasjon som er relevant for den offentlige debatten i et velfungerende demokrati.

Vurderingen av hvordan NRK oppfyller de overordnede kravene i §§ 12 og 13, bygger på en samlet vurdering av hvordan NRK oppfyller de mer spesifikke kravene til innholdstilbudet. Summen av delvurderinger viser om NRK løser allmennkringkastingsoppdraget på en god måte.

Tilstrekkelig informasjon og tillit

NRKs allmennkringkasterregnskap for 2020 viser at NRK har et bredt nyhets- og aktualitetstilbud, og en rekke debattprogrammer og faste programmer som forklarer nyhetsbildet og setter det i en større sammenheng. Denne funksjonen har ikke minst vist seg viktig under koronapandemien, hvor en stor majoritet i befolkningen har vendt seg til NRK for å bli informert. Samtidig viser undersøkelser at befolkningen har høy tillit til NRK.

NRK har også en sentral funksjon i arbeidet for å styrke norsk og samisk språk, identitet og kultur – gjennom innholdstilbudet og gjennom å synliggjøre mangfoldet av språk, identiteter og kulturer i Norge. NRKs samlede publisering og innholdsproduksjon skal informere og

opplyse, og ifølge NRK har borgerne mange muligheter til å ytre seg fritt om aktuelle saker gjennom NRKs tilbud på ulike medieplattformer.

I krisesituasjoner er det viktig med god informasjonsflyt og pålitelige kilder som kan dekke borgernes behov for informasjon og gi mulighet til å orientere seg i raskt skiftende situasjoner. 2020 var året hvor både Norge og verden plutselig befant seg midt i en pandemi. NRK har som offentlig finansiert allmennkringkaster et særlig beredskapsansvar, jf. NRKs vedtekter § 23. NRK skal også fremme barns rett til ytringsfrihet og informasjon (§ 22) og være tilgjengelig for hele befolkningen (§ 30). Gjennom pandemien hadde NRK kontinuerlige nyhetssendinger gjennom store deler av dagen i perioden fra 12. mars til 30. juni 2020. NRK Super bidro med kvalitetssikret og tilpasset informasjon til barn gjennom ulike konsepter. Blant annet hadde NRK en egen koronasending som ble oversatt til flere språk for å nå nyankomne flyktninger, og det ble initiert egne pressekonferanser for barn med statsministeren. NRK Tegnspråk hadde ekstra tolkning av nyhetssendinger fra midten av mars for å sikre at det tegnspråklige publikum kunne holde seg oppdatert på utviklingen av pandemien.

Gjennom koronapandemien forklarte og oppdaterte journalist Hallvard Sandberg befolkningen på det siste nye på koronafrenten. Foto: NRK

NRKs langtidsstrategi for 2019–2022 reflekterer hvordan NRK styrer virksomheten etter formålet med allmennkringkastingsoppdraget. Hovedmålene i langtidsstrategien er at NRK styrker og utvikler demokratiet, samler og engasjerer alle som bor i Norge, og er en publisist for innholdsproduksjon i verdensklasse. De konkrete målene for prioritering av innhold og produktutvikling angir NRK i publikumsstrategien. For å tilpasse strategiene til endringer i samfunnet og folks endrede mediebruk revideres delmålene hvert år. NRK viser til at hovedmålene om å styrke og utvikle demokratiet og samle og engasjere alle som bor i Norge, har vist seg å være robuste mål selv under en pandemi. I 2020 har NRK vært opptatt av å undersøke hva som er status for tillit i samfunnet – både mellom borgerne og til

samfunnsinstitusjoner og medier. NRK opplyser at funnene viser at NRK har en grunnleggende høy tillit i det norske samfunnet, og at den har økt ytterligere gjennom 2020. NRK redegjør for at det kontinuerlig jobbes for at publikum skal kunne finne og velge innhold fra NRK i konkurranse med det beste medieinnholdet fra hele verden. Denne konkurransen utvikler seg også raskt og er forsterket gjennom 2020. Likevel hadde NRK en daglig dekning på 89 prosent i 2020, som vil si et tilsvarende nivå som i 2019.

Prinsippet om at NRK skal være redaksjonelt uavhengig, er grunnleggende for at NRK skal kunne ivareta allmennkringkastingsoppdraget på en tilfredsstillende måte. Det er også viktig at NRK, ikke minst i opplysningsaktiviteten sin, er balansert over tid.

NRK gjør rede for at virksomheten jobber målrettet for å holde en høy etisk standard i det journalistiske arbeidet og følger medienes felles etiske regelverk, som Redaktørplakaten og Vær varsom-plakaten. NRK har i tillegg på noen områder utarbeidet presiseringer i en egen etikkhåndbok, som redaksjonelle medarbeidere i NRK skal følge. Presseetikken gjelder hele den journalistiske prosessen fra innsamling til presentasjon av det journalistiske materialet. I 2020 behandlet Pressens Faglige Utvalg 23 klager på NRK og konkluderte med brudd på god presseskikk i tre av disse sakene, se nærmere om dette i punkt 2.11 nedenfor. NRK opplyser at det i 2020 ble brukt store ressurser både på å gi befolkningen informasjon om pandemien og å drive uavhengig journalistikk om konsekvensene av pandemien og myndighetenes tiltak. I den forbindelse la NRK vekt på å legge til rette for en bred offentlig samtale og debatt om myndighetenes håndtering av pandemien.

NRK viser videre til at høy bruk, høy tillit og godt omdømme er de viktigste indikatorene på om NRK oppfyller oppdraget og forventningene til publikum. NRK har gjennom flere år vært høyt oppe på Ipsos' omdømmemåling. Den årlige målingen inkluderer 91 etater, 108 bedrifter og 50 organisasjoner. I 2020 svarte 88 prosent at de hadde et svært godt eller ganske godt totalinntrykk av NRK, en økning fra 82 prosent i 2019. NRK kom på andreplass på listen over bedrifter med høyest andel godt inntrykk, én plass opp fra 2019, og ett prosentpoeng bak førsteplassen. På spørsmål om «samfunnsansvar og moral» opplyser NRK at ingen noen gang har scoret høyere enn NRK gjorde i 2020. NRK gjennomfører også hvert år en egen profilundersøkelse, som måler hva slags oppfatning befolkningen har av NRK, og hvor tilfreds de er med NRK. NRK oppgir at profilundersøkelsen for 2020 viser at NRKs største styrker er stor tillit og troverdighet i befolkningen, se nærmere om resultatene fra profilundersøkelsen i punkt 2.3.2 nedenfor.

Konklusjon: Medietilsynet har etter en samlet vurdering av hvordan NRK oppfyller forpliktelsene som blir stilt til allmennkringkastingsvirksomheten, kommet til at de overordnede kravene i §§ 12 og 13 er oppfylt i 2020.

2.2 Bidrag til det norske mediemangfoldet

Vedtektene

§ 14 NRK skal ha et selvstendig ansvar for å bidra til det norske mediemangfoldet (regionalt og nasjonalt)

§ 26 NRK skal ha et særlig ansvar for å dekke tematiske og geografiske blindsoner

I vurderingen av kravet om at NRK skal ha et selvstendig ansvar for å bidra til det norske mediemangfoldet nasjonalt og regionalt, legger Medietilsynet vekt på hvordan NRK samlet sett oppfyller oppdraget som er nedfelt i NRK-plakaten og vedtektene, og på det samarbeidet NRK har med andre medieaktører, både lokalt, regionalt og nasjonalt. Da dette kravet ble innlemmet i NRKs oppdrag i 2017, var det enighet i Stortinget om at NRK har et ansvar for å ta hensyn til at deres aktivitet ikke er til hinder for andre aktører i markedet. Medietilsynet legger til grunn at vurderinger av måten NRK påvirker kommersielle medier og det totale tilbudet til publikum på, ikke gjøres i tilknytning til det årlige allmennkringkastingstilsynet, men i forbindelse med Stortingets fastsettelse av de fireårige styringssignalene for NRKs virksomhet.

Kulturdepartementet har gitt Medietilsynet i oppdrag å utarbeide en rapport om hvordan NRK bidrar til mediemangfoldet, og hvordan NRK virker inn på konkurransesituasjonen i det norske mediemarkedet. Utredningen skal gi et faktabasert grunnlag for utformingen av fireårige styringssignaler for perioden 2023–2026 for de økonomiske rammene for NRK, og for å vurdere om det er behov for endringer i NRKs allmennkringkastingsoppdrag. Dette arbeidet er påbegynt, og rapporten skal være klar i løpet av høsten 2021. I rapporten ser Medietilsynet nærmere på om NRKs tilbud, sammenlignet med tilbudet til andre aktører, bidrar til innholds- og bruksmangfold, inkludert hvordan NRK oppfyller sitt særskilte ansvar for å dekke tematiske og geografiske blindsoner. Det skal også vurderes hvordan NRK gjennom samarbeid med andre aktører bidrar til mediemangfoldet. Medietilsynet innhenter i den forbindelse en empirisk basert analyse av de konkurransemessige virkningene av NRKs tilstedeværelse i det nasjonale og regionale nyhets- og aktualitetsmarkedet på nett og av NRKs tilstedeværelse i podkastmarkedet.

Sist Medietilsynet gjorde en slik bred vurdering av hvordan NRK bidrar til mediemangfoldet i Norge, var i 2018, basert på et tilsvarende oppdrag fra Kulturdepartementet. Vurderingene ble fulgt opp i Meld. St. nr. 17 (2018–2019) *Mangfold og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid* (mediestøttemeldinga), der departementet la til grunn Medietilsynets vurderinger av hvordan NRKs nyhets- og aktualitetstilbud på nett virket inn på konkurransesituasjonen. I meldingen var Kulturdepartementet opptatt av å sikre at mediereguleringen både legger til rette for samfunnsviktig journalistikk og reduserer tematiske og geografiske blindsoner.

Med bakgrunn i Mediemangfoldsutvalgets undersøkelser av journalistiske blindsoner og egne empiriske innholdsanalyser foreslo Medietilsynet i utredningen i 2018 å vurdere å konkretisere NRKs oppdrag nærmere eller eventuelt benytte andre regulatoriske virkemidler

for å motvirke slike blindsoner. Kulturdepartementet fulgte opp dette, og NRK har fra 1. januar 2020 fått utvidet allmennkringkastingsoppdraget med et særskilt ansvar for å dekke tematiske og geografiske blindsoner. I mediestøttemeldingen presiserte Kulturdepartementet at NRKs ansvar for å dekke tematiske og geografiske blindsoner må balanseres mot det selvstendige ansvaret NRK har for å bidra til det norske mediemangfoldet. Det nye kravet styrker NRKs ansvar for det lokale mediemangfoldet, men departementet understreket i denne sammenheng betydningen av at NRKs distriktskontorer «ikkje definerer seg som ein konkurrent til lokalavisene, men at NRK lokalt bidreg til å styrkje det lokale mediemangfoldet og det samla tilbodet til publikum».

I mediestøttemeldingen støtter departementet også Medietilsynets vurderinger i rapporten fra 2018 knyttet til NRKs bidrag til mediemangfold når det gjelder NRKs krediterings- og siteringspraksis og tilnærming til samarbeid. Departementet sluttet seg til at NRK bør være tilbakeholdne med å sitere for mye fra saker som kommersielle medieaktører har publisert i sine betalingsløsninger, for å sikre at insentivet til- og merverdi ved å oppsøke originalkilden opprettholdes. NRK bør også ha en konsekvent og raus krediteringspraksis. Videre bør NRK aktivt søke å samarbeide med andre medieaktører, for eksempel i forbindelse med valgdekning. NRKs redegjørelse for hva som er gjort og hvilke resultater som foreligger på disse områdene inngår i Medietilsynets årlige tilsyn med hvordan NRK ivaretar kravet om å bidra til det norske mediemangfoldet, nasjonalt og regionalt.

2.2.1 NRKs samarbeid med andre aktører

NRKs allmennkringkastingsoppdrag er utformet for å sikre et bredt og kvalitativt godt tilbud, som skal være tilgjengelig for hele befolkningen. NRK viser til de tre dimensjonene i mediemangfold: mangfold i avsendere (inkludert geografi), mangfold i innhold og mangfold i bruk. I allmennkringkasterregnskapet dokumenterer NRK at virksomheten bidrar til innholdsmangfold gjennom en stor sjangerbredde for brede og smale grupper, med innhold for alle aldersgrupper, ved å ha redaksjonell tilstedeværelse over hele landet og formidle nyheter og aktualiteter fra distriktene til et nasjonalt publikum, og gjennom å tilby en omfattende utenriksdekning. NRK gjør også innholdet tilgjengelig for personer med nedsatt funksjonsevne. Medietilsynet vurderer at NRK på denne måten bidrar til det norske mediemangfoldet gjennom å oppfylle sitt allmennkringkastingsoppdrag.

Medietilsynet vurderer også om NRK bidrar til det norske mediemangfoldet gjennom samarbeid med andre, ut fra om NRK kan dokumentere å være en åpen og aktiv initiativtaker til samarbeid, og om alle medieaktører på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå får like muligheter til å inngå slike samarbeid.

NRK opplyser at det er etablert klare regler for kreditering og sitering, og at praksisen skal være raus og tydelig. Det skal også lenkes til eksterne medier når disse siteres i vesentlige saker, selv om sakene er innenfor betalingsløsninger. NRK viser til at dette gir publikum større merverdi, og at formålet også er å bidra til at flere kjøper abonnement på norske medier. NRK har ikke automatiserte systemer som teller årlige krediteringer og siteringer. Medietilsynet vil innhente en ekstern analyse av NRKs bruk av sitering, kreditering og lenking

i utredningen av NRKs bidrag til det norske mediemangfoldet og hvordan NRK virker inn på konkurransesituasjonen i det norske mediemarkedet, som legges frem høsten 2020.

Programlederne Tuva Fellman og Ronny Brede Aase kjørte *Sommerbilen* gjennom Troms og Nordland. Foto: Julia Marie Naglestad, NRK.

NRK opplyser også at et tiltak er å løfte frem lokale redaktører og kommentatorer fra andre medier i NRKs sendinger, særlig på radio lokalt og nasjonalt, fra *Dagsnytt 18* til *Helgemorgen fra Tromsø* og i distriktssendinger. NRK samarbeider også med flere mediehus om ulike kåringer. Noen eksempler fra 2020 er «Årets nordlending», «Årets trønder» og «Årets hverdagshelt i Trøndelag».

Hovedoppgaven til NRKs redaktør for mediemangfold og samarbeid¹ er å tilrettelegge for at hele NRK leverer på oppdraget for norsk mediemangfold. Redaktøren skal også bidra til økt samarbeid med norske bedrifter som har kompetanse, kunnskap og innovasjonskraft som NRK og norsk mediebransje trenger.

NRK har som utgangspunkt for sitt arbeid med mediemangfoldsoppdraget å gi publikum i Norge bedre norsk innhold som markerer seg i en global konkurranse. NRK viser til at de store sosiale og teknologiske plattformene tar en stadig større del av publikums tid gjennom døgnet. Kantars 24-timersundersøkelse viste at nordmenn brukte i underkant av åtte timer hver dag på medier og globale plattformer i 2020. Samtidig har det vært en sterk økning i

¹ NRK opplyser at stillingen som redaktør for mediemangfold og samarbeid ble opprettet våren 2019, i første omgang for en prøveperiode på to år. Stillingen er organisert i NRKs strategienhet.

bruken av norske medier under koronapandemien. For NRK er det et mål å bidra til at norske medieaktører står sammen i den globale konkurransen.

For å kartlegge eksterne forventninger har NRK i 2020 møtt mediehus, interesseorganisasjoner, forskere, utdanningsinstitusjoner, konsernledere og enkeltredaktører. Ifølge NRK peker følgende tre områder seg tydelig ut når det gjelder ønsker fra eksterne aktører: bistand til kvalitet, bistand til kompetanse og større tilgang til NRKs arkiver.

Bistand til kvalitet

NRKs hovedprosjekt i 2020 knyttet til bistand til kvalitet er kalt «Den store folkevandringa». Dette er et journalistisk samarbeidsprosjekt mellom NRK og Landslaget for lokalaviser (LLA), 99 lokale og regionale mediehus og Senter for undersøkende journalistikk (SUJO) i Bergen, som startet i 2020 og blir gjennomført i valgåret 2021.² NRK gjør rede for at prosjektet tar for seg aspekter ved nordmenns flyttemønster de siste årene og forventet utvikling for alle landets kommuner de neste 20 årene. Det skal samles inn data og bakgrunnsinformasjon for større reportasjer som kan deles med alle deltakende mediehus, som igjen kan bruke materialet til å lage eget redaksjonelt innhold. Ifølge NRK er målet med prosjektet å gi et større og mer variert tilbud til publikum, og visjonen er å gjøre publikum i Norge bedre i stand til å delta i det offentlige rom og i politiske beslutninger – spesielt i spørsmål som gjelder hverdagen der folk bor.

Rollefordelingen er at NRK fremskaffer komplisert bakgrunnsmateriale og kompetanse på brukerbehov, og at lokale og regionale medier har nedslagsfeltet og lokalkunnskapen som kreves for å lage grundig journalistikk som berører folks hverdag. NRKs redaksjoner skal løfte innholdet til et bredere publikum regionalt og nasjonalt – også gjennom nasjonale debatter. NRK er bevisst på sin rolle som regional og nasjonal aktør, og at NRK verken kan eller skal være en lokalavis. Dette prosjektet er et eksempel på hvordan NRK og andre medier kan utfylle hverandre til det beste for publikum. SUJO organiserer og leder daglige digitale verkstedsrom, holder ukentlige «kompetanselunsjer» og har ansvar for kompetanseutvikling og veiledning av redaksjonene. SUJO bistår også enkeltaviser, redaktører og journalister med konkret veiledning. SUJOs lange erfaring med kompetanseutvikling i lokalredaksjoner i hele landet gjør at senteret er en sentral ressurs i samarbeidsprosjektet. NRK opplyser at erfaringene fra dette prosjektet gir innsikt i om denne typen samarbeid er en bærekraftig metode for å skape bedre og mer variert kvalitetsjournalistikk til publikum i Norge. Dersom prosjektet lykkes, skal også andre medier enn LLAs medlemsbedrifter få delta i samarbeidet.

² NRK opplyser at en felles redaksjon for NRK, LLA og SUJO ble nedsatt i 2020, men på grunn av koronapandemien, ble arbeidet med publisering utsatt til sen vinter/vår 2021.

Den store folkevandringa. Fra venstre Laila Borge (LLA), Bergit Sønstebo Svensen (NRK) og Tomas Bruvik (LLA). Foto: Geir K. Hus, LLA

NRK gir også flere eksempler på konkrete journalistiske bidrag til norske mediehus i 2020. Rundt 35 lokal- og regionaviser benyttet NRKs *Brennpunkt*s gravejournalistiske materiale om klimautviklingen i hver enkelt norsk kommune 80 år frem i tid. NRK opplyser at delingen resulterte i cirka 50 nyhetssaker og kronikker over et par uker, i tillegg til NRKs egne nyhetssaker på alle plattformer. To til fire ganger i uken deler NRK egne direkteproduksjoner av fellesbilder og -lyd med landets mediehus. NRK gir også anledning til å bruke klipp og stillbilder i etterkant, identifisert som bilder fra NRK. NRK opplyser at delingen stort sett skjer uten kostnader for de kommersielle selskapene. Eksempler på deling er Ari Behns og Jahn Teigens bisettelser, NRKs egne debattsendinger som angår flere geografiske områder, 17. mai-sendingen der kongefamilien kjørte ut for å møte folket, markeringer av 22. juli over hele landet, hele id mubarak-sendingen, dekingen etter raset i Gjerdrum og improvisert utdeling av Nobels fredspris. NRK deler også produksjoner som er viktige for publikum i andre deler av landet, som den kvenske nyttårstalen i nord, 17. mai-sending i Trondheim og Sola-møtet i vest. Et tiltak for deling som i mindre grad har vært benyttet i 2020, er NRKs tv-produksjon av gudstjenester.

NRKs distriktskontorer deler reportasjestoff med lokalradioer. NRK opplyser at det dreier seg om reportasjestoff i randsonen av lokalradioens nedslagsfelt, og som ikke lages av den aktuelle lokalradioen selv. NRK viser til uttalelser fra redaktør Ted Ivar Paulsen (bildet) om at delingen oppleves positiv for et samlet mediemangfold – spesielt i Vesterålen. Uten samarbeidet med NRK ville disse innslagene ifølge Paulsen ikke blitt laget av Radio Bø, men de er interessante for lokalradioens utvidete publikum.

NRK deler ukentlig to til fire direktestrømmer og daglig nyhetsklipp med norske mediehus. I 2020 har NRK delt 990 klipp fra arkivet: 435 av disse var gratis, og 555 er det tatt betalt for i form av de faktiske kostnadene som arbeidet medfører for NRK.

NRK Nordland deler tre til fire innslag i uka med Radio Bø – lokalradioen for Lofoten, Vesterålen og Ofoten. Radio Bø sender også over lydfiler til NRK Nordland dersom redaksjonen vurderer at innholdet kan ha interesse for NRK og stiller studio til rådighet hvis NRK er på oppdrag i kommunen. Foto: NRK.

Under koronapandemien inngikk NRK, på forespørsel fra Norsk Lokalradioforbund, et samarbeid med lokalradioer som ga tilgang til NRK P1s nyhetsbulletiner hver time, i tillegg til lyd fra nasjonale pressekonferanser med påfølgende distriktsnyheter. Norsk Lokalradioforbund organiserer en rekke ulike lokalradioaktører på FM og DAB, og majoriteten av aktørene i lokalradiomarkedet fikk mulighet for tilgang til nyhetsbulletiner fra NRK gjennom dette samarbeidet.³ Samarbeidet varte fra midten av mars til midten av august, og bidro ifølge NRK til at lokalradioer med anstrengt økonomi og som måtte permittere, kunne bruke sine krefter til å lage lokale saker, mens NRK sto for oppdateringen nasjonalt og regionalt. NRKs deling av nasjonalt og regionalt nyhetsstoff bidro til at lokalradioene kunne opprettholde sin publikumsoppslutning under pandemien ved å sikre at de kunne formidle de viktigste nyhetene både nasjonalt og lokalt. NRK viser til Norsk Lokalradioforbunds egen undersøkelse, som viste at 48 lokalradioer benyttet muligheten til å bruke redaksjonelle nyhetstjenester fra NRK, og at lokalradioene har vært positive til tilbudet.

³ Norsk Lokalradioforbund organiserer 130 lokale radiostasjoner i Norge og hadde medlemmer i alle fylker i 2020, informasjon tilgjengelig 18. mai 2021 på www.lokalradio.no. På FM og DAB (Lokalradioblokk I og Riksblokk II) er det per 25. mai 2021 til sammen 474 lokalradiokonsesjoner fordelt på 150 unike aktører (Kilde: Medietilsynets konsesjonærregister).

NRK er prinsipielt opptatt av å skape et tilbud for andre medier i tillegg til, og ikke i stedet for, nyhetsbyrået NTB. Dette innebærer at NRK er så raus med deling som mulig, men samtidig er bevisst på NTBs kommersielle grunnlag. Blant annet viser NRK til at lokalradioene fortsatt får bruke NRKs lyd fra pressekonferanser som anses som nasjonalt viktige. Ettersom NTB ikke har en tilsvarende tjeneste, vurderer NRK at denne avtalen ikke er konkurransehemmende.

Bistand til kompetanse

Koronapandemien skapte utfordringer for gjennomføringen av kompetansetiltak i ulike deler av Norge, og NRK viser til at flere planlagte prosjekter i 2020 ble utsatt. Et tiltak som skal gjennomføres digitalt i 2021, er regionale innovasjons- og utviklingsdager i regi av NRKs utviklingsavdeling, med særskilte dager for henholdsvis lærekreftene ved utdanningsinstitusjonene og for mediehusene/produksjonsselskapene. I 2020 gjennomførte NRK en kompetansedag om å starte podkast. Arrangementet samlet 75 deltakere fra eksterne mediehus og produksjonsselskaper og ulike avdelinger i NRK. Dette kompetansetiltaket er evaluert positivt og gjør at NRK vil fortsette med tilsvarende tiltak. NRK Sápmi gjennomførte også podkastdag i 2020, med to eksterne mediehus til stede (Ávvir og Ságat).

Ifølge NRK skal bistand tilbys på fagområder som NRK har særskilt kompetanse på, men på en slik måte at NRK ikke oppfattes som en konkurrent til kommersielle kompetansebedrifter rettet mot mediebransjen. NRK peker på innovasjon innenfor ny teknologi og utvikling av innhold i tråd med publikums bevegelser som relevante fagområder.

NRK mener utviklingsavdelingen er en stadig viktigere bidragsyter til norsk mediemangfold, spesielt når det gjelder å kvalitetssikre ideer fra interne avdelinger og eksterne produksjonsselskap basert på NRKs strategi. Utviklingsavdelingen arrangerte 450 arbeidsmøter i 2020, der også deltakere fra andre medier og produksjonsselskap ble invitert. NRK viser til at ekstern deltakelse både bidrar til nye, alternative perspektiver og til kompetansedeling på tvers.

Gjennom utviklingsavdelingen samarbeider NRK med flere høyskoler og universiteter om undervisning, foredrag og sensorer, spesielt innenfor idé- og innholdsutvikling. NRK samarbeider også med Spekter (sektorrådet) og de største kulturinstitusjonene i Norge for å finne nye og bedre måter å samarbeide på, og legger til rette for tettere kontakt mellom kulturlivet og publikum. I 2020 arrangerte NRK, Schibsted, TV 2, NFI og Aftenposten for femte gang «Seriedagene», som en årlig, faglig festival. Festivalen er ifølge NRK den mest sentrale møteplassen for nordisk serieproduksjon, og et delmål er å fremme nye stemmer, unge forfattere og regissører. I 2020 ble det derfor arrangert et heldagsseminar for unge forfattere og regissører. Utviklingsavdelingen har i tillegg hatt inspirasjonsforedrag for eksterne produksjonsmiljøer i 2020 og er involvert i opplegget for Nordiske Mediedager.

NRK redegjør også for andre kompetansetiltak i egen regi i 2020. Ett eksempel er NRKs tilgjengelighetsavdelings webinar om kravene til universell utforming av medieinnhold på nettsider og apper, der nærmere 200 deltakere fra forskjellige medier, statlige institusjoner,

firmaer og interesseorganisasjoner deltok. NRK opplyser at tilsvarende arrangement trolig skal gjentas. Et annet eksempel er samarbeidet mellom NRK Nordland og Stormen Bibliotek i Bodø om et ukentlig opplæringstilbud i videoredigering, direkterapportering, sosiale medier-strategi og stillbilder for ungdommer i alderen 14–18 år. NRK benytter også ungdommene i egne produksjoner. NRK opplyser at tiltaket blir gjenopptatt når utviklingen i koronapandemien tillater det.

Tilgang til NRKs arkiver

NRKs arkiver vokser hver dag med nytt innhold som gjøres tilgjengelig for publikum, andre medier og produksjonsselskap. Ifølge NRK er det en liten økning i etterspørselen etter arkivklipp. I tillegg til at NRK deler nyhetsklipp og livestrømmer, fikk NRK cirka 1000 henvendelser om klipp fra NRKs arkiver for bruk i eksterne produksjoner i 2020. Den økte etterspørselen forklarer NRK med større oppmerksomhet rundt NRKs deling fra medier over hele landet, og en generell økning i bruk av arkivmateriale til produksjon av innhold på nye medieplattformer. Dette gjelder for eksempel podkaster i «true crime»-sjangeren.

NRK opplyser at produksjonsselskapene benytter den historiske arkivtilgangen mest, men også medier over hele landet etterspør klipp fra eget dekningsområde. I 2020 gjorde NRK en brukerundersøkelse som avdekket at det er ønske om enklere tilgang til NRKs arkiver, noe NRK vil se nærmere på i 2021.

2.2.2 Tematiske og geografiske blindsoner

NRKs allmennkringkastingsoppdrag er utformet for å sikre en bredde i NRKs dekning, både tematisk og geografisk. NRK viser til at det er et pågående arbeid internt å definere blindsoner som NRK kan forbedre dekningen av – alene eller sammen med eksterne samarbeidspartnere. NRK mener kravet om å dekke særskilte blindsoner kan sees i sammenheng med kravet om å bidra til norsk mediemangfold, blant annet gjennom å produsere godt journalistisk innhold for publikum sammen med spesielt lokale og regionale

mediehus. NRK viser til at dette ikke gjelder spesifikt for distriktskontorene, men for hele NRK.

Klimaredaksjonen satte i 2020 søkelyset på hvordan bygging av veier og vindturbiner kan føre til store CO₂-utslipp fra myrområder. Her er NRKs klimajournalist Eline Helledal Johnsen i felt under dette arbeidet. Foto: Erlend Lånke Solbu, NRK.

NRK opplyser at distriktskontorene ser på hvordan NRK kan være en god samarbeidspartner for lokale og regionale mediebedrifter, for å lage innhold som gir mer variert og godt innhold til publikum, og at journalistiske blindsoner er et prioritert arbeid ved NRKs distriktskontorer for å svare direkte på det nye kravet. Foreløpig har NRK utarbeidet en guide for redaksjonene som bistand til arbeidet med å fremme mediemangfold, som inngår i NRKs strategi for nyhetsoppdraget til distriktskontorene i rapporten «Framtidas distriktsoppdrag». NRK har på forespørsel fra Medietilsynet lagt frem strategidokumentet og guiden, som inneholder flere forslag til hvordan distriktskontorene kan samarbeide med lokalaviser, lokalradio, undervisningsinstitusjoner, frittstående produksjonsselskap, andre virksomheter/etater og frivillige organisasjoner. For samarbeid med lokalaviser og lokalradio eksemplifiserer veiledningen at distriktskontorene kan samarbeide om journalistiske satsinger og undersøkende journalistikk som avdekker kritikkverdige forhold i et lokalsamfunn. Det presiseres at «NRK bidreg til å løfte lokalavisa, ikke stå i vegen for deira jag etter fleire abonnentar», og i de tilfeller NRK og den lokale medieaktøren dekker samme hendelser, kan lokalavisredaktører eller journalister brukes til å kommentere i NRK. Andre eksempler som gis er samarbeid om viktige arrangement som samler folk, eksempelvis i tilknytning til valg, konserter, festivaler og sesongarrangementer.

I tillegg oppgir NRK at distriktskontorene har fått i oppdrag å gjøre analyser av geografiske og tematiske blindsoner i hvert enkelt distriktskontors nedslagsfelt. Resultatene skal ifølge NRK trolig foreligge høsten 2021. På forespørsel fra Medietilsynet har NRK forklart at

distriktskontorene årlig skal lage en oversikt over hvilke geografiske områder som blir journalistisk dekket i sine områder, og at NRK vil være spesielt oppmerksom på områder som per i dag ikke er dekket av en region- eller lokalavis. I tillegg kan det finnes områder som regionavisen har valgt bort, eller der det er en lokalavis som har få ressurser. NRK viser til at det finnes varierende grad av statistikk over hvilke geografiske områder som dekkes, men NRK har nå innført konsekvent bruk av «dateline» i nettsakene som blir produsert i NRK. Dette innebærer at nyhetsartiklene i de tilfellene der minst én reporter eller journalist er ute i felt, har en innledende tekst med informasjon som angir stedet hvor journalisten befant seg. For eksempel av typen: «Marte Skodje rapporterer fra Hjelmeland.» Hensikten er at distriktskontorene årlig skal få en oversikt over hvilke geografiske områder som blir journalistisk dekket i sine regioner.

Når det gjelder tematiske blindsoner, viser NRK til at det er mer utfordrende å gjøre tilsvarende analyser som for geografiske blindsoner. Ifølge NRK har distriktskontorene en tydelig strategi for å løfte lokale saker til et regionalt og nasjonalt publikum, og dermed ikke være i direkte konkurranse med lokalavisene om innholdet. NRK opplyser at stadig større ressurser brukes til å gå inn i kompliserte saksfelt for å gjøre disse lettere tilgjengelig for et større publikum. NRK vil fremover satse enda mer på kvalitet framfor kvantitet, gjennom distriktdivisjonens planlagte satsing på undersøkende journalistikk.

NRK opplyser at det jobbes kontinuerlig med å identifisere og dekke tematiske blindsoner i Norge gjennom målrettet journalistisk innholdsproduksjon rundt for eksempel barn, livssyn, bredt utenriks, vitenskap og natur. Særlig viktig er arbeidet innenfor nyhetsfeltet. NRK har også kartlagt nyhetsbehovet blant samiske ungdommer, og undersøkelsen skal danne grunnlaget for videre arbeid med journalistiske blindsoner overfor denne målgruppen.

Ved inngangen til 2020 opprettet NRK en egen redaksjon for klimajournalistikk, som i løpet av 2020 fikk 15 medarbeidere med base i Oslo og Bergen. Mange av journalistene jobber også for andre redaksjoner i NRK. NRK har som mål å være «først med hele bildet», også når det gjelder klima og det grønne skiftet. Klimaredaksjonen løftet i 2020 flere temaer som tradisjonelt har fått liten dekning i mediene, som iskanten i Barentshavet, CO₂-utslipp fra myrområder, den norske satsingen på karbonfangst og -lagring og dekket statsbudsjettet med et klimaperspektiv.

Debatt i P2 overfører aktuelle debatter landet rundt. Her fra «Big data – det nye gullet?» på Studentersamfunnet i Trondheim september 2020. Foto: NRK.

Eksempler på samarbeidsprosjekter som har som mål å gi publikum i Norge et bedre norsk tilbud, er NRK *Debatt i P2*, som overfører aktuelle debatter om kultur- og samfunnstemaer fra kulturhus rundt i Norge, og som andre institusjoner enn NRK står bak. NRK samarbeider med blant annet tenketanker, andre medier og kulturhus, og produksjonsselskapet Millimedia A/S bygger opp arrangørnettverket sammen med NRK. Samarbeidet resulterer i cirka 40 produksjoner i året, og det er bestemt at om lag halvparten av debattene skal hentes fra arrangementer utenfor Oslo – særlig fra Stavanger, Bergen, Trondheim, Bodø, Kristiansand og Arendal. I 2020 lyttet i gjennomsnitt 61 000 lyttere til *Debatt i P2*. I kulturstrømmen på nrk.no/kultur kan publikum oppdatere seg på saker fra kulturlivet, både NRKs egne saker og ved lenking til andre norske mediehus. Ifølge NRK bidrar prosjektet til et mangfold av stemmer og innfallsvinkler i den aktuelle samfunnsdebatten, og til at NRK P2 speiler hele landet litt bedre.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravet om å bidra til det norske mediemangfoldet, regionalt og nasjonalt. I vurderingen har Medietilsynet lagt vekt på hvordan NRK oppfyller allmennkringkastingsoppdraget generelt og de tiltakene NRK har gjort med hensyn til samarbeid med andre norske medieaktører på de tre hovedområdene bistand til kvalitet, bistand til kompetanse og større tilgang på NRKs arkiver. Det er også sett hen til NRK praksis for kreditering, sitering og lenking.

For å ivareta det nye særskilte ansvaret for å dekke tematiske og geografiske blindsoner, er det nødvendig med god kunnskap om hvilke tematiske og geografiske blindsoner som finnes. Det er også behov for å etablere gode verktøy for å kunne følge utviklingen over tid. Dette fordrer gode systemer i NRK for å systematisk kartlegge og vurdere hvor slike journalistiske blindsoner finnes, og hvilke redaksjonelle grep NRK kan ta for å motvirke blindsonene. Medietilsynet er i gang med å kartlegge tematisk innholdsbredde i et bredt tverrsnitt av norske nyhets- og aktualitetsmedier gjennom Mediemangfoldsregnskapet. Mediemangfoldsregnskapet skal også bidra med innsikt i den geografiske spredningen av redaktørstyrte journalistiske medier i Norge. Samlet sett kommer disse undersøkelsene til å bidra til empirisk basert innsikt i hvilke tematiske og geografiske blindsoner som finnes i Norge.

Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 har lagt til rette for å ivareta det nye kravet om å dekke tematiske og geografiske blindsoner. Fremover forutsetter Medietilsynet at NRK også redegjør for hvilke journalistiske blindsoner som er identifisert og hvordan NRK gjennom konkrete tiltak bidrar til å dekke tematiske og geografiske blindsoner, slik at mediemangfoldet styrkes totalt sett. NRK må også særskilt redegjøre for vurderingene som er gjort for å hensynta balansen mellom de konkurransemessige virkningene og merverdien av eventuell satsning fra NRKs distriktskontorer for å motvirke geografiske blindsoner lokalt. NRKs retningslinjer i dette arbeidet viser at NRKs mål er å fremme samarbeid og løfte journalistiske saker, og at distriktskontorene ikke skal være til hinder for de lokale medieaktørene.

2.3 Høy kvalitet, mangfold og nyskapning

Vedtektene

§ 21 NRKs tilbud skal i hovedsak være av redaksjonell karakter. NRK skal etterstrebe høy kvalitet, mangfold og nyskapning. NRKs tilbud skal ha tematisk og sjangermessig bredde. NRK skal appellere til alle aldersgrupper.

§ 39 NRKs allmennkringkastingstilbud skal være kilde til innsikt, refleksjon, opplevelse og kunnskap gjennom programmer av høy kvalitet.

§ 40 NRK skal være nyskapende og bidra til kvalitetsutvikling

§ 41 NRK skal kunne formidle samme type tilbud som også tilbys av kommersielle aktører, men bør etterstrebe å tilføye sitt tilbud et element av økt samfunnsverdi i forhold til det kommersielle tilbudet.

§ 44 NRK skal bidra til utdanning og læring, herunder tilby innhold tilrettelagt for skoleverket.

§ 52 NRK skal stimulere til kunnskap, forståelse og bruk av andre medieplattformer blant brukere i alle aldre.

§ 50 NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- Tjenester og spill som stimulerer til interaktiv deltakelse

2.3.1 Et tilbud av redaksjonell karakter

Kravet om at tilbudet til NRK i hovedsak skal være av redaksjonell karakter, understreker at NRKs allmennkringkastersoppdrag skal oppfylles gjennom å tilby tjenester som primært er redaksjonelt funderte, og avgrenser tydelig NRKs mulighet til å opprette nye nyttejenester. For såkalte nyttejenester ligger den primære funksjonen og verdien for brukerne i nytteverdien. Et eksempel på en slik nyttejeneste er yr.no.

NRK har ikke søkt om forhåndsgodkjenning av nye tjenester i 2020 og opplyser også at det ikke har vært utviklet nye nyttejenester i 2020. Det opplyses også at med unntak av værsiden yr.no har ikke NRK andre tjenester som primært har en nyttefunksjon.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRKs tilbud i hovedsak var av redaksjonell karakter i 2020.

2.3.2 Innsikt, refleksjon og kunnskap

I allmennkringkastingsoppdraget er det stilt flere krav til at NRKs tilbud skal ha høy kvalitet, være nyskapende, mangfoldig og appellere til ulike grupper, og til at tilbudet skal være en kilde til innsikt og refleksjon. Når NRK formidler samme tilbud som også tilbys av kommersielle aktører, er kravet at NRK tilstreber å tilføye et element av økt samfunnsverdi i forhold til det kommersielle tilbudet.

Samlet sett uttrykker kravet at NRK, som offentlig finansiert allmennkringkaster, forutsettes å levere kvalitetsinnhold som bidrar til å heve kunnskapsnivået i befolkningen, er i front med tanke på kvalitetsutvikling og nyskaping og bidrar til felleskap og inkludering gjennom å ivareta ulike publikumsgrupper. I mer kommersielle programtilbud, som for eksempel underholdningstilbudet, forutsettes det at NRK tilstreber å tilføre en merverdi for samfunnet som gjør NRKs tilbud distinkt, slik at NRK dermed bidrar til økt mangfold i det samlede medietilbudet.

Mange av disse kravene må forstås som typisk overordnede krav som sier noe om et forventet resultat av NRKs virksomhet, men det er samtidig krav som kan vurderes gjennom å se nærmere på innhold, omfang og regularitet for bestemte programkategorier.

Medietilsynet legger den siste forståelsen til grunn for sin evaluering av hvordan NRK innfrir disse kravene.

Kravene som stilles til «høy kvalitet» kan forstås som bredde og fordypning i de perspektivene NRK tilbyr innenfor de ulike tilbudskategoriene og i sitt samlede innholdstilbud. Det handler også om

kvalitetsjournalistikk i betydningen av at NRK har en høy standard i sine produksjoner og drives etter publisistiske prinsipper om saklighet, balanse, etterrettelighet og kildekritikk. I tillegg har oppfyllelsen av flere øvrige konkrete krav i NRKs allmennkringkastingsoppdrag betydning, som for eksempel kravene om å fremme den offentlige samtalen, tilbudet av nyheter, aktualiteter og kultur – inkludert den undersøkende journalistikken. NRKs tilbud skal bidra til at borgerne kan forstå seg selv, mangfoldet og sammenhengene i samfunnet bedre og gi et godt grunnlag for meningsdannelsen og aktiv demokratisk deltakelse.

Flere fremstillinger i allmennkringkasterregnskapet fra NRK viser at innholdstilbudet på alle plattformer har høy kvalitet og stort mangfold, er nyskapende og gir økt samfunnsverdi. I NRKs langtidsstrategi står det blant annet at «NRK bidrar til at folk forstår samfunnet,

Hovedmål og delmål i NRKs langtidsstrategi

NRK styrker og utvikler demokratiet

NRK bidrar til at folk forstår samfunnet, hverandre og seg selv bedre
NRK bidrar til et inkluderende og nysgjerrig Norge
NRK styrker norsk og samisk mediemangfold

NRK samler og engasjerer alle som bor i Norge

NRK tilbyr innhold som folk finner, velger og elsker
NRK er tett på publikum og er til for alle
NRK er den beste formidleren for norsk og samisk virkelighet
NRK skaper åpne møteplasser, ny forståelse og opplevelser som setter spor

NRK er en publisist og innholdsprodusent

i verdensklasse
Vi kjenner folk i Norge best
Vi speiler befolkningen i innhold og organisasjon
Vi lærer, samarbeider og utforsker nye idéer
Vi styrker samspillet mellom innhold, teknologi og produktutvikling
Vi øker andelen ressurser til publisering og innhold

Kilde: NRK

hverandre og seg selv bedre», «NRK bidrar til et inkluderende og nysgjerrig Norge», NRK skaper åpne møteplasser, ny forståelse og opplevelser som setter spor», «Vi lærer, samarbeider og utforsker nye ideer», og «Vi styrker samspillet mellom innhold, teknologi og produktutvikling».

Utvikling og nyskaping

I 2020 har koronapandemien gjort det nødvendig for NRK og andre medieaktører å tenke nytt om utvikling og publisering av innhold, noe som ifølge NRK har resultert i mer innovasjon enn noen gang tidligere. NRK arrangerte over 450 arbeidsmøter over hele landet, i hovedsak digitalt, for å utvikle innhold og historiefortelling og skaffe innsikt i brukermønstre for å treffe målgruppene og nå ut til hele befolkningen. Interaksjon med publikum gjennom chat og dialog har ført til nye produksjoner og produksjonsformer.

Det økte informasjons- og kunnskapsbehovet i befolkningen ble blant annet møtt med endringer i nyhetsformidlingen, og allerede fra 13. mars 2020 var NRK oppe med den interaktive informasjonstjenesten *NRK Svarer*, se nærmere i punkt 2.3.5 om interaktiv deltakelse og punkt 2.4 om nyhets- og aktualitetsdekningen. Samtidig som NRK har vært en viktig kanal for å formidle nyheter og myndighetenes pressekonferanser om smittesituasjonen og -tiltak, er det vektlagt å legge til rette for en bred offentlig samtale og debatt, med plass for den uavhengige, kritiske journalistikken om konsekvenser av pandemien og myndighetenes håndtering.

Under koronapandemien har NRK også søkt å fremme fellesskap og dekke publikums forsterkede behov for å bli underholdt og ha noe trygt å samle seg om. Det har vært behov for rask omstilling for å sikre smittesikker, rask og effektiv produksjon, og NRK opplyser at nyskaping har vært et tydelig mål. Prosjektet *NRK Alltid sammen på lufta* hadde som mål å gi en pause fra nyhetsstrømmen, oppmuntre, involvere og aktivisere publikum og samle befolkningen slik at ingen skulle føle seg alene. Dette resulterte både i det direktesendte underholdningsprogrammet *Innetid*, podkastene *God bedring* og *I karantene*, og at flere av NRKs mest populære radiosendinger, som eksempelvis *P3morgen*, *Nitimen*, *Landsmøte*, og *Med all respekt*, ble sendt direkte på tv i *NRK Alltid sammen*. Publikum ble også invitert med på øving med Kringkastingsorkesteret og flere kjente artister. I sendingen *DDE Live fra Namsos* spilte bandet låtønsker fra publikum via chatten på nrk.no. *Hjemmekamp Monsen* var et interaktivt påskeshow rettet mot hele familien. NRK opplyser også at fire dramaserier med eksterne produsenter ble produsert på én uke under gjeldende koronarestriksjoner.

NRK måtte tenke nytt rundt gjennomføring av arrangement, ettersom det ikke var mulig med stort publikum under pandemien. I tillegg gjorde smittefaren det krevende å gjennomføre store produksjoner, både med tanke på de som opptre, og de som produserer. For barna laget NRK Super for tiende år på rad *BlimE!* – en vennskapskampanje der barna aktiviseres gjennom dans, og reiste på turné med *Superbussen* for å møte barn ulike steder i Norge. NRK dro også på besøk med *Sommerbilen* landet rundt. I forbindelse med ulike fest- og høytidsdager der befolkningen tradisjonelt samles fysisk, laget NRK alternative direktesendinger med for eksempel *Gratulerer med dagen!* på 17. mai og *Festen etter fasten* – *Id Mubarak*, og samlet folk til julegrantenning i advent med *Nasjonal julelystenning*. MGP-

finalen gikk rett før pandemien traff Norge, og NRK har senere jobbet med nye metoder for publikumsdialog og avstemningsløsninger. De nære møtene mellom seere og artister i *P3 Gull* er søkt videreført på nye måter.

NRK Super besøker ulike barneskoler og lager show med *Superbussen*. Programmet var blant annet nominert til Årets mediepris i klassen «Årets redaksjonelle event». Foto: NRK.

Det følger av allmennkringkasterregnskapet at det samlede tilbudet til NRK i 2020 hadde en stor bredde i tema og sjangere. NRK viser til at ulike miljøer jobber kontinuerlig med utvikling og nyskaping for å øke bredden og kvaliteten i NRKs tilbud når det gjelder både tema og sjangere. NRK gjør rede for et systematisk arbeid med å nå alle målgrupper, og viser til at NRK skal tilby et felleskap for alle, uavhengig av alder, kjønn, geografi, tilhørighet og ferdigheter. NRKs kanaler på tv og radio utfyller hverandre med de brede kanalene NRK1 og NRK P1, de fordypende og kunnskapsorienterte kanalene NRK 2 og NRK P2 og barne- og ungdomstilbudet i NRK Super/NRK 3. I tillegg har NRK en rekke digitale radiokanaler med ulik profil og et omfattende tilbud på nett og mobil.

Podkast er et satsingsområde for NRK, der målet er å lage nyskapende innhold og nå nye lyttergrupper med underholdning, dokumentar, fiksjon, historiefortelling og nyheter. I podkastene *Tobias*, om det å miste et barn, og *Havarikommisjonen*, der parterapeuter prøver å finne ut av hvorfor lykkelige kjærlighetsforhold havarerte, går NRK i dybden på vanskelige temaer. *Hele historien*, dokumentarer om sterke historier fra norsk virkelighet, og samfunnspodden (og radioprogrammet) *Ekko*, er fordypende podkaster som har mange lyttere. Bruken av NRKs podkasttilbud økte med 37 prosent i 2020. Andre eksempler på podkaster med høy lytteroppslutning i 2020 er *Friminutt*, *Radioresepsjonen*, *Lørdagsrådet*, *Oppdatert*, *Trump mot verden*, *Karakter*, *I karantene*, og *The Kåss Furuseths*. NRK viser til at alle podkastprisene på Prix Radio gikk til NRK.

Innsikt og bredde i programtilbudet

NRK viser til at innhold som gir innsikt, refleksjon, kunnskap og opplevelse, bidrar til at publikum kan ta gode valg for seg selv og delta i demokratiet. Medietilsynet legger til grunn at programkategorier som tradisjonelt bidrar til kunnskap og refleksjon, er informasjonsprogrammer, nyheter, aktualiteter, samfunnsprogrammer, kulturprogrammer, naturprogrammer, vitenskapsprogrammer og dokumentarer. Noen eksempler på faste programposter i 2020 er *Urix*, *Dagsnytt 18*, *Ukeslutt*, *Dagens*, *Debatten*, *Folkeopplysningen*, *Hva feiler det deg*, *Newton* og bredden av dybdesaker som jevnlig publiseres på nrk.no. NRK har et bredt nyhets- og aktualitetstilbud og programmer med undersøkende journalistikk som bidrar til å gi innsikt refleksjon og kunnskap. Dette tilbudet omtales nærmere under vurderingen av kravene til nyhets- og aktualitetsdekningen.

Helene sjekker inn på RIBO i Saltdal og gir oss et innblikk i beboernes historie om å komme seg på føttene igjen etter en vanskelig periode tidlig i livet. Her er Helene Sandvig og beboer Nikolai (22). Foto: Anders Leines, NRK.

Andre eksempler på tilbud som i 2020 bidro til innsikt, refleksjon, opplevelse og kunnskap, var reportasjeserien *UXA* der Thomas Seltzer ga ny innsikt i Trumps Amerika, *Line fikser maten*, som belyser hvordan maten vi spiser påvirker miljøet, ny sesong av *Innafor*, som tok opp flere mellommenneskelige og samfunnsrelaterte temaer, *Håpets marked*, der Lisa Tønne gir innblikk i kjøp av helsetjenester i utlandet, og andre sesong av *113*, som følger akutthelsetjenesten. *TV-aksjonen* i 2020, som for første gang var heldigital, var til inntekt for WWF og formidlet kunnskap om miljøkonsekvensene av plast i havet. NRK sendte også flere dokumentarer som undersøkte ulike temaer og saker: *Brennpunkt – Guds utvalde*, om innsiden av kristne, lukkede trossamfunn i Norge, *Therese, jenta som forsvant*, om en av Norges største og ubesvarte drapssaker og *Scandinavian Star* om brannkatastrofen 30 år etter (nordisk tv- og podkastsatsing). Sesong 5 av serien *Helene sjekker inn* ga innblikk i livet på institusjoner de færreste kjenner til. NRK gir også flere eksempler på digital historiefortelling og dybdeartikler på nrk.no. *De som glemmer* formidlet det å leve med

demens med tekst, bilder og lydopptak og brukte både faglige og personlige kilder. Dybdeartikkelen *Torgeir (24) ville ikke leve* handlet om en ung gutt som valgte å avslutte livet på en klinikk i Sveits med foreldrenes støtte. Noen eksempler på programmer i NRK P2 er *Drivkraft*, som søker svar på hvorfor noen mennesker har drivkraft over gjennomsnittet og *Språkteigen* om det norske språket (er erstattet av *Språksnakk* i 2021).

Endringene NRK har gjort i programleggingen i 2020 for å møte befolkningens behov for løpende nyhetsoppdatering og informasjon, kommer tydelig til uttrykk i programstatistikken. 2 996 timer nyheter ble formidlet i NRK1, mer enn en dobling sammenlignet med 1 231 timer året før. Andelen nyheter i det samlede programtilbudet i NRK1 økte fra 15,2 prosent i 2019 til 37 prosent i 2020, noe som naturlig påvirker antallet timer og den prosentvise fordelingen av de andre kategoriene betydelig. Både antall timer innenfor generell fakta/samfunn og natur/vitenskap går noe ned, mens antall timer innen kunst og kultur går noe opp fra 2019 til 2020. Det er ikke like store endringer i fordelingen mellom ulike programkategorier i de øvrige tv-kanalene. NRK 2 sendte 700 timer færre nyheter i 2020 enn i 2019 og har en reduksjon i fakta/samfunn, mens det er økning i kategoriene drama, fritid, hobby og livsstil og natur og vitenskap. I NRK3 er fordelingen mellom de ulike programkategoriene relativt stabil.

På radio har også de største endringene skjedd i den allmenne breddekanalen NRK P1. Antallet nyhetstimer ble mer enn doblet, fra 145 timer i 2019 til 383 timer i 2020, og tilsvarte en prosentvis økning fra 1,7 prosent i 2019 til 4,4 prosent i 2020. Samtidig skjer en betydelig reduksjon av NRK P1s tilbud av samfunnsspørsmål, fra 1030 timer i 2019 til 219 timer i 2020, slik at andelen reduseres fra 11,8 prosent til 2,5 prosent. Andelen underholdning øker i samme periode med ni prosentpoeng, fra 32,1 prosent til 41,1 prosentpoeng som i antall timer var fra 2 810 til 3 599.

NRK har på forespørsel fra Medietilsynet redegjort for omlegging og annen kategorisering av programmer i NRK P1, som samlet sett har bidratt til markant reduksjon i kategorien samfunnsspørsmål og økt omfang i kategorien underholdning. Samfunnsprogrammet *Norgesglasset* ble i 2019 sendt kl. 12.00 til 14.00 på hverdager, altså ti timer i uka, men i 2020 ble *Norgesglasset* erstattet med underholdningsprogrammet *Landsmøte* fra kl. 11.00 til 13.00. Det etablerte nyhets- og aktualitetsprogrammet *Her og nå* fra NRK Tyholt i Trondheim ble erstattet av nyhets- og aktualitetsprogrammet *Dagens* fra kl. 13.00 til 14.00. Samlet sett medførte dette at kategoriene underholdning og nyheter økte kraftig fra 2019 til 2020, på bekostning av samfunnsspørsmål.

NRK opplyser at det tidligere programmet *Norgesglasset* allerede var endret til i større grad å være et underholdningsprogram. Videre gjør NRK rede for at *Landsmøte* er kategorisert som et underholdningsprogram, men kanskje i større grad enn *Norgesglasset* er et aktuelt og nært program med høy grad av publikumskontakt. Det nye aktualitetsprogrammet *Dagens*, som ifølge NRKs nettsted presenterer høydepunkter fra nyheter, underholdning, sport og politikk, varer i én time fem dager i uken, mens forgjengeren *Her og nå* sendte 1,5 time, fire dager i uken. Ifølge NRK spilles det litt mindre musikk i *Dagens* enn *Her og Nå* gjorde. NRK mener derfor omfanget av samfunnsspørsmål reelt sett ikke er vesentlig endret gjennom denne programomleggingen. I 2020 har NRK utvidet sendetiden til nyhetsmagasinet *Ukeslutt* hver lørdag, og det versjoneres egen utgave til NRK P2 uten musikk.

NRK orienterer også om at det er mer direktesendinger i NRK P1 enn tidligere, for å gjøre innholdet mer aktuelt. Dette gjøres også regionalt i NRK P1 når det er behov for det, og noen eksempler er ekstrasendinger på Vestlandet om endringer i koronatakt og ekstrasendinger fra Østlandssendingen til hele landet i tilknytning til raset på Gjerdrum. Samlet sett påvirker dette programstatistikken for P1.

I NRK P2 er det en økning i tilbudet av samfunnsspørsmål, fra 2 444 i 2019 til 2 835 timer i 2020, slik at andelen øker fra 27,9 til 32,4 prosent. Nyhetsomfanget var omtrent på samme nivå, fra 2 121 til 2 173 timer, noe som utgjorde mellom 24 og 25 prosent begge årene. Kategorien religion og livssyn er mer enn halvert fra 2019 til 2020 i NRK P2, fra 621 til 272 timer eller henholdsvis fra 7,1 til 3,1 prosent av det samlede programtilbudet. Det er også en reduksjon i omfanget av vitenskapsprogrammer i NRK P2, fra 185 timer i 2019 til 136 timer i 2020. I NRK P3 er fordelingen mellom de ulike programkategoriene relativt stabil. NRK har også på forespørsel fra Medietilsynet redegjort nærmere for endringene i NRK P2 i 2020, som i hovedsak forklares med at større sendeflater i NRK P2 er benyttet for å møte det økte nyhetsbehovet under koronapandemien. En av konsekvensene var at NRK P2s daglige sendinger om religion og livsfilosofi, *Verdibørsen* fra kl. 13.00 til 14.00, ble erstattet med nyhetssendinger fra kl. 12.00 til 14.00. Programmet blir fortsatt sendt på lørdager. NRK opplyser at NRK P2 lanserer et nytt daglig program om religion og livsfilosofi høsten 2021, som skal bidra til at andelen programmer om denne tematikken igjen øker.

Med hensyn til den ekstraordinære situasjonen i 2020, der nyheter og informasjon om koronapandemien har forskjøvet og endret programfordelingen, vurderer Medietilsynet at NRK har et bredt tilbud som bidrar til innsikt og refleksjon, og at NRK samlet sett har en tematisk og sjangermessig bredde i sitt innholdstilbud. Medietilsynet vil understreke betydningen av at NRK opprettholder en god tematisk og sjangermessig bredde. Dette er en viktig egenskap som opprettholder NRKs tilbud som distinkt fra andre medietilbydere i markedet, slik at NRK dermed bidrar til økt mangfold i det samlede medietilbudet. I tilsynet med NRKs ivaretagelse av dette kravet står programstatistikken og NRKs utfyllende beskrivelser av programleggingsstrategier og konkrete innholdstilbud sentralt. Medietilsynet understreker viktigheten av at NRK kommenterer og forklarer vesentlige endringer i programstatistikken fra år til år, og i denne forbindelse redegjør for hvordan endringer i programlegging og -formater bidrar til å opprettholde og eventuelt styrke NRKs ivaretagelse av allmennkringkastingsoppdraget.

Økt samfunnsverdi

NRK gir uttrykk for at det å lykkes med ambisjonen om å bidra til økt samfunnsverdi har vært viktigere enn noen gang under koronapandemien. I 2020 markerte NRK 100 årsjubileet for Svalbardtraktaten med den lengste sakte-tv-sendingen hittil, *Svalbard minutt for minutt*. Sendingen varte i ni døgn, og tok seerne med på en rundtur rundt Svalbard. NRKs første sakte-tv prosjekt var i 2009. NRK ønsker å spre friluftsglede med *Lars Monsen på villspor*, og serien hadde høy seeroppslutning i 2020.

Et mål med NRKs større underholdningsprogrammer i helgene er å fylle rollen som samlende fellesarena, som engasjerer til aktiv medvirkning fra publikum. Eksempler fra 2020

er *Alle mot 1*, *Stjerneekamp*, *Maskorama*, *Mesternes mester*, *Familiekokkene* og *Familiens ære*. Videre tilbød NRK det nye talkshowprogrammet *Kåss til kvelds* (lansert februar 2020) og 18. sesong av *Lindmo* som ifølge NRK både bød på kultur, personlige historier, avkobling og innsikt. Vårsesongen 2020 utvidet NRK både *Lindmo* og *Nytt på nytt* for å imøtekomme befolkningens behov for avkobling i en krevende tid.

Like etter nedstengingen samlet Markus Neby og Frida Annevik ulike artister til en hjemmestudioversjon av låta «La ilden lyse». Den ble presentert første gang på *Kåss til kvelds* i mars 2020. Foto: NRK.

Medietilsynet vurderer at NRKs folkelige tilbud med bred appell er viktig for at NRK både fyller funksjonen som samlende fellesarena i befolkningen, og som en «lead in»-effekt til det smalere tilbudet som appellerer til bestemte målgrupper. Medietilsynet vurderer at ved å være nyskapende og ta opp samfunnsaktuelle temaer på en fordypende og engasjerende måte som treffer bredt, tilfører NRK en samfunnsverdi i det totale innholdstilbudet som er tilgjengelig for publikum. I den forbindelse vil Medietilsynet blant annet fremheve betydningen av innsiktsarbeidet NRK gjør på ulike områder for å utvikle ulike innholdstilbud som bidrar til å representere og speile ulike subkulturer på en unik måte. NRK gjør ulike undersøkelser for å få innsikt i hva som er de ulike målgruppers behov. Ett eksempel på resultatet av et slikt innsiktsarbeid i 2020 er dramaserien *Rådebank*, der NRK både gir et unikt og troverdig innblikk i rånekultur, det å vokse opp i bygde-Norge, og løfter og belyser vanskelige temaer, som mental helse blant unge menn. Et annet eksempel er dramaserien *16*, som er en oppfølger til de tidligere seriene *17* og *18*, der NRK har hatt som mål å gjøre norsk-somaliske gutter stolte av sin egen identitet. For seerne utenfor kjernemålgruppen har NRK samtidig en ambisjon om å øke kunnskapen om kulturrehabilitering, å nyansere oppfatninger mellom somaliere og nordmenn, og å løfte temaer som myndighetenes ansvar i hjemsendelsessaker.

NRKs profilundersøkelse

NRK mener det etterlatte inntrykket hos publikum i stor grad avgjør om NRK lykkes med ambisjonen om økt samfunnsverdi. NRKs egen profilundersøkelse viser at 80 prosent er tilfreds⁴⁴ med NRKs samlede tilbud i 2020, og det er en signifikant økning på totalnivå sammenlignet med 2019. Undersøkelsen viser økning både blant tenåringer, godt voksne og pensjonister, samt voksne med høy utdanning og voksne utenfor byene. 86 prosent mener NRK oppfyller allmennkringkastingsoppdraget. NRK viser til en signifikant økning totalt i 2020 også her, samt voksne med høy utdanning og voksne utenfor byene. 83 prosent mener NRK er viktig for samfunnet, og dette er en av påstandene som økte mest, med 4,5 prosentpoeng fra 2019 til 2020. De to siste påstandene er blant dem som skårer aller høyest i alle segmenter. 70 prosent svarer at NRK er viktig for seg i 2020, og NRK opplyser at det er en fire prosentpoengs økning sammenlignet med 2019. Det er størst økning blant voksne, godt voksne, pensjonistene, voksne med høy utdanning, voksne med barn og voksne utenfor byene, mens de yngre og voksne uten høy utdanning skårer lavest. 85 prosent av pensjonistene opplever NRK som viktig for seg.

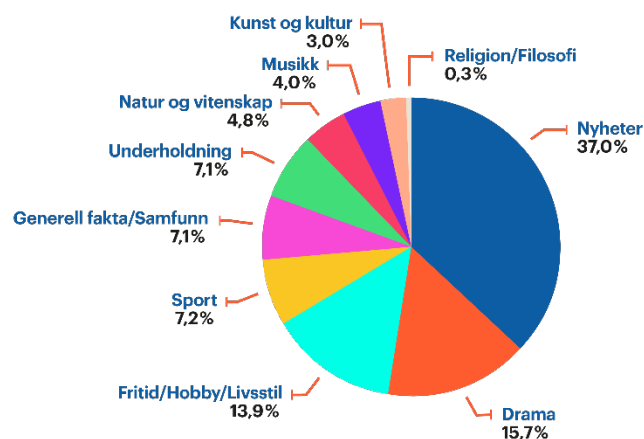
Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravet om å arbeide for høy kvalitet, mangfold og nyskaping, at allmennkringkastingstilbudet skal være en kilde til innsikt, refleksjon, opplevelse og kunnskap gjennom programmer av høy kvalitet, at NRK skal være nyskapende og bidra til kvalitetsutvikling. Videre vurderer Medietilsynet at NRK oppfyller kravet om at tilbudet skal ha tematisk og sjangermessig bredde, og at NRK skal appellere til alle aldersgrupper. Vurderingen er også at NRK oppfyller kravet om å etterstrebe å tilføre sitt tilbud et element av økt samfunnsverdi sammenlignet med det kommersielle tilbudet.

⁴⁴ Ifølge NRK oppgitt i andel som svarer meget/ganske enig.

2.3.3 Programstatistikk NRK TV

Figur 1 – programstatistikk for NRK1

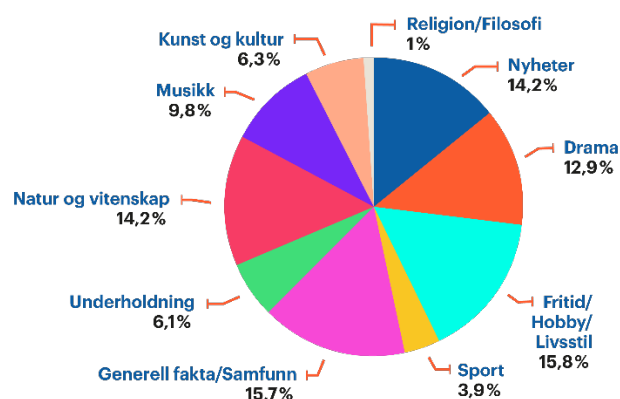
Kategori	2019		2020	
	Timer	Prosent	Timer	Prosent
Nyheter	1 730	15,2%	2 996	37,0%
Drama	622	24,3%	1 270	15,7%
Fritid/hobby/livsstil	839	14,9%	1 127	13,9%
Sport	457	12,0%	580	7,2%
Generell fakta/Samfunn	1 650	9,8%	577	7,1%
Underholdning	392	8,9%	576	7,1%
Natur og vitenskap	843	7,2%	388	4,8%
Musikk	624	4,9%	323	4,0%
Kunst og kultur	408	2,5%	245	3,0%
Religion/filosofi	56	0,3%	25	0,3%
Sum	7 621	100,0%	8 106	100,0%

Kilde: Kantar, TVOV-undersøkelsen

Figur 2 – programstatistikk for NRK2

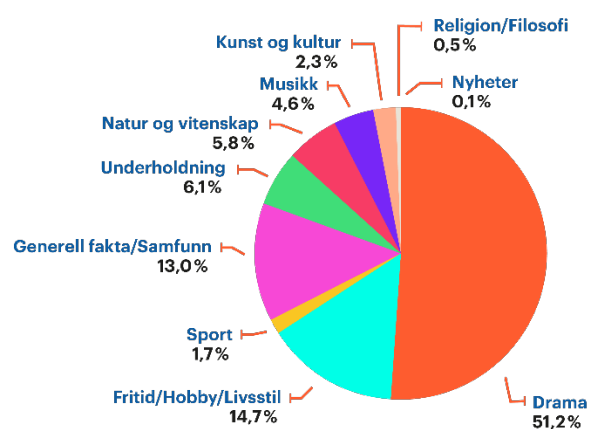
Kategori	2019		2020	
	Timer	Prosent	Timer	Prosent
Nyheter	1 730	22,7%	1 070	14,2%
Drama	622	8,2%	974	12,9%
Fritid/hobby/livsstil	839	11,0%	1 190	15,8%
Sport	457	6,0%	296	3,9%
Generell fakta/Samfunn	1 650	21,7%	1 179	15,7%
Underholdning	392	5,1%	460	6,1%
Natur og vitenskap	843	11,1%	1 067	14,2%
Musikk	624	8,2%	738	9,8%
Kunst og kultur	408	5,4%	476	6,3%
Religion/filosofi	56	0,7%	74	1,0%
Sum	7 621	100,0%	7 524	100,0%

Kilde: Kantar, TVOV-undersøkelsen

Figur 3 – programstatistikk for NRK3

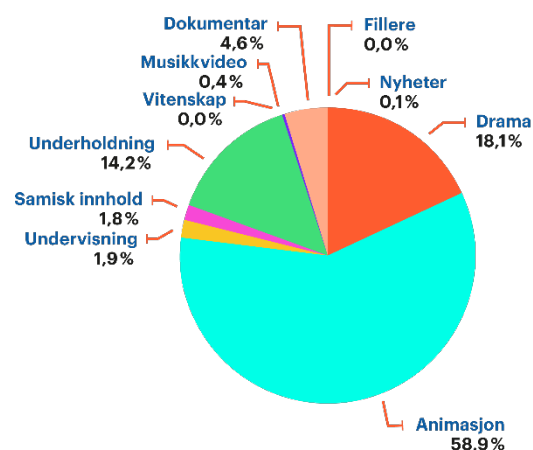
Kategori	2019		2020	
	Timer	Prosent	Timer	Prosent
Nyheter	4	0,1%	3	0,1%
Drama	1 333	49,5%	1 386	51,2%
Fritid/hobby/livsstil	448	16,6%	397	14,7%
Sport	55	2,0%	45	1,7%
Generell fakta/Samfunn	372	13,8%	350	13,0%
Underholdning	195	7,2%	164	6,1%
Natur og vitenskap	161	6,0%	156	5,8%
Musikk	89	3,3%	125	4,6%
Kunst og kultur	30	1,1%	63	2,3%
Religion/filosofi	7	0,3%	15	0,5%
Sum	2 694	100,0%	2 706	100,0%

Kilde: Kantar, TVOV-undersøkelsen

Figur 4 – programstatistikk for NRK Super

Kategori	2019		2020	
	Timer	Prosent	Timer	Prosent
Nyheter	0	0,0%	3	0,1%
Drama	1 243	23,6%	956	18,1%
Animasjon	3 025	57,4%	3 112	58,9%
Undervisning	63	1,2%	99	1,9%
Samisk innhold	90	1,7%	98	1,8%
Underholdning	660	12,5%	752	14,2%
Vitenskap	0	0,0%	1	0,0%
Musikkvideo	15	0,3%	20	0,4%
Dokumentar	165	3,1%	245	4,6%
Fillere	13	0,2%	1	0,0%
Sum	5 274	100,0%	5 285	100,0%

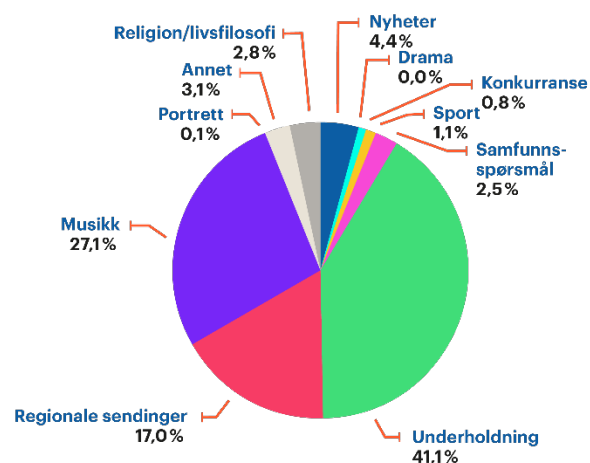

Kilde: Kantar, TVOV-undersøkelsen

2.3.4 Programstatistikk NRK Radio

Figur 5 – programstatistikk for NRK P1

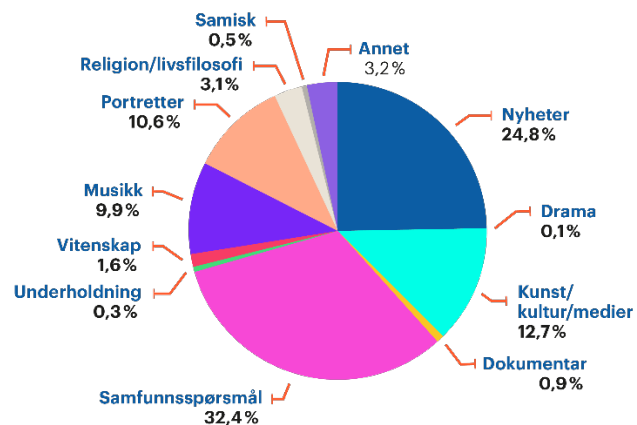
Kategori	2019		2020	
	Timer	Prosent	Timer	Prosent
Nyheter	145	1,7%	383	4,4%
Drama	7	0,1%	3	0,0%
Konkurranse	67	0,8%	68	0,8%
Sport	64	0,7%	100	1,1%
Samfunnsspørsmål	1 030	11,8%	219	2,5%
Underholdning	2 810	32,1%	3 599	41,1%
Regionale sendinger	1 513	17,3%	1 488	17,0%
Musikk	2 536	28,9%	2 376	27,1%
Portrett	21	0,2%	10	0,1%
Religion/livsfilosofi	251	2,9%	247	2,8%
Annet	317	3,6%	268	3,1%
Sum	8 761	100,0%	8 760	100,0%

Kilde: Nielsen, PPM

Figur 6 – programstatistikk for NRK P2

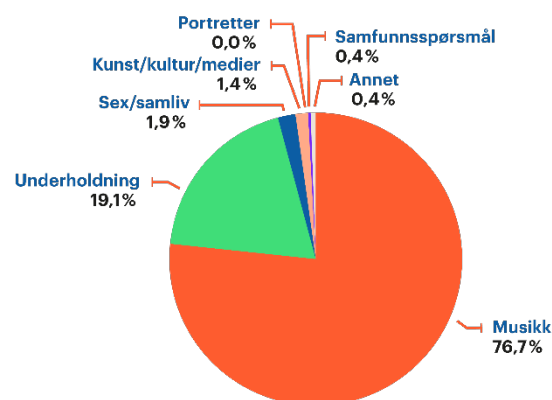
Kategori	2019		2020	
	Timer	Prosent	Timer	Prosent
Nyheter	2 121	24,2%	2 173	24,8%
Drama	25	0,3%	12	0,1%
Kunst/kultur/medier	1 361	15,5%	1 109	12,7%
Dokumentar	88	1,0%	80	0,9%
Samfunnsspørsmål	2 444	27,9%	2 835	32,4%
Underholdning	61	0,7%	27	0,3%
Vitenskap	185	2,1%	136	1,6%
Musikk	907	10,3%	866	9,9%
Portretter	588	6,7%	930	10,6%
Religion/livsfilosofi	621	7,1%	272	3,1%
Samisk	5	0,1%	43	0,5%
Annet	355	4,0%	277	3,2%
Sum	8 761	100,0%	8 760	100,0%

Kilde: Nielsen, PPM

Figur 7 – programstatistikk for NRK P3

Kategori	2019		2020	
	Timer	Prosent	Timer	Prosent
Musikk	6 673	76,2%	6 718	76,7%
Underholdning	1 693	19,3%	1 672	19,1%
Sex/samliv	171	2,0%	170	1,9%
Kunst/kultur/medier	123	1,4%	123	1,4%
Portretter	0	0,0%	2	0,0%
Samfunnsspørsmål	11	0,1%	36	0,4%
Annet	90	0,3%	39	0,4%
Sum	8 761	100,0%	8 760	100,0%

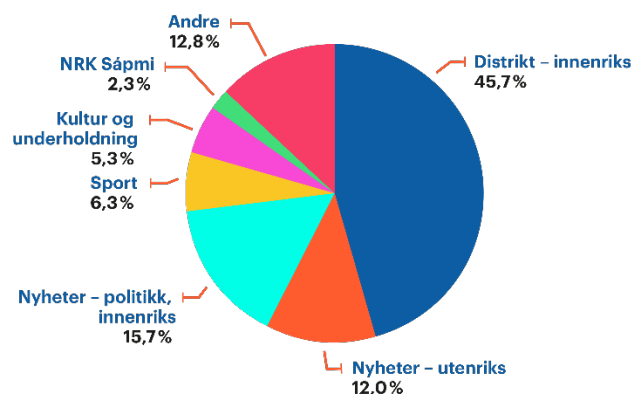

Kilde: Nielsen, PPM

2.3.5 Programstatistikk for NRK på nettet

Figur 8 – programstatistikk for NRK på nettet

Kategori	2019		2020	
	Artikler	Prosent	Artikler	Prosent
Distrikt – innenriks	10 306	45,5%	10 166	45,7%
Nyheter – utenriks	2 743	12,1%	2 668	12,0%
Nyheter – politikk, innenriks	2 658	11,7%	3 483	15,7%
Sport	2 156	9,5%	1 399	6,3%
Kultur og underholdning	1 081	4,8%	1 172	5,3%
NRK Sápmi	491	2,2%	505	2,3%
Andre	3 211	14,2%	2 846	12,8%
Totalt	22 646	100,0%	22 239	100,0%

Kilde: NRK Statistikk

2.3.6 Utdanning og læring

NRK skal bidra til utdanning og læring, inkludert innhold tilrettelagt for skoleverket. På grunn av hjemmeskole i flere perioder under koronapandemien rapporterer NRK at NRK Skole og NRK Super i dialog med lærere laget programmet *Vikartimen*. Målgruppen var elever i barneskolen, og programmet ble sendt i lineære tv-sendinger og distribuert på NRK TV og NRK Skoles nettsider.

NRK Skole tilbyr innhold tilrettelagt for skoleverket. Målgruppen er lærere, og ifølge NRK fordeler bruken seg jevnt mellom lærere i grunnskolen og videregående skole. Innhold produsert i hele NRK blir bearbeidet og koblet til konkrete læringsmål i skolens læreplanverk. NRK Skole produserer også eget innhold, gjerne sammen med interne og eksterne samarbeidspartnere. NRK Skole har rundt 10 000 klipp tilgjengelig som bidrag til undervisningen på de fleste trinn og fag. NRK Skole-redaksjonen har tett og bred kontakt med lærere gjennom konferanser, fokusgrupper, nyhetsbrev og sosiale medier.

På grunn av den store fagfornyelsen og skolens nye læreplaner som ble innført høsten 2020, ble NRK Skoles nettsider lagt om i 2020. I løpet av 2019–2020 publiserte NRK Skole 50 korte animasjonsfilmer om livsmestring og psykisk helse i tilknytning til det nye tverrfaglige temaet folkehelse/livsmestring. NRK opplyser at sesong 2 med 50 nye kortfilmer er i produksjon i samarbeid med et eksternt produksjonsselskap. 25 av disse skal publiseres høsten 2021 og de neste 25 kommer i 2022. Et annet tverrfaglig tema i fagfornyelsen er bærekraftig utvikling, og i den sammenheng samarbeider NRK Skole med LOOP Miljøskole. Når det gjelder det tredje tverrfaglige temaet, demokrati og medborgerskap, viser NRK til at dette dekkes av generelt innhold som lages i NRK. NRK er i aktiv dialog med andre redaksjoner og oppdaterer porteføljen fortløpende. Høsten 2020 samarbeidet NRK Skole med NRK Nyheter om en USA-valgsending for skoleungdom.

I 2020 laget NRK Skole i samarbeid med Nordvisjonen, NRK Super og et eksternt produksjonsselskap 20 animasjonsfilmer som forklarer hvordan og hvorfor de viktigste høytidene feires innenfor de største tros- og livssynsfelleskapene i Norge. NRK oppgir videre at *Matteskolen med Tom Olav* er en tjeneste som brukes mye på mellomtrinnet og ungdomsskolen, og det ble i 2020 lagt til flere nye filmer. NRK Skole fortsetter også samarbeidet med Vitensenterforeningen, Lær Kidsa Koding og NRK Super om prosjektet *Super:bit*, hvor alle sjetteklassinger får mulighet til å lære å programmere med hjelp av micro:bit og annet utstyr. Det ble også laget en ny sesong av *Sjakkskolen* høsten 2020.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravet om å bidra til utdanning og læring, inkludert å tilby innhold som er tilrettelagt for skoleverket.

2.3.7 Bruk av andre medieplattformer

NRKs tv- og radiosendinger og programmer er tilgjengelig på internett gjennom strømmetjenestene NRK TV, NRK Super og NRK Radio. På grunn av endrede brukervaner øker bruken av strømmetjenester, mens lineære tv- og radiokanaler gradvis mister oppslutning. NRK viser til at det arbeides for å stimulere til kunnskap, forståelse og bruk av andre medieplattformer på flere områder. Av hensyn til den eldre delen av publikum har for eksempel NRK P1+ gjester som kan forklare hvor man finner godt innhold og hvordan man bruker nye tjenester. Ut fra en tanke om at attraktivt innhold stimulerer til bruk, oppgir NRK at det stadig er mer innhold i NRK TV tilpasset godt voksne, slik at de kan oppdage og ta i bruk strømmetjenesten.

NRK redegjør for at Publikumsservice har en viktig rolle i å hjelpe publikum med bruk av andre medieplattformer. Tjenesten svarer på spørsmål om strømmetjenestene NRK Radio og NRK TV, og hvordan man kan laste ned podkaster. NRK peker også på at universell utforming i NRK TV gjør innholdet mer tilgjengelig, også for eldre brukere.

NRK har tidligere rapportert at det er innledet et samarbeid med Kompetanse Norge om å få flere til å bruke internett. Dialogen startet høsten 2019, og NRK opplyser at det i 2020 ble holdt flere digitale møter med deling av kunnskap og innsikt om de ulike behovene i befolkningen knyttet til digital kompetanse. Innsiktsarbeidet skal fortsette i 2021, og funnene skal være retningsgivende for videre arbeid med å stimulere til kunnskap, forståelse og bruk av andre medieplattformer blant brukere i alle aldre. Medietilsynet vil følge opp resultatene fra dette samarbeidet i neste års tilsynsrapport.

NRK opplyser å ha opprettet en arbeidsgruppe for satsing på teknologijournalistikk. En ambisjon er å bidra til kunnskap og forståelse om digitale medieplattformer for de yngre målgruppene.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravet om å stimulere til kunnskap, forståelse og bruk av andre medieplattformer blant brukere i alle aldre.

2.3.8 Interaktiv deltakelse

NRK skal ha et bredt og løpende oppdatert tilbud av tjenester og spill på nett som stimulerer til interaktiv deltakelse. På grunn av koronapandemien og nedstengingen av Norge, lanserte NRK *NRK Svarer* dagen etter nedstengningen 12. mars 2020. Tilbudet ble utviklet av N17, som til vanlig jobber med å nå unge med nyheter. NRK oppgir at hovedmålet med tjenesten var å kommunisere med publikum gjennom å gi muntlige og forståelige svar som ikke krever forkunnskap. Gjennom chattetjenesten på nrk.no/svarer, fikk NRK over 20 000 spørsmål i løpet av en måned. Tjenesten ble også brukt i ulike program. *NRK Svarer* ble senere i 2020 også brukt til andre temaer, som psykisk helse og presidentvalget i USA. NRK Super hadde sendinger med statsministeren, helseministeren og FHI's eksperter for å svare på barns spørsmål rundt pandemien. NRK opplyser at tjenesten skal videreutvikles i 2021 frem mot Stortingsvalget, og målet er at *NRK Svarer* skal bli en merkevare for publikumsdialogen i hele NRK.

NRK bruker quizformatet både til læring og underholdning, for eksempel om språk, geografi, natur, musikk, film, litteratur og sport, og viser til at quizene engasjerer publikum. Noen eksempler fra 2020 er spillet «100 meter quiz» med spørsmål om de nominerte til *Idrettsgallaen* og appen i lørdagsunderholdningsprogrammet *Alle mot 1*, der seerne kan gjette utfallet av ulike eksperimenter i konkurranse mot deltageren i studio. NRK hadde også en interaktiv løsning for å merke favoritter og gjette hvem som befant seg bak masken i det nye programmet *Maskorama*. NRK Sport videreutviklet i 2020 det såkalte manager-spillet som ble lansert i 2019, der brukerne kan sette opp egne lag til ulike mesterskap.

NRK Super har egne quizer og spill som egner seg for målgruppen til nrksuper.no og bruker Svar-o-meter-appen til å invitere barn til å svare på spørsmål. På denne måten bruker NRK Super interaksjon med barna for å få fortalt nyheter på en annerledes måte.

NRK oppgir også at både antall registrerte brukere av NRKs frivillige innloggingssystem og antall aktive innloggede brukere per uke var doblet fra 2019 til desember 2020. NRK viser til at denne utviklingen gir stadig større mulighet til å bygge ut et innholdstilbud som skaper delaktighet og engasjement blant publikum.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravet om å ha et bredt og løpende oppdatert tilbud av tjenester og spill på nett som stimulerer til interaktiv deltakelse.

2.4 Nyhets- og aktualitetsdekningen

Vedtektene

§ 42 NRK skal tilby nyheter, aktualiteter og kulturstoff for både smale og brede grupper, herunder egne kulturprogrammer. Tilbudet skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen.

§ 43 NRK skal bidra til økt kunnskap om internasjonale forhold

§ 50 NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- Nasjonale og internasjonale nyheter
- Fakta- og bakgrunnsinformasjon for nyheter, debatt og aktuelle samfunnsspørsmål

§ 27 NRK skal ha en bred og balansert dekning av politiske valg. Samtlige partier og lister over en viss størrelse omtales normalt i den redaksjonelle valgdekningen.

§ 28 NRK har som oppgave å avdekke kritikkverdige forhold og bidra til å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.

2.4.1 Et bredt nyhets- og aktualitetstilbud, fakta og bakgrunnsinformasjon

Den strategiske føringen for NRKs nyhetsarbeid er «først – med hele bildet», noe NRK forklarer at innebærer å gi en grundig og balansert dekning av det løpende nyhetsbildet, oppdatere publikum på de viktigste nyhetssakene til enhver tid og sette dagsorden med egenprodusert journalistikk. Samtidig økte interessen for NRKs nyhetsinnhold på alle plattformer så mye i pandemiåret 2020 at det førte til endringer i måten NRK Nyheter arbeider på og til en videreutvikling av NRK Nyheter strategi. I 2020 ble «Alltid til å stole på» og «Nær og modig» lagt til i nyhetsstrategien. Tilleggene skal både understreke viktigheten av at NRK skal styrke og utvikle demokratiet og nå så bredt ut i befolkningen som mulig. NRK peker på utviklingstrekk som fremveksten av alternative og ikke-redaktørstyrte medier, falske nyheter, påvirkningsjournalistikk og en økt bruk av sosiale medier som forsterker disse

trekkene. For å nå bedre ut i yngre målgrupper søker NRK en mer leken tilnærming i det journalistiske uttrykket, også for å komme nærmere folk flest i journalistikken.

Fra 12. mars til 30. juni i 2020 hadde NRK kontinuerlige nyhetssendinger på nett, tv og mobil fra klokken 06.30 til 18.00. NRK hadde også daglige direktesendinger om pandemien gjennom sommeren og høsten, og deretter sendinger om USA-valget og jordskredet på Gjerdrum. Allmennkringkasterregnskapet viser ellers at NRK i 2020 hadde et omfattende tilbud av nyheter og aktuelle saker på tv, radio, nett og mobil. NRK Nyheter produserer løpende nyhetsdekning på radio, tv og nett. NRK har i tillegg en egen nyhetskanal på radio, NRK Nyheter. Det lineære nyhetstilbudet på radio og tv er tilgjengelig digitalt gjennom NRK TV og NRK Radio, og nyheter blir også publisert gjennom sosiale medier.

NRK peker på at koronapandemien førte til et stort informasjonsbehov i befolkningen i 2020, noe som var ressurskrevende for NRK. Tidligere har NRK Nyheter organisert seg med separate desker og redaksjoner avhengig av plattform, men fra mars 2020 ble det opprettet en redaksjon som hadde ansvar for direktesendt innhold på alle plattformer. NRK lanserte tidlig i pandemien tjenesten *NRK Svarer* som er en digital tjeneste, hvor publikum kan sende inn spørsmål om pandemi og andre temaer. Tjenesten ble også brukt som et element i nyhetssendinger og programmer som *Debatten*.

NRK opplyser at det i 2020 var en økt oppslutning om nyhetsinnhold på NRKs tradisjonelle plattformer, tv og radio, på tross av at medieutviklingen går i en mer digital og valgbar retning. På tv økte *Dagsrevyen* alle dager seertallene fra 556 000 i 2019 til 642 000 i 2020. Også *Dagsrevyen 21* mandag til torsdag og *Kveldsnytt* alle dager økte seertallene i 2020. Det samme gjaldt debatt- og aktualitetsprogrammer som *Urix*, *Dagsnytt 18*, *Torp* og *Debatten*.

NRK P1 er NRKs beredskapskanal på radio og gir løpende nyhetsoppdatering regionalt og nasjonalt når nyhetsbildet krever det. NRK P2 tilbyr nyhetsfordypning, kommentarer og analyse av aktuelle hendelser, mens NRK Alltid Nyheter gir egne nyhetsoppdateringer i tillegg til å samsende nyhetsflater på andre kanaler – både på radio og tv. *Nyhetsmorgen* på NRK P2 som i 2019 også ble en tv-sending tilsvarende *Dagsnytt 18*, ble under pandemien i 2020 flyttet over til NRK1 på tv. NRK opplyser at dette førte til en merkbart større oppslutning om nyhetsinnholdet. NRK har også fortsatt å eksperimentere med å tilby egne nyhetsoppdateringer for smarthøytalere gjennom hele 2020.

Dagsrevyen, *Dagsrevyen 21* og *Kveldsnytt* var de sentrale, daglige nyhetsprogrammene på tv, også i 2020. NRK har endret programtilbudet ved å utvide de eksisterende nyhetssendingene eller tilbudt ekstra nyhetssendinger når nyhetsbildet har krevd dette. *Debatten* hadde to sendinger ukentlig gjennom hele 2020. NRK rapporterer at NRK Nyheter dekker de løpende sakene til tv, radio og nett i tett samarbeid med NRKs distriktskontorer. Det er også samarbeid med andre miljøer i NRK om undersøkende journalistikk og prosjekter som går i dybden. *Nyhetsmorgen* følger kulturfeltet med aktuell journalistikk, og på tv følges det løpende nyhetsbildet på kultur i programmer som *Dagsrevyen* og distriktssendingene.

NRK peker på at det er arbeidet for å styrke den digitale tilstedeværelsen gjennom nrk.no. NRK Nyheter har gjennom flere år arbeidet med å konkretisere strategien «mobil først» for NRKs nyhetsinnhold, og i 2020 viser NRK til at nrk.no økte oppslutningen med 29 prosent. NRK publiserte totalt 22 239 artikler på sine nettsteder⁵ i 2020, og 21 554 av artiklene ble publisert på nrk.no i 2020. 7 357 av nettartiklene var produsert av NRK Nyheter, og fordelte seg med 36,3 prosent utenriksstoff, 47,8 prosent innenriks, politikk og klimasaker, og 15,9 prosent kultur og underholdning.

NRK redegjør videre for at det gjennom 2020 er arbeidet for at NRK skal være mindre avhengig av tredjepartsplattformer og få mer trafikk og publikumsdialog på egne plattformer. Det innebærer at NRK har redusert antall kontoer i sosiale medier. NRK Nyheter er fortsatt til stede på Facebook, men NRK opplyser at kontoen først og fremst brukes for å gjøre publikum oppmerksom på NRKs nyhetsinnhold og for å lede dem til nrk.no. NRK har også konto på Snapchat Discover, og P3Nyheter publiserer innhold til NRK Nyheteres Instagram-konto. Medietilsynet vil kartlegge NRKs tilstedeværelse på tredjeparts plattformer, herunder sosiale medier, i utredningen om NRKs bidrag til mediemangfoldet på oppdrag fra Kulturdepartementet, som legges frem høsten 2021.

NRK dekket jordskredet i Gjerdrum som ble en nasjonal katastrofe i romjulen 2020. Foto: Cecilie S. Andersen.

Noen av de største nyhetssakene NRK Nyheter prioriterte i 2020 var koronapandemien, både nasjonalt og internasjonalt, det amerikanske presidentvalget, Bertheussen-saken, Hagen-saken på Lørenskog og jordskredet på Gjerdrum.

⁵ Nettstedene er nrk.no, nrkbeta.no, nrksuper.no og p3.no.

Medietilsynet viser til at NRK i allmennkringkasterregnskapet beskriver nyhetstilbudene *NRK Super* (nyheter for barn), *Tegnspråknytt* (nyheter på tegnspråk) og *Urix* (utenriksmagasin).

For å nå unge med nyhetsinnhold sender NRK *P3nyheter* på NRK P3 og mP3. NRK redegjør for å i flere år ha jobbet for å treffe flere unge gjennom prøveprosjektet *N17* – nyheter for 17-åringer. I 2020 ble dette et permanent prosjekt innlemmet i tilbudet fra NRK Nyheter. NRK lanserte NRK Nyheter på plattformen Snapchat Discover og rapporterer at det innen kort tid var 175 000 abonnenter i en ung aldersgruppe. Ved å publisere daglige nyhetsoppdateringer via dette sosiale mediet når NRK et yngre publikum som vanligvis ikke besøker NRKs tradisjonelle kanaler.

Podkasten *Oppdatert* ble videreført i 2020 og skal gi yngre målgrupper innsikt og forståelse i kompliserte temaer. NRK viser også til at undersøkelser viser at altfor mange, ikke minst unge, blir såkalte nyhetsunnvikere fordi konflikt, skandaler og elendighet får for stor plass. NRK Nyheter jobber for å finne saker som gir inspirasjon og håp. *Oppdatert* fikk prisen Årets podkast på Prix Radio 2020.

Det var ikke valg i Norge i 2020, og NRK har dermed ikke hatt en nasjonal eller lokal valgdekning.

Konklusjon: Medietilsynets vurdering er at NRK gjennom en rekke innholdstilbud på radio, tv og nett hadde en bred nyhets- og aktualitetsdekning i 2020. Spesielt hadde NRK en omfattende dekning av koronapandemien gjennom hele året, og fra mars til juni sendte NRK kontinuerlig direkte gjennom store deler av dagen på alle plattformer, både i beredskapsøyemed og for å bidra til å dekke et stort informasjonsbehov hos befolkningen. Redegjørelsen fra NRK viser at tilbudet besto av både nasjonale og internasjonale saker, ga løpende oppdatering av nyhetsbildet og fakta og bakgrunnsstoff i nyhetsdekningen, i tillegg til å debattere og dekke aktuelle samfunnsspørsmål. Nyhets- og aktualitetstilbudet var også rettet mot ulike aldersgrupper, medregnet barn og unge.

2.4.2 Kunnskap om internasjonale forhold

NRK skal bidra til å øke kunnskap om internasjonale forhold, noe som blir gjort gjennom den løpende nyhetsdekningen, i flere ulike programflater og på alle medieplattformer. NRKs utenriksredaksjon besto i 2020 av ti korrespondenter og 18 utenriksjournalister. NRK opplyser at ett av de viktigste grepene som ble tatt i utenriksdekningen i 2020, var å flytte *Urix* fra NRK2 til NRK1. Det ble gjort for å treffe et større og bredere publikum. I 2020 hadde *Urix* 237 000 seere, en økning fra 81 000 i 2019.

NRK viser til at 2020 var preget av to hendelser internasjonalt: koronapandemien og USA-valget. NRK rapporterte om pandemiens gradvise spredning vestover fra Kina til den traff Norge med full kraft. Gjennom året fulgte NRK pandemisituasjonen internasjonalt, med særlig søkelys på hvordan de nordiske landene og Europa ble rammet. Videre var

håndteringen av pandemien en del av tematikken knyttet til presidentvalget i USA. Drapet på George Floyd og Black Lives Matter-bevegelsen ble også en stor del av nyhetsbildet.

NRK rapporterer at NRK Nyheter startet dekningen i forbindelse med presidentvalget i USA tidlig i 2020. NRK ønsket å forklare hva som skjedde i USA, å få amerikanske stemmer inn i den norske offentligheten og å forstå hvordan USA har endret seg etter fire år under Donald Trump. NRK Nyheter jobbet for å gjøre valget tilgjengelig for hele den norske befolkningen, for eksempel ved å ha et ungt fokus gjennom Bahare Viken og hennes forklaringsvideoer og publikumsdialog i *NRK Svarer*. NRK dro på reportasjereise i Midtvesten for å få frem de økonomiske ulikhetene i USA og forstå høyresidens velgere. NRK undersøkte også de høyreekstreme nettverkene, viste hvor krevende det er å være syk i USAs helsesystem, og hvordan den digitale politiske kampen foregår på Facebook.

NRK svarer ble lansert dagen etter koronanedstengningen. Tilbudet ble utviklet av N17, som til vanlig jobber med å nå unge med nyheter. Her er det Petter Oulie-Hauge og Bahare Viken som svarer på spørsmål om presidentvalget i USA. Foto: NRK.

NRK har et mangfoldig tilbud av dokumentarfilmer fra inn- og utland. En rekke titler ble presentert under vignetten til *Urix spesial* i starten av 2020. NRK opplyser at ressurser måtte omdisponeres i utenriksavdelingen på grunn av pandemien, men NRK viste likevel ulike dokumentarer fra hele verden gjennom året. Blant dokumentarene NRK fremhever som de viktigste, er *Vaksinemotstand*, *Blasfemilovene i Pakistan*, *Kampen om Hongkong*, *Koronaviruset – kaoset i Wuhan*, og *George Floyd – drapet som rysta verda*.

NRK sendte også flere serier fra ulike deler av verden, som *Ei arabisk reise* med Levinson Wood og *Afrika!* med Ade Adepitan. Det er også sendt en rekke historiske serier som gir kunnskap for å forstå samtiden. I forkant av det amerikanske presidentvalget sendte NRK dokumentarserier som *Hillary*, *Amerikanske myter*, *Ku Klux Klan* og *Watergate*. NRK viste

Konklusjon: Medietilsynets vurdering er at NRK i 2020 oppfyller kravet om å bidra til økt kunnskap om internasjonale forhold.

også den egenproduserte serien *UXA* med Thomas Seltzer i forbindelse med valgkampen i USA. I tillegg ble det sendt en rekke enkeltstående dokumentarer om amerikansk samtid, blant annet to nye filmer fra Deeyah Khan.

2.4.3 Undersøkende journalistikk

NRK opplyser at undersøkende journalistikk er et strategisk satsingsområde på tvers av avdelingsgrenser og divisjoner, og at volumet og kvaliteten på undersøkende journalistikk trolig var på sitt høyeste i 2020. Det faste undersøkende dokumentarprogrammet *Brennpunkt* hadde tre episoder om de tre trossamfunnene Smiths venner (BCC), Jehovas Vitner og Guds menighet, som alle mottar statsstøtte. I serien ble det avslørt blant annet sterk sosial kontroll av barn og unge, rike ledere som lånte penger av menigheten og unge jenter som ble avhørt av voksne ledere om seksuelle detaljer. Dette skapte blant annet debatt om statsstøtte til private skoler og brudd på personvernregler. En annen dokumentar fra *Brennpunkt* tok for seg psykisk syke Anne, som ble liggende død i leiligheten sin i tre uker før hun ble funnet. Dette satte søkelys på et system som ikke fungerer, og helse- og sosialministeren slo fast at tilbudet til mange psykisk syke ikke er godt nok, og at de fleste kommuner bryter loven.

I en dybdesak på nett fortalte NRK historien om hvordan forskerne jukset da det oppsto problemer ved reaktoren i Halden. Prosjektet var et samarbeid mellom NRK Nyheter og NRK Østfold. Saken er fortsatt under granskning. Foto: Eskil Wie Furunes, NRK.

Blant sakene NRK gikk i dybden på i 2020, var saker om forskningsjuks ved atomreaktoren i Halden, overgrep i barnehager, feil og mangler ved autovern som har medvirket til dødsulykker på norske veier, hva æresvold og sosial kontroll i innvandremiljøer er, og

hvordan det rammer barn og unge. NRK var en del av et prosjekt sammen med nordiske og britiske kringkastere hvor den førtidspensjonerte kokken Ulrich Larsen klarte å infiltrere det lukkede regimet i Nord-Korea. I et annet undersøkende journalistisk prosjekt *Hvem er Silje?* skapte NRK debatt og ga innblikk i hva catfishing er. NRK Beta og NRK Nyheters samarbeid om saken hvor det ble avslørt at mobildataene til titusenvise av nordmenn er til salgs, skapte politisk debatt og førte til at myndigheter i flere land har startet granskninger av persondataindustrien.

Konklusjon: NRK har gjort rede for en økt satsing på undersøkende journalistikk og hvordan det blir jobbet med for å sikre kvalitet og fordypning. NRK har gitt flere eksempler på større prosjekter, programmer og nettsaker i 2020, der kritikkverdige forhold både på individ- og systemnivå er belyst. Medietilsynet vurderer på denne bakgrunn at NRK i 2020 oppfyller kravet om å avdekke kritikkverdige forhold og bidra til å verne enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre.

2.5 Distrikt

Vedtektene

§ 20 NRK skal reflektere det geografiske mangfoldet i Norge og ha et godt lokalt tilbud. NRK skal være til stede i alle fylker.

§ 33 NRK plikter å tilby innhold som er produsert i og utgangspunkt i, distriktene. NRK skal ha distriktssendinger alle hverdager.

§ 50 NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- Et eget regionalt nyhets- og innholdstilbud

Den geografiske spredningen av NRKs redaksjonelle tilstedeværelse i ulike deler av Norge, handler både om redaksjonell dekning av distriktene og om at NRK skal være til stede i alle fylker. Fra 2020 ble NRKs allmennkringkastingsoppdrag utvidet med et særskilt ansvar for å dekke tematiske og geografiske blindsoner, noe som også styrker ansvaret for å dekke geografiske områder med svak journalistisk dekning.

NRK har handlingsrom når det gjelder organiseringen av distriktskontorene, og kravet om tilstedeværelse i alle fylker skal ikke forstås som at NRK skal ha et eget distriktskontor i hvert fylke. Familie- og kulturkomiteen er opptatt av at kravet skal sikre at det ikke blir utviklet geografiske blindsoner i den redaksjonelle dekningen i landsdelene (Innst. 332 S (2016–2017)).

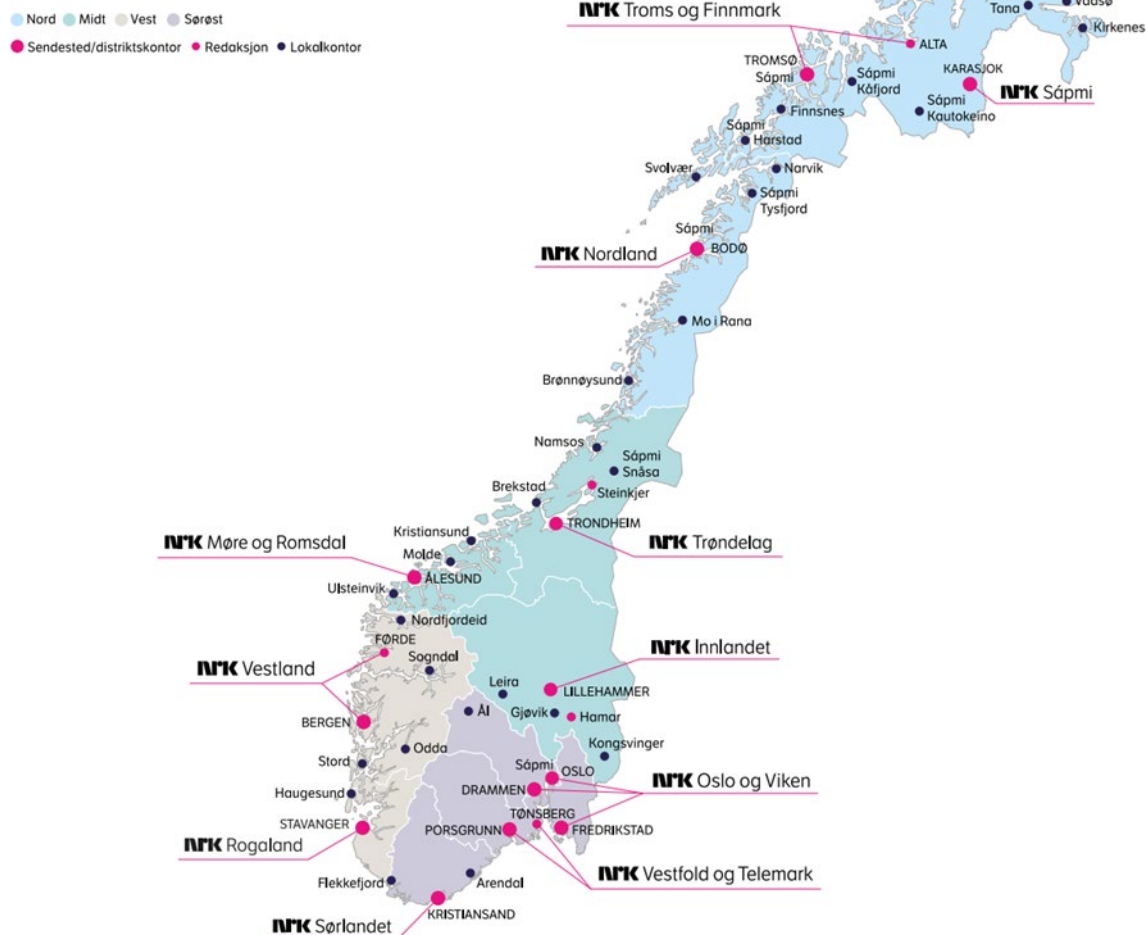
Fra 1970 og frem til i dag har NRKs distriktskontorstruktur fulgt fylkesinndelingen i Norge. Fra 2020 følger strukturen den nye fylkesinndelingen med én organisatorisk enhet i hvert fylke

med ansvar for de ulike lokaliseringene. I Oslo og Viken har NRK valgt en felles organisatorisk enhet for de to fylkene, noe som gir følgende ti organisatoriske enheter:

- **NRK Troms og Finnmark:** hovedkontor i Tromsø, redaksjoner og lokalkontorer i Harstad, Finnsnes, Alta, Hammerfest, Vadsø og Kirkenes
- **NRK Nordland:** hovedkontor i Bodø og lokalkontorer i Brønnøysund, Mo i Rana, Svolvær og Narvik
- **NRK Trøndelag:** hovedkontor i Trondheim, redaksjoner og lokalkontorer i Steinkjer, Namsos og Brekstad
- **NRK Innlandet:** hovedkontor på Lillehammer, redaksjoner og lokalkontorer på Hamar, Gjøvik, Kongsvinger og Leira
- **NRK Møre og Romsdal:** hovedkontor i Ålesund og lokalkontor i Ulsteinvik, Molde og Kristiansund
- **NRK Vestland:** hovedkontor i Bergen, redaksjoner og lokalkontorer i Førde, Nordfjordeid, Sogndal, Odda og Stord
- **NRK Rogaland:** hovedkontor i Stavanger og lokalkontor i Haugesund
- **NRK Sørlandet:** hovedkontor i Kristiansand og lokalkontor i Flekkefjord og Arendal
- **NRK Vestfold og Telemark:** hovedkontor i Porsgrunn, redaksjon i Tønsberg og lokalkontor i Bø
- **NRK Oslo og Viken:** redaksjoner i Oslo, Fredrikstad, Drammen og Ål

Figur 9 – oversikt over NRKs geografiske tilstedeværelse i 2020

NRKs distriktsdivisjon og NRK Sápmi

Kilde: NRK

I 2020 hadde NRK fast redaksjonell tilstedeværelse 42 ulike steder i Norge og var til stede i alle landets elleve fylker. I tillegg kommer avdelingene til NRK Sápmi. 880 medarbeidere er fordelt på de 42 redaksjonelle enhetene i distriktsdivisjonen.

Innhold produsert i distriktene

NRKs distriktsdivisjon har et tredelt innholdsoppdrag, som er å levere nyheter, ha et lokalt og regionalt programtilbud og produsere for NRKs nasjonale innholdstilbud. NRK viser til betydningen redaksjonene og lokalkontorene har for NRKs samlede dekning av større nyhetshendelser, lokalt og nasjonalt, noe som også er tydeliggjort i den løpende koronadekningen gjennom 2020. Distriktskontorene har daglig rapportert til NRKs utvidede, nasjonale nyhetstilbud om lokale konsekvenser av koronatiltak. Videre er distriktskontorene sentrale i nyhetsdekningen av ulykker og katastrofer, som under kvikkleireskredet i Gjerdrum i desember 2020.

I 2020 har distriktsdivisjonen utviklet egne journalistiske miljøer for fordypende og undersøkende journalistikk i hver av de fire regionene Nord, Midt, Vest og Sørøst. Eksempler på dagsordenssettende nyhetssaker og -avsløringer fra denne satsingen er undersøkelsene av beslutningene konsernet Hurtigruten tok da det ble rapportert om koronasmitte om bord i ett av hurtigruteskipene, 2000 overgrepssaker mot barn og unge i en omfattende reportasjeserie, dokumentaren *Millioneventyret* om svindel av norske småsparere og avsløringer av feiloperasjoner og systemsvikt ved lokalsykehuset i Flekkefjord. Redaksjonene i Oslo og Viken avslørte brudd på arbeidsmiljøloven i Oslo kommune i 2019 og 2020 og var sentrale i avsløringen av forskningsjukset ved atomreaktoren i Halden.

Reporter Niklas Aune Johnsen på jobb for NRK Nordland. Foto: Synnøve Sundby Fallmyr, NRK.

NRK har daglige regionale sendinger på tv og radio og regionale nettsider på nrk.no med innhold for nett og mobil. De regionale tv-sendingene fikk fra nyttår 2020 nye sendetider på NRK1. Hovedsendingen, som tidligere gikk før *Dagsrevyen*, ble flyttet til 19.45 på hverdager og utvidet med fem minutter. I tillegg er det en kortere regional sending klokken 22.55, mens sendingen 20.55 er tatt ut av sendeskjemaet. NRK rapporterer at omleggingen har svart på endringer i mediebruksvaner og har vært en stor suksess. Distriktskontorenes hovedsending var blant de mest sette programmene på tv på hverdager i 2020. NRK hadde egne regionale tv-sendinger for Troms og Finnmark (Nordnytt), Nordland, Trøndelag (Midtnytt), Møre og Romsdal, Vestland (Vestlandsrevyen), Rogaland, Agder (Sørlandet), Vestfold og Telemark, Innlandet og fellessending for Oslo og Viken.

Distriktssendingene på radio ble også i 2020 sendt i to sendeflater i NRK P1, med lokale morgensendinger fra kl. 06.00 til 09.00 og ettermiddagssendinger fra kl. 14.00 til 17.00 på alle hverdager. På lørdager var det lokale nyhetsoppdateringer fra distriktskontorene om morgenen. Det regionale radiotilbudet har en annen sendestruktur enn tv, ved at egne radiosendinger i flere av de gamle fylkenes geografiske dekningsområder er beholdt. NRK

viser til behovet for å gi et tilbud med mer lokal oppdatering. I 2020 hadde NRK P1 regionale radiosendinger i Nordland, Trøndelag, Møre og Romsdal, Rogaland, Sørlandet, Innlandet, i tillegg til egne sendinger i tidligere Troms og Finnmark, egne morgensendinger i tidligere Vestfold og Telemark og felles ettermiddagssending og en felles regional radiosending for Oslo og Viken.

Distriktskontorene har fylkesvise undersider til nrk.no, som fra årsskiftet 2020 var tilpasset ny fylkesinndeling. På nett og mobil er distriktskontorene en svært viktig innholdsleverandør av nyheter og aktualiteter til nrk.no, og NRK rapporterer fortsatt betydelig vekst i bruken av innholdet i 2020.

Nytt i 2020 var distriktsdivisjonens utviklingsarbeid for lokale og regionale podkasttilbud, som etter planen blir satt i produksjon i 2021.

Distriktskontorene leverer også innhold til NRKs nasjonale tilbud på radio, nett, tv og mobil. Noen eksempler på fjernsynsproduksjoner fra distriktskontoret i Tromsø er serien *113* og barneprogram, i Trondheim produseres vitenskapsprogrammet *Newton* for barn og unge, i Bergen *Symesterskapet*, nyhetsmagasinet *Norge i dag* og fredagsmagasinet *Norge rundt*, og i Oslo serien *Rawdah*. Kunnskapskonkurransen *Klassequiz* for tiåringer, sommerprosjektet *Sommerbilen* og nasjonal julegrantenning ble også produsert av distriktsdivisjonen i 2020. Flere titler på radiokanalene NRK P1, NRK P2 og mP3 produseres av distriktskontorene. Et nytt aktualitetsprogram fra september 2020, *Helgemorgen*, produsert i Tromsø, går direkte lørdag og søndag i samsending på NRK P2 og NRK1. Helgeprogrammet *Opptur* og humorprogrammet *Utakt* på NRK P1 produseres i Bergen. *Landsmøte*, *Dagens*, *Plassen*, *Kveldsåpent/Søndagsåpent*, *Are og Odin*, *Språkteigen*⁶ produseres på Tyholt, som også har en digital dybdesdesk som leverer fordypende journalistikk og nyhets-, viten-, livssyns- og klimasaker til nrk.no. Bergensredaksjonen for klima og digital fordypning leverer nettsaker om klima og det grønne skiftet.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 hadde et godt lokalt tilbud som er produsert og tar utgangspunkt i distriktene, og gjennom innholdstilbudet på ulike plattformer reflekterer det geografiske mangfoldet i Norge. NRK har hatt distriktssendinger alle hverdager både på tv og radio og har et løpende oppdatert regionalt nyhets- og innholdstilbud på internett. NRK oppfyller også kravet om å være til stede i alle fylkene.

⁶ I 2021 ble *Språkteigen* avløst av *Språksnakk*.

2.6 Barn og unge

Vedtektene

§ 22 NRK skal fremme barns rett til ytringsfrihet og informasjon, og skjerme barn mot skadelige former for innhold. NRK skal ha norskspråklige programmer for barn under 12 år, jevnlig norskspråklige programmer for unge, og jevnlig programmer for barn og unge på de samiske språkene.

§ 34 NRK skal ha daglige norskspråklige programmer for barn under 12 år.

§ 50 NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

- Egenutviklet innhold for barn og unge

2.6.1 Norskspråklige programmer for barn og unge

NRK viser til at koronapandemien krevde særskilte tilpasninger i NRK Supers programlegging for å ivareta kravet knyttet til barns rett til ytringsfrihet og informasjon. En rekke produksjoner måtte legges ned eller utsettes på grunn av koronarestriksjoner, og NRK Supers redaksjoner ble flyttet til hjemmekontor. 13. mars 2020 ble det besluttet at NRK skulle prioritere å gi barn kvalitetssikret og tilpasset informasjon, være en «venn» som barn kunne gjøre noe sammen med, tilrettelegge for læring og gi en følelse av fellesskap og håp. Beslutningen ble basert på innspill fra barn, foresatte og lærere.

NRK Super hadde i 2020 daglige lineære sendinger fra klokken 06.30 til 19.30. NRK viser til at lineærkanalen i 2020 ble tilpasset for først og fremst å skulle nå de yngste barna opp til seks år på grunn av endringer i barns mediebruk. Innhold rettet mot barn ble som hovedregel publisert på NRK Super TV og i NRK TV først. I 2020 ble det sendt 5 285 timer med innhold for barn på NRK Super, som for øvrig deler kanalplassering med NRK3. 59 prosent av antall sendetimer var animasjon, 18 prosent drama, 15 prosent underholdning, 5 prosent dokumentar, 2 prosent undervisning, 1 prosent samisk innhold og 0,5 prosent «andre» (musikkvideo 0,4 prosent, nyheter 0,06 prosent, vitenskap 0,01 prosent og fillere 0,01 prosent). 30 prosent av innholdet var på nynorsk, 2 prosent på de samiske språkene, og resten av innholdet i all hovedsak norskspråklig.

NRK redegjør for at alt innhold som blir sendt på NRKs lineære kanaler eller publisert i NRKs strømmetjenester, blir vurdert og merket i henhold til Medietilsynets retningslinjer for aldersklassifisering av bildeprogram. Aldersmerkingen er synlig gjennom hele programmet. I Super-appen er det mulig å hindre avspilling av programmer som har anbefalt aldersgrense 6+ og 9+.

Supernytt er nyhetsprogrammet på NRK Super for barn i alderen åtte til tolv år. NRK valgte å bruke *Supernytt* som kjerne- og merkevare for alt nyhetsinnhold i 2020, for å gi barn kvalitetssikret og tilpasset informasjon. Frekvensen for *Supernytt*-sendinger ble utvidet fra fem til sju ukentlige sendinger. Det ble laget en egen koronasending som ble oversatt til arabisk, dari og somalisk, som er de største språkene blant nyankomne flyktninger. Videre initierte *Supernytt* tre pressekonferanser for barn med statsministeren. Barnas

pressekonferanser om korona ble holdt i mars, april og i september 2020. Pressekonferansen som ble holdt i mars, ble også oversatt til engelsk.

NRK opplyser at *Supernytt* på radio hadde premiere 17. mars 2020. Dette var første gang NRK Super hadde nyhetssendinger for barn på radio. Målet var å trygge barn, gi god informasjon og svare på spørsmål. I de daglige interaktive sendingene var eksperter som leger, psykiatere, lærere og politikere med for å svare på barns spørsmål om korona og den nye hverdagen. Sendinger ble også distribuert via podkast og strømmetjenesten NRK Radio. NRK viser til at selv om ikke radio tradisjonelt er barns førstevalg, var vurderingen at radiosendingene kunne være et godt tilskudd, siden hjemmeskole og hjemmekontorsituasjonen kunne gjøre at det ble kamp om datamaskiner og nettbrett i mange hjem.

Programleder Benedicte Bendiksen i *Supernytt* på radio. Foto: NRK.

For å være en «venn» ble blant annet det daglige programmet *Hjemmelaget* produsert av NRK Supers programledere fra hjemmekontor. Programlederne filmet selv enkle videoer hjemmefra for å holde barna med selskap og inspirere til lek, bevegelse og kreativitet. Kjente barneskuespillere fra serier på NRK Super kom også med sine tips. NRK brukte kjente figurer som Daidalos (fra *Labyrint*) til å lære barn gode rutiner for smittevern. Fantorangen hadde sin egen instruksjonsvideo om å vaske hendene, viste at barn kunne bli ringevenner når de ikke kunne leke sammen, og hvordan barn kunne møte besteforeldre og venner via videochat. Gjennom fem episoder ble ulike temaer fra den nye hverdagen tatt opp. På 17. mai hadde NRK Super en ni timer lang direktesending, *Barnas 17.mai-fest*, hvor blant annet innsendte videoer med ny fellesdans til NRKs Supers egen grunnlovssang *Til Dovre faller*, var en del av sendingen. NRK opplyser at dansen ble mye brukt som samlende tiltak av lærere, og barna uttrykte stor glede over å delta.

NRK oppgir at lærere på 1.–7. trinn meldte om behov for en lineær tv-sending med læringsinnhold fra NRK Super. Konseptet *Vikartimen* med pedagogisk innhold som hadde som mål å svare på læringsmålene i barneskolen, ble resultatet av et samarbeid mellom lærere på barnetrinnet, NRK Skole og NRK Super. Sendingen skulle fungere som et avbrekk i hjemmeundervisningen og en vikartime for lærere. Innholdet ble sendt hver dag fra klokken 09.00–11.00 på NRK Super, og ble gjort tilgjengelig i NRK TV.

NRK Supers visjon er «det sterkeste felleskapet for barn». I 2020 er eksempler på innhold som ble laget, musikkvideoen *Sammen alene*, hvor barn, unge, voksne og besteforeldre sendte inn bidrag til NRK Super-redaksjonen.

I tillegg til «korona-produksjonene» i 2020 hadde NRK Super flere satsinger, blant annet julekalenderen *Stjernestøv* og holdningskampanjen *BlimE!* I 2020 var det ti år siden *BlimE!* ble arrangert for første gang, og i 2020 ble det også en internasjonal kampanje, *Say hi*, i samarbeid med EBU. Den norske *BlimE!*-låten ble oversatt til elleve andre språk.

Norskspråklige programmer for unge

NRK viser til at det lages norsk innhold til unge på alle plattformer, produsert av mange ulike miljøer i NRK. Innholdet skal svare på de unges behov, som NRK har avdekket gjennom systematiske innsiktsundersøkelser.

Odin Waage og Maja Christiansen spilte Glenn-Tore og Hege i serien *Rådebank*. Foto: NRK

NRK gjør rede for at NRK P3 og NRK mP3 skal være de foretrukne radiokanalene for tenåringer og unge voksne i alderen 18–29 år. I tillegg skal podkaster som *Friminutt* og *Karakter* svare på unges behov for humor og underholdning. I podkasten *Smartere på 10*

minutter presenteres fakta for de unge på en interessant og underholdende måte, mens *Min første gang* inneholder selvfortalte historier om ung sex.

Dramaserien *Rådebank* skal ifølge NRK vise unge menn gevinsten av å våge å snakke om egne følelser. Tv-serien *16* er en fortsettelse av *17* og *18*. Målet med serien er å gjøre flerkulturelle gutter fra Oslo øst stolte av egen identitet ved å skildre en realistisk historie fra deres hverdag og nyansere bildet av et stigmatisert ungdomsmiljø. Videre er *Førstegangstjenesten* med Herman Flesvig en humorserie som treffer unge.

På NRK TV kunne unge i 2020 se *Mensen*, hvor Tamanna Agnihotri inviterte gjester til å fortelle sine mensenhistorier. Programmet ble produsert av NRK P3. *Unormal* var en nystartet YouTube-satsing for kjernemålgruppen jenter 13–15 år, der tematikken er kropp og følelser. Det er også lansert en podkast som forlengelse av programmet. *4ETG* beskrives som et humorkollektiv og poster videoer for unge på YouTube.

NRK samarbeider også med andre nordiske allmennkringkastere om produksjoner av dramainnhold for unge, blant annet tv-serien *16*.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravene knyttet til å fremme retten barn har til ytringsfrihet og informasjon og kravene om å skjerme barn mot skadelige former for innhold. NRK oppfyller også kravet om å ha daglige norskspråklige programmer for barn under tolv år. Videre vurderer Medietilsynet at NRK oppfyller kravet om jevnlig norskspråklige programmer for unge. NRK oppfyller også kravet om å ha et egenutviklet innhold for barn og unge på internett som blir løpende oppdatert.

2.6.2 Programmer for barn på de samiske språkene

NRK skal sende jevnlig programmer for barn på alle de samiske språkene. I 2020 sendte NRK Super barneprogrammer på samisk mandag til fredag fra klokken 17.00 til 17.15, og *Binnabánnáš*, *Imáš* og *ieŽár* var hovedkonseptene i det samiske tilbudet til barn. Totalt utgjorde samisk innhold to prosent av det sendte innholdet på NRK Super. I tillegg kan det samiske barnetilbudet strømmes på NRK TV og på den eksterne plattformen YouTube.

NRK sendte tolv episoder av *Binnabánnáš* i 2020, fordelt med fire episoder på henholdsvis nordsamisk, sørsamisk og lulesamisk. Serien fokuserte også i 2020 på musikk, og i tillegg er det produsert musikkinnhold med Fantorangen og Binnabánnáš sammen på de tre samiske språkene. Det sistnevnte samarbeidet bidrar til å synliggjøre den samiske kulturen som en del av den norske barnekulturen. Målgruppen er to- til seksåringer. Åtte episoder i den andre sesongen av mysterie- og dramaserien *Imáš* ble sendt på NRK TV og NRK Super.

Målgruppen for serien er barn over ti år, og språket i serien er nordsamisk.

Barnedokumentarserien *ieŽár* viste ulike «selfie-reportasjer» fra hverdagen til samiske barn. Målgruppen er barn mellom sju og tolv år, og serien var i sin niende sesong med seks episoder på sørsamisk.

Junŋká er en ny tv-serie på nordsamisk for tolvåringer som ble lansert på NRK TV og den eksterne plattformen YouTube i 2020. Serien publiseres ukentlig og har ifølge NRK et innhold og formspråk som skal være gjenkjennelig for 12-åringen som bruker YouTube. *Junŋká* har unge programledere og legger stor vekt på dialog med brukerne. NRK redegjør også for en nyskapning som følge av restriksjonene under koronapandemien – barneserien *Ruovttus* på nordsamisk. Underholdningsserien på 18 episoder våren 2020 er produsert fra hjemmekontor og publisert på NRK TV og NRK Super.

Fra serien *junŋká*. Fra venstre Ole Mathis Sara Nedrejord, Jon Henrik Hivand og Anders Nils Gaup. Foto: NRK.

I 2020 samproduserte NRK Sápmi en serie for barn på 13 episoder med partnere fra Prix Jeunesse International. Serien *Strong stories* forteller historier fra ulike steder i verden om barn som har opplevd noe sterkt i livet, og er oversatt til lule-, sør- og nordsamisk. NRK sendte også den innkjøpte nordsamiske serien *Mumenvággi* (Mummidalen) med 13 episoder.

NRK lanserte en «joikebølge» for hele landet i samarbeid med barnefiguren Binnanánnaš og tidligere MGP-vinner Keiino til den samiske nasjonaldagen 6. februar 2020. Det ble produsert samiskspråklige musikkvideoer i forbindelse med NRK Supers vennskapskampanje BlimE! med Stjernekamp-deltaker Vegard Bjørsmo. NRK viser til at videoene har skapt stort engasjement over hele verden via sosiale medier, og at dette innholdet er det bredest distribuerte valgbare innholdet fra NRK Sápmi noensinne.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravet til jevnlig programmer for barn på de samiske språkene.

2.6.3 Programmer for unge på de samiske språkene

2019 var første året NRK oppfylte kravet om å sende jevnlig programmer for unge på de samiske språkene etter en periode på tre år med brudd på dette kravet. NRK redegjør for ytterligere styrking av ungsatsingen i 2020. Radioprogrammet *IHÁN* ble sendt daglig i NRK Sápmi til over sommeren 2020 og erstattet med det nye radiokonseptet *Valvi* høsten 2020. *Valvi* er også et daglig direktesendt radiotilbud til unge i tenårene på samisk, ledet av unge programledere som tar opp aktuelle temaer og spiller samisk og annen musikk som er relevant for målgruppen. Konseptet er utviklet med publisering på flere plattformer, ved at *Valvi* jevnlig publiserer flerspråklig videoinnhold til nett og sosiale medier, og at programmet produseres som en tv-sending hver fredag. Den visuelle radiosendingen kan sees på nrk.no/sapmi.

NRK sendte også tv-serien *URBI* fra NRK Sápmi, som handler om unge musikere med samiske røtter og deres drømmer og ambisjoner for musikken.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravet til jevnlig programmer for unge på de samiske språkene.

2.7 Samisk språk, identitet og kultur

Vedtektene

§ 16 NRK skal styrke det norske og de samiske språkene, og styrke norsk og samisk identitet og kultur. (...). NRK skal ha daglige sendinger for den samiske befolkning.

Den samiske befolkningsgruppen er en minoritetsgruppe som har en særstilling i Norge som urbefolkning, noe som reflekteres i NRKs samfunnsoppdrag. Oppdraget å styrke samisk identitet og kultur omfatter også å styrke de tre samiske språkene som er likestilt med det norske språket⁷. NRK viser til at NRK Sápmi har et spesielt ansvar for å bringe frem de samiske historiene, men at det samiske oppdraget eies av hele NRK. NRK søker å ivareta kravene både gjennom et godt og bredt tilbud til den samiske befolkningen, og ved at samer og samisk virkelighet er synlig i det nasjonale tilbudet til NRK – som i nyhetsbildet og ved andre nasjonale begivenheter. Eksponeringen av samisk innhold er styrket innenfor flere sjangrer og på tvers i NRK i 2020. NRK Sápmi har i 2020 jobbet målrettet med å skape et helhetlig samisk nyhetsbilde, på tvers av plattformene nett, radio og tv. NRK rapporterer om flere nasjonale nyhetsoppslag om samiske forhold enn tidligere og deltakelse fra samiske artister og utøvere på andre nasjonale programflater enn Sápmi, som for eksempel *Lindmo*,

⁷ Sameloven § 1-5.

P3Morgen, Dagsnytt 18, Kulturnytt, Stjernekamp og Melodi Grand Prix, samarbeid med Kringkastingsorkesteret og medvirkning til barneinnhold (*Fantorangen, BlimE* med mer).

NRK Sápmi publiserer på de tre samiske språkene nord-, sør- og lulesamisk og på norsk. Målet er å styrke bruken av lule- og sørsamisk, og bruken i egenprodusert og innkjøpt barneinnhold (*Binnabánnaš, Imaš* og *ležár*) har økt. På NRK Sápmi DAB sender NRK magasinsendingene *Julevmagasijnna* på lulesamisk (mandager og onsdager kl. 12.04 - 12.30) og *Áarjel faaroe* på sørsamisk (tirsdager og torsdager kl. 12.04–12.30). NRK sender også den ukentlige andakten *Rohkos* på nordsamisk (søndager kl. 08.30–09.00). NRK peker på utfordringer i rekruttering og å holde på medarbeidere med sør- og lulesamisk kompetanse.

I volum er det daglige tilbudet på samisk på lineær radio og tv størst. NRK Sápmi DAB sender samiskspråklig innhold og musikk 24 timer i døgnet hele året⁸. Sendingene består av regelmessige livssynsprogrammer, musikkflater med samisk musikk og norsk og internasjonal musikk. NRK Sápmi DAB tilbyr tre daglige direktesendinger på samisk. Morgensendingen kl. 07.00 til 09.00 *Buorre Idit Sápmi* er et nyhets- og aktualitetsprogram på nordsamisk laget i samarbeid med de samiske redaksjonene i de nordiske kringkasterne: SVT Sápmi, SR Sameradioen og YLE Sápmi. Tidlig ettermiddag sendes det nye nordsamiske programmet *VALVI*⁹, som har unge samer som målgruppe og ble lansert sommeren 2020. I tillegg til daglig direktesending publiseres ukentlig en sending som visuell radio, tilgjengelig på nett. Den tredje direktesendingen *Veaigesáttá* er et fordypende programtilbud på nordsamisk med intervjuer og reportasjer om dagsaktuelle saker om samisk kultur, språk og samfunnsliv. Det sendes nyhetsoppdateringer på nordsamisk på formiddagen, samt lule- og sørsamiske sendinger i løpet av uka.

På NRK1 sendte NRK Sápmi nyhets- og aktualitetsprogrammet *Ođđasat* alle hverdager som også blir laget i samarbeid med de samiske redaksjonene i de nordiske kringkasterne SVT Sápmi, SR Sameradioen og YLE Sápmi.

NRK Sápmi har daglige nyhetsleveranser på norsk og samiske språk til egen nettside (nrk.no/sapmi), sosiale medier og til nrk.no. Det var flere saker på samisk i 2020 enn tidligere. Temamessig var mange saker knyttet til korona, og det var mer innhold fra lule- og sørsamiske områder. Sakene om konsekvenser av koronapandemien, om kulturell stolthet og samiske artister (URBI) og avsløringer om ganning og overgrep ble mest lest. Stor oppslutning var det også om klima- og miljø saker og saker om bruk av urfolks kulturelle symboler i markedsføring av kommersielle virksomheter og produkter, som for eksempel Joika-kaker, Diplom-is og Hatting.

⁸ NRK Sápmi DAB sender en halvtimes norskspråklig podkast per uke, som også sendes på NRK P2 ukentlig. Per 2020 er denne podkasten det eneste norskspråklige tilbudet i DAB-kanalen, som for øvrig tilbyr samiskspråklig innhold.

⁹ Det nye programmet *VALVI* er en videreføring av det tidligere ungdomsprogrammet *IHÁN*.

I 2020 har NRK Sápmi hatt flere digitale strømmetilbud. I tillegg til norskspråklige *Tett på*, en samfunnspodcast som tar opp samisk stolthet og ulike temaer samer tidligere var tause om, ble den ukentlige nyhetspodkasten *Ođaspodda* lansert høsten 2020. Podcasten er på nordsamisk og går i dybden på én viktig nyhetssak den aktuelle uka. Podcastene er tilgjengelige på nrk.no/sapmi, i strømmetjenesten NRK Radio og på de mest brukte podcastplattformene. En redigert versjon av podcasten *Tett på* sendes ukentlig på NRK P2.

I 2020 lanserte NRK Sápmi sin første valgbare serie med *URBI – bare gjør det!* som ligger tilgjengelig i NRK TV. Serien er del av NRKs samiske kultur- og ungsatsing og følger fire unge samers drømmer om en artistkarriere gjennom ett år. Serien berører også konsekvensene av pandemien for kulturlivet generelt. Serien *URBI – bare gjør det!* ble tildelt Norsk Journalistlag Nords pressepris for 2020.

I serien *URBI – bare gjør det!* møter vi artistene Kevin Boine, Thea Thomassen, Vegard Bjørsmo og Natalie Carrion. Foto: NRK

NRK Sápmi skal fremover i større grad prioritere digitalt/valgbart innhold rettet mot unge og unge voksne samer, og skal produsere minst én årlig strømmeserie rettet mot et ungt samisk publikum.

NRK Sápmi DAB sender følgende automatiserte radiosendinger: *Luohteboddu* (samiske joiker), *Ođđaseamos sámi musihkka* (den nyeste samiske musikken), *Vahkkoloahppa* (helgemusikk), *Álgoálbmotmusihkka* (urfolksmusikk) og *Idjarávgga musihkka* (musikk for natteravner).

NRK Sápmi leverer også løpende aktuelt innhold og innslag til programflater ellers i NRK på radio og tv. Alt samisk innhold som sendes på NRK1, er tilgjengelig som valgbart innhold på NRK TV, og alt innhold på NRK Sápmi DAB er tilgjengelig som valgbart innhold i NRK Radio.

Fra 2019 til 2020 har totaltrafikken til nrk.no/sapmi ifølge NRK økt med 79 prosent, og den største økningen har vært blant publikum over 30 år. De fleste som bruker NRK Sápmi og samisk innhold på nrk.no, gjør nå dette via mobiltelefonen. Bruk av NRKs lineære radio- og tv-tilbud har holdt seg stabilt fra 2019 til 2020, med en vekst på tv med for eksempel *Ođđasat*. NRK peker på at koronasituasjonen medførte at mange tilbrakte mye tid hjemme, og tid brukt på lineære produkter og nyheter har vært høyere enn i et normalår. Veksten i bruk av lineært innhold skjer blant de eldste. Måling av bruken av NRK Sápmi på DAB er krevende som følge av metodene for å måle radiobruk i Norge. Antall samiske lyttere utgjør en så marginal del av de store lytterpanelene, at selv små bruksendringer kan utgjøre tilsynelatende store (og ikke reelle) svingninger i lyttertallene.

NRK er opptatt av at det ikke bare er volum som er viktig for å lykkes med det samiske innholdet, men også i hvilken grad innholdet velges, brukes og foretrekkes i en internasjonal konkurranse om publikums tid og oppmerksomhet. Innhold som ikke velges og brukes av det samiske publikum, bidrar etter NRKs mening ikke til å styrke samisk språk, kultur og identitet. Styrket samarbeid mellom NRK Sápmi og andre innholdsmiljøer i NRK og kvalitetsøking av det samiske innholdet, har ifølge NRK ført til økt publikumsoppslutning om dette innholdet på alle NRKs plattformer og flater.

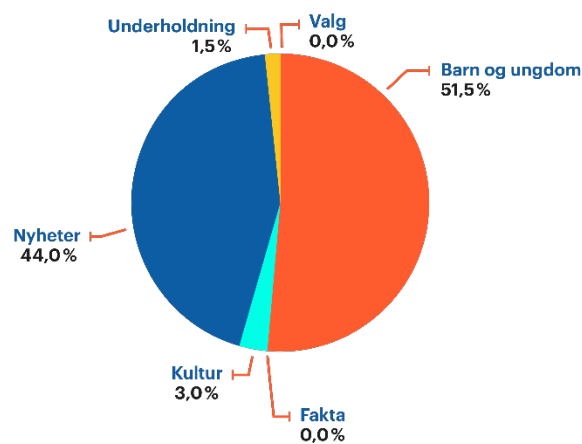
Medietilsynet er enig i at bruken av innholdet er et viktig mål på at NRK lykkes med oppdraget. Samtidig har NRKs tilbud av kvalitetsinnhold som bidrar til å fremme kunnskap og refleksjon innenfor områder som av ulike årsaker ikke har høy publikumsoppslutning, en verdi i seg selv. Dette gjelder for eksempel tilbudet om og for ulike minoritetsgrupper. Med hensyn til formålet med det samiske tilbudet, er det svært viktig at tilbudet favner en bredde i tema, sjangere og aldersgrupper. Tilbudet bør derfor være av et visst omfang for at NRK skal oppfylle formålet. Dette forsterkes av at NRK er en av få medieaktører med et innholdstilbud på de samiske språkene i Norge, og den eneste aktøren med et allmennkringkastingsoppdrag som favner den demokratiske og kulturelle funksjonen knyttet til å fremme samisk identitet, kultur og språk.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 gjennom tilbudet på radio, tv, nett og mobil oppfyller kravene til å styrke de samiske språkene, samisk identitet og kultur. NRK har i 2020 sendt innhold på både nordsamisk, sørsamisk og lulesamisk. NRK oppfyller også kravene om å ha daglige sendinger for den samiske befolkningen.

2.7.1 Programstatistikk NRK Sápmi

Figur 10 – tv-tilbudet til NRK Sápmi

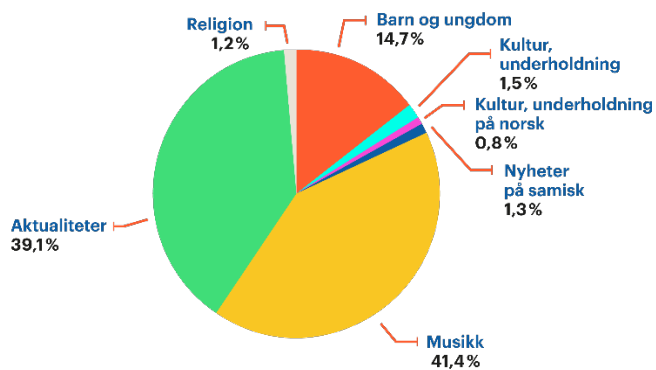
Kategori	2019	2020	
	Timer	Timer	Prosent
Barn og ungdom	128	137	51,5%
Fakta	1	0	0,0%
Kultur	25	8	3,0%
Nyheter	160	117	44,0%
Underholdning	3	4	1,5%
Valg	1	0	0,0%
Sum	318	266	100,0%

Kilde: NRK Statistikk

Figur 11 – radiotilbudet til NRK Sápmi

Kategori	2019	2020	
	Timer	Timer	Prosent
Barn og ungdom	1 061	1 300	14,7%
Kultur, underholdning	350	129	1,5%
Kultur, underholdning på norsk	21	70	0,8%
Nyheter på samisk	143	119	1,3%
Musikk	4 654	3 658	41,4%
Aktualiteter	2 475	3 454	39,1%
Religion	92	107	1,2%
Sum	8 796	8 837	100,0%

Kilde: NRK Statistikk

2.8 Norsk språk, identitet og kultur og det kulturelle, språklige og religiøse mangfoldet

Vedtektene

§ 16 NRK skal styrke det norske og de samiske språkene, og styrke norsk og samisk identitet og kultur. En stor andel av tilbudet skal ha norsk forankring og speile det kulturelle mangfoldet i befolkningen. NRK skal ha programmer for nasjonale og språklige minoriteter. NRK skal formidle innhold fra Norden og bidra med kunnskap om nordiske samfunnsforhold, kultur og språk.

§ 32 NRK skal formidle kunnskap om ulike grupper og om mangfoldet i det norske samfunnet. NRK skal skape arenaer for debatt og informasjon om Norge som et flerkulturelt samfunn.

2.8.1 Norsk språk, identitet og kultur

Vurderingen av hvordan NRK oppfyller kravet om å styrke norsk språk, identitet og kultur, bygger på en samlet vurdering av hvordan NRK oppfyller flere av de spesifikke kravene i innholdstilbudet. NRK gjør i allmennkringkasterregnskapet rede for at innhold som gjenspeiler norsk virkelighet, er bærebjelken i tilbudet. NRKs mål er å være relevant for den enkelte og viktig for et helt folk. Ettersom det norske samfunnet er mangfoldig, er NRK opptatt å være tett på norsk virkelighet og formidle historier om og til store og små grupper i samfunnet, inkludert NRKs særlige ansvar for norske minoriteter.

Medietilsynet legger vekt på at NRK har en omfattende egenproduksjon på radio, tv, nett og mobil, som samlet omfatter en stor variasjon av tema og sjangre. Den brede lokale forankringen i distriktsdekningen og tilbudet til ulike minoritetsgrupper bidrar til å speile ulike sider av norsk virkelighet og et mangfold av identiteter i det norske samfunnet. Tematikken i NRKs dramaserier bidrar også til å speile mangfoldet i det norske samfunnet. I 2020 sendte NRK for eksempel dramaserien *Rådebank*, som skildret ungdom i rånemiljøet i Bø, og dokumentarserien *Puckers* om spillerne i Norges nordligste ishockeyklubb, Kirkenes Puckers. Flerkulturell identitet blir problematisert i *Norsk-ish*, og utfordringer ved å være ung i et urbant forstadsmiljø tas opp i *16*. NRK viser også til at ett av serieprosjektene som er under utvikling i NRK P3, skal dreie seg om Nord-Norge og samisk tematikk, og dermed bidra til å speile geografisk mangfold.

NRK har et eget tilbud til ulike aldersgrupper, blant annet egne nyheter for barn og unge. Som i 2019, har NRK Super formidlet serier der mangfold både er en naturlig del av innholdet og et poeng i seg selv, og sesong 4 av serien *Sånn er jeg og sånn er det*, ga nye innblikk i hverdagen til barn med ulike diagnoser. NRK har et bredt og variert kulturtilbud og oppfyller de ulike kravene knyttet til norsk musikk, norsk drama og en variasjon av norske kulturuttrykk, se nærmere i punkt 2.9.1 og 2.9.4 nedenfor.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller det overordnede kravet om å styrke norsk, språk, identitet og kultur. Medietilsynets vurdering er at en stor del av NRKs programtilbud har norsk forankring og speiler det kulturelle mangfoldet i befolkningen.

2.8.2 Nasjonale og språklige minoriteter

NRKs forpliktelser overfor nasjonale og språklige minoriteter omfatter både et krav om at NRK skal tilby egne programmer for disse gruppene og formidle kunnskap om ulike minoritetsgrupper og mangfoldet i det norske samfunnet. Jøder, kvener/norskfinner, skogfinner, rom og romanifolk/tatere er de fem gruppene som er anerkjent som nasjonale minoriteter i Norge.¹⁰ De nasjonale minoritetsgruppene er forholdsvis små, og det finnes ingen oversikt over hvor mange som selv definerer seg som en nasjonal minoritet, ettersom Norge ikke har offentlig registrering av etnisk tilhørighet.

I 2020 sto Norges arbeid for å fremme de nasjonale minoritetenes rettigheter på den politiske dagsordenen. Våren 2020 foreslo regjeringen at nasjonale minoriteters språk får lovfestet status. Det innebærer at offentlige organ får ansvar for å fremme og verne kvensk, romani og romanes, som er anerkjent som nasjonale minoritetsspråk i Norge. Den nye språkloven ble vedtatt 25. mars 2021. En slik lovforankret status gjør at disse tre minoritetsspråkene som språklige og kulturelle uttrykk er likeverdige med norsk og samiske språk. I desember 2020 la regjeringen frem Meld. St. nr. 12 (2020–2021) *Nasjonale minoriteter i Norge – en helhetlig politikk*, som beskriver utviklingen i politikken overfor nasjonale minoriteter i Norge de siste årene og hvordan regjeringen vil legge opp politikken videre for å styrke minoritetenes språk, kultur og situasjon. Regjeringen har som mål at ingen skal være redd for å synliggjøre sin bakgrunn som nasjonal minoritet av frykt for stigmatisering, og viser også til handlingsplaner og strategier mot diskriminering, hatefulle ytringer og rasisme.

Før 2020 var det bare lagt frem én stortingsmelding om nasjonale minoriteter – St. meld. nr. 15 (2000–2001) *Nasjonale minoriteter i Norge – om statleg politikk overfor jødar, kvener, rom, romanifolket og skogfinnar*. I stortingsmeldingen fra 2020 var regjeringen opptatt av å kartlegge tiltak og virkemidler og å få anbefalinger til mulige forbedringspunkter for å nå målene i politikken. De siste 20 årene har de overordnede målene og prinsippene i politikken overfor nasjonale minoriteter som er forankret i Europarådets rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter og andre internasjonale konvensjoner, i hovedtrekk stått fast. Regjeringen vil legge til rette for at nasjonale minoriteter i Norge fortsatt skal få utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv og delta i storsamfunnet. I stortingsmeldingen legges det vekt på at de fem nasjonale minoritetene er svært forskjellige fra hverandre, og at det i tillegg er mangfold innad i hver minoritet.

Norge ratifiserte Europarådets minoritetsspråkpakt i 1993 og rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter i 1999. Gjennom rammekonvensjonen har staten forpliktet seg til å legge forholdene til rette for at nasjonale minoriteter skal kunne bevare og videreutvikle sin egenart, sine språk og sin kultur. Norge rapporterer hvert femte år til Europarådet om implementeringen av rammekonvensjonen og noe hyppigere om

¹⁰ De nasjonale minoritetene omfatter grupper som har langvarig tilknytning til et land.

gjennomføringen av minoritetsspråkpakten. I 2020 ble både den femte rapporten om rammekonvensjonen og den åttende rapporten om minoritetsspråkpakten utarbeidet. Rapportene beskriver tiltak som er gjennomført med henvisning til Europarådets anbefalinger.¹¹

Norge har en lang historie med fornorskings-, assimilerings- og ekskluderingspolitikk overfor de nasjonale minoritetene, og rapportene beskriver konkrete tiltak for å tydeliggjøre det offentliges ansvar for å fremme likeverd, gjenoppbygge tillit, bekjempe diskriminerende holdninger og legge til rette for og å ivareta minoritetenes kultur, identitet og språk.

Kravet om at NRK skal ha programmer for nasjonale minoriteter, er ett av de statlige tiltakene for å fremme det minoritetspolitiske målet om at nasjonale minoriteter deltar aktivt og kan uttrykke og videreutvikle sine språk og sin kultur. Kravet om egne programmer er formålstjenlig, særlig for å verne minoritetsspråk. Et annet sentralt mål for minoritetspolitikken er å øke kjennskapen til nasjonale minoriteter i befolkningen. Medietilsynet legger til grunn at NRK gjennom sine programmer kan bidra til å fremme kunnskap om de fem nasjonale minoritetene i Norge og bidra til representasjon og deltakelse slik at disse gruppenes kulturelle identitet og språk synliggjøres. Medietilsynet holder fast ved at dersom egne programmer skal fungere som et virkemiddel til å representere og synliggjøre minoriteter, må omfanget være på et visst nivå. Europarådet har blant annet gitt flere anbefalinger som gjelder økt innsats og umiddelbare tiltak for kvener og kvensk språk. Økt tilstedeværelse i media er trukket frem som et slikt umiddelbart tiltak for å sikre at personer som tilhører den kvenske minoriteten, kan opprettholde og utvikle sin kulturelle identitet og bruke det kvenske språket aktivt i det offentlige rom.

NRK viser til at det er et mål å speile nasjonale og språklige minoriteter i det daglige innholdstilbudet. Det pågår et arbeid for å speile de enkelte minoritetskulturene mer systematisk i NRKs innholdstilbud, gjennom å gi bestemte regionredaksjoner et særskilt ansvar. NRK Troms har allerede ansvaret for kvensk innhold. NRK Innlandet skal få et særskilt ansvar for innhold om skogfinnene, region sørøst for rom og romani, og livssynsredaksjonen ved NRK Tyholt har dialog med de jødiske miljøene.

I 2020 har NRK gjennomført tiltak for å videreføre satsingen på kvensk innhold, men disse tiltakene får først virkning i 2021. En ny journaliststilling til nettsiden ble utlyst i 2020. Den nye medarbeideren som ble tilsatt i stillingen tidlig i 2021 har både muntlig og skriftlig kvensk språkkompetanse, og skal fra våren 2021 publisere saker på kvensk med utgangspunkt i det kvenske miljøet. NRK har også inngått avtale med en filmskaper om tilgang til

¹¹ Kommunal- og moderniseringsdepartementet har hovedansvaret for å gjennomføre minoritetsspråkpakten og rammekonvensjonen. Rapporteringen til Europarådet utarbeides i samarbeid med andre berørte departementer. Den femte periodiske rapporten om rammekonvensjonen fra 2020 finnes her: https://www.regjeringen.no/contentassets/ab3c177f6b7b46c99d9eb8e8e88d609b/norges-femte-rapport_norsk.pdf Den åttende periodiske rapporten om minoritetsspråkpakten fra 2020 finnes her: https://www.regjeringen.no/contentassets/2c8f69f165e047809d46708684f71b2a/norges-8ende-rapport_norsk.pdf

dokumentarklipp med kvenskpråklig innhold rettet mot barn til bruk på nett. Første klipp ble publisert før jul, og de neste er planlagt publisert i 2021. Nettsiden nrk.no/kvensk tilbyr innhold om kvensk språk, kultur og kvenskrelaterte nyheter gjennom artikler, videoer, bilder og lydklipp. NRK har som mål at nettsiden skal være et dialogpunkt med kvensk publikum og andre som er interessert i kvensk kultur. 26 opplæringsvideoer med kvenske ord og korte setninger er et tilbud NRK etablerte i 2019 til barn og unge på nettsiden. Målet er å inspirere til læring og praktisering av det kvenske språket.

På nyttårsaften 2020 sendte NRK for andre gang en nyttårstale på kvensk på riksdekkende tv. NRK oppnådde gode seer- og lesertall både for tv-sendingen og nettartikkelen om talen. Til 17. mai-sendingen inviterte NRK Super kvenske barn til å sende inn hilsener i forbindelse med nasjonaldagen. Et viktig mål for NRK er at kvensk-relatert innhold skal nå barn og unge. I 2020 har smittetiltak og restriksjoner knyttet til koronapandemien gjort det ekstra krevende å komme i intervjusituasjoner med barn og unge i disse miljøene.

I 2020 tok NRK opp temaer om skogfinnenes historie i en reportasje i *Reiseradioen* fra Norsk Skogfinsk museum på Finnskogen – i tillegg til ulike innslag om en nyutgitt bok på norsk om Skandinavias skogfinner.

NRK belyste jødernes historie i Norge og Europa i ulike programmer og innslag i 2020. NRK markerte den internasjonale Holocaustdagen i programmet *Debatt* på NRK P2 med overføring fra Litteraturhuset i Trondheim, der venstresidens forhold til antisemittisme ble diskutert. Samfunnspodden *Ekko* hadde flere programmer om jødiske skjebner, blant annet om Norges nei til å ta imot jøder på flukt fra kommunistregimet i Polen etter 1968 og tvangsdeporteringen av norske jøder i november 1942. Aktualitetsprogrammet *Studio 2* på NRK P2 hadde flere innslag om jødernes betydning i Norge og Europa, blant annet med utgangspunkt i historiker Einhart Lorenz' bok «Jødernes historie i Europa». Jødernes feiring av Hanukka var tema i programmet *Mellom himmel og jord*, og Mona Levin og polsk-jødiske Halina Thee gjestet *På Sommer* i P2, der de fortalte sine historier.

Forfatter og regissør Nina Grünfeld var gjest i *Torp* der hun fortalte om sitt arbeid med å spre kunnskap om jødernes historie. Foto: NRK.

NRK sendte den danske prisbelønte dokumentarfilmen *De skygger vi arver*, der regissør Susanne Kovacs skildrer egen families historie med dansk jødisk far og tysk mor. Filmen *Den største forbrytelsen* om deportasjonen av jøder under andre verdenskrig ble blant annet tema i underholdningsprogrammet *Lindmo* og intervjuprogrammet *Torp*.

NRK omtalte romenes skjebne under koronapandemien i flere reportasjer gjennom 2020, og viste at mange dro tilbake til en vanskelig hverdag i hjemlandet da Norge stengte ned. NRK har også omtalt en ny språk-app som er utviklet for å redde det sterkt truede romani-språket. NRK har også opplyst at Sigmund Hegstad fortalte om sitt arbeid for å endre nordmenns holdning til romer i et innslag i livssynsprogrammet *Tro, håp og Lillesæter*.

NRK har på forespørsel fra Medietilsynet om beskrivelsen av programmer og innslag om nasjonale minoriteter i 2020 er uttømmende, opplyst at det er krevende å skaffe en samlet oversikt på tvers av ulike innholdsmiljøer i NRK, men at dette skal bedres gjennom at ansvaret for tilbudet er tydeligere forankret i NRKs distriktskontorer fra 2021.

Når det gjelder kravet om å formidle kunnskap om ulike grupper og om mangfoldet i det norske samfunnet, viser NRK til aktivt og systematisk arbeid for å hindre diskriminering og fremme likestilling og mangfold. Mangfold defineres blant annet utfra etnisitet, alder, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet, utdanning, kompetanse, erfaring, perspektiv, språk og dialekt, nettverk og geografisk tilhørighet. Ut fra samfunnsoppdraget og vedtektene har NRK formulert følgende strategiske mål:

- NRK skal speile befolkningen i innhold og organisasjon.
- NRK skal bidra til et inkluderende og nysgjerrig Norge.
- NRK skal bidra til at folk forstår samfunnet, hverandre og seg selv bedre.

I 2020 hadde NRK 52 prosent kvinnelige og 48 prosent mannlige ledere, med fem menn og fire kvinner i toppledelsen. Nå har NRK tilsvarende søkelys på mangfold, og målet er at én av tre nyansatte skal ha flerkulturell kompetanse. Ett av målene i NRKs organisasjonsstrategi er å være en bærekraftig og inkluderende arbeidsplass og samarbeidspartner. Mangfold skal bli en naturlig del av alle valg, prosesser og beslutninger – der «taus» kompetanse blir etterspurt og mangfold tas i bruk i oppgaveløsningen. NRK har opprettet et mangfoldsteam som skal foreslå innsatsområder i organisasjonen i 2021 og fremover.

Et viktig tiltak i NRKs arbeid med å synliggjøre det flerkulturelle mangfoldet i samfunnet gjennom innhold og i egen organisasjon er rekrutteringsprosjektet FleRe. Ordningen startet i 2008, og har frem til 2020 utdannet 77 stipendiater. Litt over 50 prosent av disse jobber i NRK per i dag, de fleste som fast ansatte. Totalt 73 prosent jobber innen media. Høsten 2020 ansatte NRK ny FleRe-leder, Iram Ansari, for å rekruttere flere journalister med flerkulturell kompetanse. Flerkulturell kompetanse blir definert som språk, nettverk og perspektiv fra store innvandrergrepper fra land utenom Vest-Europa. NRK trenger mer av denne kompetansen for å gi et relevant og attraktivt tilbud til hele befolkningen.

NRKs mål er å nå fire av fem i alle publikumsgrupper, noe som ifølge NRK krever at mangfold blir en naturlig del av innholdet fremfor spissede tilbud til spesifikke grupper. Ett av tiltakene er at det stilles krav både til interne og eksterne programbestillinger om at NRK skal speile et mangfoldig og flerkulturelt Norge i alt innhold, og at alle skal føle seg inkludert og sett. Dette tiltaket er særlig viktig for å nå de yngre målgruppene, og NRK Super og NRK P3 har gjort mye for å etablere en naturlig mangfoldskultur.

I dramaserien *Norsk-ish* følger vi livet til tre fiktive personer med innvandrerbakgrunn og utfordringene de opplever i spagat mellom to ulike kulturer. Fra venstre Nasrin Khusrawi (Faiba), Ravdeep Singh Bajwa (Amrit) og Selda Ekiz (Helin). Foto: NRK.

NRK gir noen eksempler på prosjekter i 2020 som speiler mangfoldsarbeidet. Dramaseriene *Norsk-ish* og *Skamløs* følger unge minoritetskvinner og tar opp temaer som negativ sosial kontroll og æreskultur. Dokumentarserien *Rawdah* følger norsksomaliske Rawdah Mohamed som er alenemor, vernepleier og modell, og viser hvordan motebransjen møter en med hijab. Faten Mahdi Al-Hussaini diskuterte tabubelagte temaer med unge gjester i talkshowet *Chattes*. Serien 16 er oppfølgeren til 17 og 18, som handler om flerkulturelle ungdommer på Oslo øst. Serien er et eksempel på hvordan NRK P3 kontraktfester krav til mangfold både foran og bak kamera i sine avtaler og legger vekt på innsiktsarbeid for å sikre at innholdet og casten er troverdig. En ny sesong, 19, kommer våren 2021. NRK skildret også ungdom som står i flere kulturer med andre sesong av humorserien *Kongen av Gulset*.

I mai sendte NRK for første gang et direktesendt underholdningsprogram sentrert rundt en muslimsk høytid med *Festen etter fasten – Id mubarak*. NRK viser til positiv respons fra seerne. Podkasten *Med all respekt* har også i 2020 diskutert verden og aktuelle temaer på en usensurert måte, og programmet ledes ifølge NRK av «en inder, en pakistaner, en kurder og en engstelig hvit cis-mann».

Konklusjon: Medietilsynet vurderer under tvil at NRK oppfyller kravet om å ha programmer for nasjonale og språklige minoriteter i 2020. Medietilsynet finner grunn til å peke på at NRK er alene om å ha et uttrykt oppdrag om å formidle kunnskap om ulike minoritetsgrupper og å ha egne programmer for nasjonale og språklige minoriteter. NRKs generelle innholdsstrategi og arbeid for å fremme mangfold både i rekruttering og innhold bidrar på en god måte til å synliggjøre og informere om at Norge er et samfunn med et mangfold av identiteter. NRK oppfyller kravene om å formidle kunnskap om ulike grupper, om mangfoldet i det norske samfunnet og om å skape arenaer for debatt og informasjon om Norge som et flerkulturelt samfunn.

Medietilsynet vurderer likevel at antall programmer for nasjonale minoriteter er på et lavt nivå, særlig gjelder dette programmer for rom og romani. Forankringen av de nasjonale minoritetsspråkene i den nye språkloven har blant annet som formål å bidra til en systematisert innsats for det kvenske språket, som har vært utsatt for en fornorsking. NRK har etter Medietilsynets vurdering en viktig rolle i dette arbeidet. Medietilsynet har vanskelig for å se at den uttrykte satsingen NRK viser til for det kvenske tilbudet har ført til at dette tilbudet er reelt styrket i 2020. 2020 var et år der nasjonale minoriteter sto på den politiske dagsordenen, noe som etter Medietilsynets vurdering burde ført til økt synlighet i NRKs programsetting. Medietilsynet mener NRK må styrke tilbudet til nasjonale minoriteter dersom kravet skal fungere som et virkemiddel for representasjon og synliggjøring for disse gruppene fremover. Medietilsynet legger til grunn at tiltaket der bestemte regionredaksjoner har fått et særskilt ansvar for å speile de enkelte minoritetskulturene mer systematisk i NRKs innholdstilbud, fører til at dette tilbudet styrkes i 2021.

2.8.3 Nordiske samfunnsforhold, kultur og språk

Samarbeidet mellom de nordiske allmennkringkasterne i Nordvisjonen generer ifølge NRK årlig over 4000 program. I 2020 fikk Nordvisjonen et nytt tilskudd, ved at Ålands Radio og TV Ab ble medlem. NRK fremhever at samarbeidet har vært viktigere under koronapandemien enn noen gang, ettersom forsinkelser i ulike produksjoner har økt behovet for program. I 2020 økte antall utvekslinger digitalt i Nordvisjonens programutveksling for at de nordiske kringkasterne skulle få tilgang på flere serier og program. Dette resulterte i at 2020 ble det historisk nest beste året for antall samproduksjoner totalt. NRK opplyser at det samlet sett ble samprodusert over 2200 programepisoder på tvers av sjangre, og at det ble gjennomført over 260 prosjekter og tv-serier.

NRK har sammen med allmennkringkasterne SVT, YLE, DR og RÚV avtalt å produsere tolv dramaserier per år, som skal gjøres tilgjengelig for strømming i minst ett år i alle medlemslandene. I 2020 resulterte dramasamarbeidet «N12» i seriene *Når støvet har lagt seg* (DR), *22. juli* (NRK), *Ministeren* (RÚV), *Må stikke* (SVT), *Atlantic Crossing* (NRK), *Jakta på ein mordar* (SVT), *Ulven kommer* (DR), *Livstid* (NRK), *Fredsmekklaren* (YLE), *Baby, Baby!* (YLE), *Kjærestetur* (DR) og *Sommaren 85* (SVT). I programtid utgjør «N12»-seriene 70 timer og 105 episoder. Totalt ble det utvekslet 18 dramaserier for voksen målgruppe gjennom Nordvisjonen, noe som utgjorde 102 timer og 134 episoder (medregnet N12-seriene).

Sofia Helin hadde rollen som kronprinsesse Märtha i dramaserien *Athlantic Crossing*. Foto: NRK.

NRK opplyser også at de nordiske kringkasterne har samarbeidet om flere nye dramaserier for barn og unge. For barna var det i 2020 sesong 3 av *Baseboys* (DR), *Kan selv* (NRK), *Dinolabbet* (SVT), *ZOO* (Svenske YLE), *Natt til lørdag* (DR) og *Dei utvalde* (SVT). Til sammen ble det utvekslet 23 serier for barn, noe som utgjorde 68 timer og 355 episoder. I

tillegg ble følgende drama og faktaserier samprodusert for en ung målgruppe, sesong 2 av *Eagles* (SVT), *16* (NRK), sesong 2 av *Doggystyle* (DR) og *Noia* (DR). Det var til sammen ni dramaserier/prosjekter som utgjorde totalt 16,6 timer og 57 episoder.

I 2020 formaliserte de nordiske allmennkringkasterne også samarbeidet om ungt dramainnhold ytterligere, ved at DR, NRK og SVT årlig har forpliktet seg til å bidra med fire serier hver og Svenska Yle med to. Den nye avtalen «B14» («Barn14») trådte i kraft 1. januar 2021.

NRK nevner også følgende titler fra de øvrige nordiske kringkasterne i 2020 som har nådd et stort publikum, som *Drap i Knutby* (SVT), *Det gode bondeliv* (DR), *Helvete – historien om norsk black metal* (NRK), *Strømsø* (YLE) og *Munter mat* (DR). I tillegg tilbyr NRK også nordiske programmer innenfor kunst og kultur, vitenskap, dokumentar, sport, nyheter og underholdning.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravet om å formidle innhold fra Norden og bidra til kunnskap om nordiske samfunnsforhold, nordisk kultur og språk. Etter Medietilsynets vurdering bidrar NRKs medlemskap i Nordvisjonen til å ivareta dette kravet, og det er derfor positivt at samarbeidet styrkes.

2.8.4 Mangfold i religion og livssyn

For å oppfylle kravet om å gjenspeile Norges religiøse arv og mangfoldet av livssyn og religioner i det norske samfunnet, har NRK i 2020 tilbudt både egenproduserte livssynsprogram, andakter og overføringer av gudstjenester og innkjøpte dokumentarer. NRK har på forespørsel fra Medietilsynet opplyst at bredden i dekningen av religiøse og livssynsrelaterte temaer i 2020 omfatter både kristendom, buddhisme, bahai, humanisme, katolisisme, islam og jødedom. Dekningen har i tillegg vært variert, og tatt opp spørsmål fra katolsk skytshelgen for internett, tamilenes feiring av første menstruasjonen, og til mental helse blant muslimer og ramadan under korona.

På tv sendte NRK i 2020 til sammen 113 timer med gudstjenester og livssynsprogrammer på NRK1, NRK2 og NRK2. Dette er en betydelig økning fra 89 timer i 2019, da NRK etter to år med jevn økning i omfanget av religions- og livssynsprogram, var oppe på tilsvarende nivå som i 2016. NRK opplyser at det ble sendt gudstjenester på tv hver søndag fra mars til mai 2020. Kirkene ble stengt for publikum da landet ble nedstengt på grunn av pandemien, og NRK ønsket å gi et ekstra tilbud til alle landets kirkegjengere. Gudstjenester ble også sendt på tv i høytidene. I 2020 var religion var temaet for NRK Supers temauke.

På radio overførte NRK P1 47 gudstjenester i 2020 mot 40 i 2019 og 59 i 2018. NRK sendte gudstjenester på NRK P1 hver søndag og på kristne helligdager. Totalt formidlet NRK 519 timer med livssynsprogrammer på NRK P1 og NRK P2 i 2020, 353 timer færre enn i 2019. Hovedårsaken til dette er at NRK møtte det økte nyhetsbehovet under koronapandemien

blant annet med å erstatte NRK P2s *Verdibørsen*, som var et daglig religion- og livssynsprogram, med nyhetssendinger. NRK opplyser at NRK P2 lanserer et nytt daglig program om religion og livsfilosofi høsten 2021, som vil bidra til at andelen programmer om denne tematikken igjen vil øke i NRK P2. Se nærmere om dette i punkt 2.3.2 over. I NRK P2 ble de etablerte livssynsprogrammene *Mellom himmel og jord* og *Tro, håp og Lillesæter* sendt hver søndag. I P1 ble også *Andakten* sendt mandag til torsdag hver uke, og programmet *Salig blanding*, som spiller åndelig inspirert musikk, ble sendt i høytidene. Hver søndag ble salmeprogrammet *Salmer til alle tider* sendt på NRK P1+.

Festen etter fasten – Id mubarak – et direktesendt underholdningsprogram i forbindelse med den muslimske høytiden id. Fra venstre Jamilla El Haddaoui, Amir Horori og programleder Rima Iraki. Foto: Julia Marie Naglestad, NRK.

I 2020 produserte NRK 20 saker om livssyn til nrk.no – mer enn en dobling fra tidligere år. Satsingen på livssyn på nett er styrket gjennom etableringen av en av landets største nettklynger, dybdedesken på NRK Tyholt. Livssynssaker formidles dermed fra et større miljø av dedikerte nettjournalister. NRK opplyser at mange av nettsakene ble svært godt lest, for eksempel saken om at flere som kommer inn i Forsvaret, sliter med å lære seg å skyte og saken om to tenåringer som mistet vennskapet da de ble med i forskjellige kristne menigheter.

NRK redegjør også for styrket satsing på høytiden id gjennom flere programmer i 2020. Serien *Familiekokkene*, der ulike familier konkurrerte i matlaging, hadde høytid og id som tema. NRK sendte også *Festen etter fasten*, en direktesending der NRK inviterte gjester til id-feiring, og et nytt program i serien *Ramadan med Noman*, der fire kjente norske muslimer fortalte om sine tradisjoner.

Redegjørelsen fra NRK viser at den religiøse høytiden julen ble markert på tradisjonelt vis med overføringer av gudstjenester og flere programmer om kristen tro. Ettersom restriksjoner

mot store folkesamlinger ikke gjorde det mulig å møtes på torget for å se lysene tennes på julegranen første søndag i advent, arrangerte NRK en direktesendt nasjonal julelystenning på NRK1 denne dagen. Fire søndager i advent sendte NRK serien *Til deg fra meg*, et program der Per Sundnes møter mennesker som dedikerer en spesiell julesang til noen. Julegudstjenesten ble for andre år overført fra Nidarosdomen, som for anledningen hadde storskjerm på utsiden av kirken for å gi folk mulighet til å følge gudstjenesten til tross for smitteverntiltakene innendørs.

I 2020 benyttet NRK også undersøkende journalistikk i dekningen av religion og livssyn. *Brennpunkt* satte søkelys på lukkede norske religiøse samfunn i tv-serien *Guds utvalde*. Serien ble sett av nærmere én million, og skapte stort engasjement og debatt. NRK fulgte opp tematikken journalistisk i nettsaker og nyhetsdekningen.

I 2020 har NRK også sendt flere tv-dokumentarer og -serier, som både reflekterer kristne tradisjoner og andre livssyn og religioner. Noen eksempler er den irske dokumentaren *Krossfestinga som endra verda* og den britiske dokumentarserien *På sporet av Jesus fra Nasaret*. NRK har også sendt samfunnsdokumentarer der religion og livssyn skildres ut fra et konfliktperspektiv, som serien *Jøde!*, som belyser hvordan det er å ha jødisk bakgrunn i Danmark, serien *Deeyah Khan i Trumps USA: Livet som muslim* som belyser muslimhets under Trumps presidentskap, og *Reformisten – en kvinnelig imam*, om åpningen av Nordens første kvinnelede moské.

Konklusjon: NRK har gjennom overføringer fra gudstjenester og religiøse høytider, faste programposter, dokumentarer og serier, samlet formidlet og belyst et bredt spekter av religiøse perspektiver og livssyn. NRK har et tyngdepunkt i kristne tradisjoner i tilbudet, og en forsterket satsing på å formidle fra islamske høytider. Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravet om å speile den religiøse arven i Norge og et mangfold av livssyn og religioner i det norske samfunnet.

2.9 Norsk kultur, kunst, musikk, drama og film

Vedtektene

§ 17 NRK skal formidle norsk kultur og en bred variasjon av norske kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og offentlige kulturinstitusjoner. NRK skal formidle norsk musikk, film og drama og stimulere norske produksjonsmiljøer.

§ 19 NRKs tilbud skal i hovedsak ha norskspråklig innhold, og minst 25 pst. av innholdet skal være på nynorsk.

§ 35 NRK skal bidra til å fremme nye talenter og lokale artister. Minst 40 pst. av musikken som spilles i NRK P1, P2 og P3 skal være norsk, med vekt på norskspråklig og/eller norskkomponert musikk. NRK skal holde et fast orkester som dekker et bredt repertoar fra underholdningsmusikk til symfonisk musikk.

§ 36 NRK skal legge ut minst 40 pst. i gjennomsnitt for de siste tre årene av det frie programbudsjettet for TV til eksterne produsenter.

§ 42 NRK skal tilby nyheter, aktualiteter og kulturstoff for både smale og brede grupper, herunder egne kulturprogrammer. Tilbudet skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen.

§ 38 NRK skal ha sportssendinger som dekker både bredden i norsk idrettssliv, herunder funksjonshemmedes idrettsutøvelse, og store idrettsbegivenheter

§ 50 NRKs tjenester på Internett skal samlet i levende bilder, lyd og tekst i det minste inneholde et løpende oppdatert tilbud av:

Kunst og kultur

Sport og underholdning

2.9.1 Bred kulturformidling til ulike publikumsgrupper

NRKs kulturformidling skal ifølge vedtektene være bred, variert og omfatte kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og offentlige kulturinstitusjoner. Tilbudet skal ta hensyn både til brede og smale publikumsgrupper, speile mangfoldet i befolkningen og appellere til alle aldersgrupper. NRK skal også ha et løpende oppdatert tilbud av kunst, kultur og underholdning på nett.

NRK gjør rede for at kulturoppdraget blir løst gjennom å publisere programmer i en rekke ulike formater og på mange plattformer. NRK P2 har spesialprogrammer som dekker sjangere som kunstmusikk, jazz, litteratur, språk, verdensmusikk og folkemusikk. Ifølge NRK tilpasses innholdstilbudet til endringene i måten publikum konsumerer innhold på, også på kulturfeltet. For NRK P2 skjer dette gjennom en dreining fra mange spesialtitler til lengre flater med et stort mangfold av ulike kulturuttrykk. Daglige flater som *Studio 2*, *Kulturstripa* og *Drivkraft* dekker et stort spenn i kulturfeltet, fra populærkultur til aktuelle saker om kunstutstillinger, symfoniorkestre og arkitektur.

Kulturjournalistikken formidles i *Nyhetsmorgen*, og kulturdebatt er en naturlig del av *Dagsnytt 18*. NRK publiserer ukentlig en dybdesak fra kulturfeltet på nrk.no. For eksempel ble det laget en større kulturartikkel i anledning operasanger og Norges første operasjef Kirsten Flagstads 125-årsjubileum. Radiokanalen NRK Klassisk sendte den relaterte jubileumskonserteren direkte. Det løpende nyhetsbildet på kulturfeltet dekkes i Dagsrevyen og

i distriktssendingene på tv. Programmet Hovedscenen formidlet ukentlig et bredt spekter av musikkinnhold, fra markeringen av det Norske Solistkors 70-årsjubileum til julekonsert fra Royal Albert Hall. NRK opplyser videre at nrk.no/kultur oppdaterer om saker fra kulturlivet, både NRKs egne saker og ved å lenke til saker fra andre norske medier. Alle anmeldelser og tips om tv-serier, kunstutstillinger, konserter, bøker, teater, spill osv. er samlet på nrk.no/anmeldelser. Ettersom en stor del av den norske befolkningen jevnlig spiller dataspill, har NRK knyttet til seg en egen spillanmelder i 2020 og styrket dekningen av å spill på linje med andre kulturuttrykk.

Programlederne i *Nyhetsmorgen*. Fra venstre Birger Kolsrud Jågård, Anne Jetlund Hansen, Ugo Fernariello og Ida Creed. Foto: NRK

Koronapandemien har blant annet ført til at en rekke planlagte kulturarrangement er avlyst eller endret. Medietilsynet har forståelse for at smittetiltak og andre restriksjoner har hatt store konsekvenser for norsk kulturliv, noe som også påvirker NRKs kulturdekning. NRK har i 2020 formidlet kulturinnhold gjennom faste programflater, nye titler og koronatilknyttede spesialprosjekter, og viser til at publikums behov for kulturinnhold har vært like stort som før, om ikke større.

I redegjørelsen for kulturformidlingen er NRK opptatt av kultur som en mangfoldig arena som gir møteplasser, tilhørighet og opplevelser som beveger og setter i gang samtaler. Videre at opplevelsene på en slik mangfoldig kulturarena kan bidra til kritisk refleksjon og til å forstå seg selv og samfunnet bedre. NRK skal tilby kulturinnhold for både brede og smale grupper, og har ambisjoner om å åpne kulturfeltet for flere. NRK viser til at kulturinnholdet spenner over et bredt felt, fra litteratur, kunst og klassisk musikk til arkitektur, film og tv-serier.

NRK har samlet kulturanmeldelser og anbefalinger på nrk.no/anmeldelser. I 2020 har NRK ønsket å løfte frem inspirerende alternativer til å oppsøke kulturopplevelser under koronarestriksjonene, og har fornyet presentasjon og formidling av kultur på digitale

plattformer. Noen eksempler er *Besøk kunstmuseer fra sofaen*, *Sett deg i salen – via skjermen* og *Underholdning for enhver smak – over 200 anbefalinger*.

Digitale festivaler og konserter

Under koronapandemien i 2020 har NRK formidlet både festivaler og konserter digitalt. På den måten har NRK bidratt både til å løfte kulturlivet og å gi publikum enkel tilgang til kulturopplevelser i en periode der det har vært krevende å gjennomføre offentlige kulturarrangement. Balletten Nøtteknekkeren er en 50-årig førjulstradisjon på Den Norske Opera og Ballett, som NRK julen 2020 formidlet som tv-produksjon på NRK1 og NRK2. Forestillingen ble dermed løftet frem for et enda bredere publikum, og NRK laget i tillegg en kortversjon med høydepunktene fra balletten. NRK samarbeidet med Norsk Litteraturfestival om en digital litteraturfestival i mai 2020 og formidlet gjennom tre dager innhold og intervjuer via radio, tv og nett. Litteraturfestivalen hadde sin egen strømmetjeneste. NRK samarbeidet også med Festspillene i Bergen, som ble arrangert digitalt. NRK P2 samarbeidet med Adresseavisen og Olavsfestdagene i Trondheim om to timer direktesendt verbalradio daglig i perioden festivalen varte. I tillegg har NRK P2 sendt fra andre festivaler i 2020, både i opptak og direkte. NRK nevner økonomifestivalen *Kåkånomics* og litteratur- og ytringsfrihetsfestivalen *Kapittel*, som begge arrangeres i Stavanger.

Andre eksempler på digital konsertformidling er *Koronakonserter* fra kulturhuset Sentralen og Riksscenen i Oslo og sendinger fra ulike musikkfestivaler i 2020 i *Låt for låt – Klassisk*. NRK sendte fra 19 festivaler ulike steder i landet i serien *Festivalsommer*, med konserter med blant andre Ane Brun fra Moldejazz, Morgonrode fra Førdefestivalen og Aasmund Nordstoga fra Notodden Blues Festival. NRK Kultur gjorde konsertopptak og intervjuer i Studio 19 på Marienlyst med musikere fra de koronarammede festivalene Oslo World og Folkelarm som ble sendt både på tv og i musikkprogrammene på NRK P2. I serien *Jazz fra Sentralen* formidlet NRK2 og NRK P2 konsertinnhold fra 15 av Norges fremste jazzutøvere.

NRK viser til stadig endring og fornyelse av kulturtilbudet for å møte publikums behov og endrede medievaner. En av de nye produksjonene i 2020 var tv-serien *Helvete – historien om norsk black metal*. Der forteller musikerne som skapte den mørke musikksjangeren om hvordan det hele oppsto. NRK opplyser at serien er blitt et viktig musikkhistorisk dokument, som har vekket internasjonal interesse, og som også er sendt i Sverige. En annen ny produksjon er serien *Kunstsamlarane*, som presenterer ulike kunstsamlere og deres samlinger. Blant andre Erling Kagge og Hans Rasmus Astrup, mannen bak Astrup Fearnley Museet i Oslo, forteller hva kunsten betyr for dem og hvordan den preger deres liv. Sommeren 2020 sendte NRK P2 åtte episoder i den nye serien *Kjetil lærer klassisk*, der fotballkommentator Kjetil Grindrud er på oppdagelsesreise i musikkens verden. NRK opplyser at serien var rettet mot dem som ville lære mer om klassisk musikk.

Jazz fra Sentralen. Foto: NRK

NRK opplyser at utdelingen av filmbransjens Amanda-priser for første gang siden 2005 igjen ble sendt på NRK i 2020, og at NRK og Den Norske Filmfestivalen har innledet et samarbeid om å løfte frem norsk film. NRKs allmennkringkasterregnskap viser også at en rekke kulturtemaer blir formidlet til et bredt publikum gjennom NRKs underholdnings- og kulturtilbud, for eksempel i programmer som *Lindmo* og *Stjernekamp*.

NRKs programstatistikk for 2020 viser at kunst og kultur utgjorde 3 prosent av tilbudet i NRK1, 6,3 prosent i NRK2 og 2,3 prosent i NRK3. Andelen øker i alle tv-kanalene fra året før, og i antall timer er økningen størst i NRK2 (fra 408 til 476 timer). I NRK3 ble det sendt over dobbelt så mange timer kunst og kultur i 2020 som i 2019, fra 30 til 63 timer. I NRK1 ble det sendt 245 timer i 2020, mot 199 timer i 2019. På radio formidler NRK P2 i størst grad kunst og kultur, med 12,7 prosent i 2020. Dette er nedgang fra 15,3 prosent året før, og en reduksjon fra 1361 til 1109 timer. I NRK P1 er ikke kunst og kultur representert i statistikken, og har heller ikke vært det de siste årene. I NRK P3 er andelen på 1,4 prosent, som er tilsvarende nivå som året før med samme antall timer på 123. På nrk.no var 5,3 prosent av de publiserte artiklene i kategorien kultur og underholdning i 2020.

Utviklingen i omfanget av NRKs kulturformidling gjennom den siste tiårsperioden fra 2010 til 2020, viser noen tydelige endringer. Helt fra NRK etablerte flere kanaler på radio og tv, har programleggingen i de ulike kanalene vært målgruppeorientert med tydelige profiler.¹² NRK1

¹² NRK etablerte sin andre radiokanal NRK P2 i 1984 og den tredje kanalen NRK P3 i 1993. I løpet av 2017 ble det nasjonale bakkenettet digitalisert, og NRK sender til sammen 15 radiokanaler i den såkalte Regionblokk. På tv etablerte NRK sin andre tv-kanal NRK2 i 1996 og den tredje NRK Super/NRK3 i 2007.

og NRK P1 er de allment orienterte breddekanalene, mens for eksempel NRK2 og særlig NRK P2 er kultur- og samfunnsorientert, og NRK P3 og NRK Super/NRK 3 er orientert mot yngre målgrupper. I tillegg kommer et titalls nisje-/spesialkanaler på radio.

I allmennkringkastingstilsynet ser Medietilsynet særskilt på programstatistikken for de tre «kjernekanalene» på radio og tv. Tabell 1 viser utviklingen i omfanget av kunst og kultur i den siste tiårsperioden. Kulturformidlingens plass i de allment orienterte breddekanalene er redusert i denne perioden, ved at timeantallet er mer enn halvert i NRK1 og ikke lenger er representert i NRK P1. Samtidig viser statistikken den tydelige profileringen av NRK P2 og NRK 2 som kulturformidlere, mens kultur utgjør en relativt liten del av NRK 3 og NRK P3s innhold.

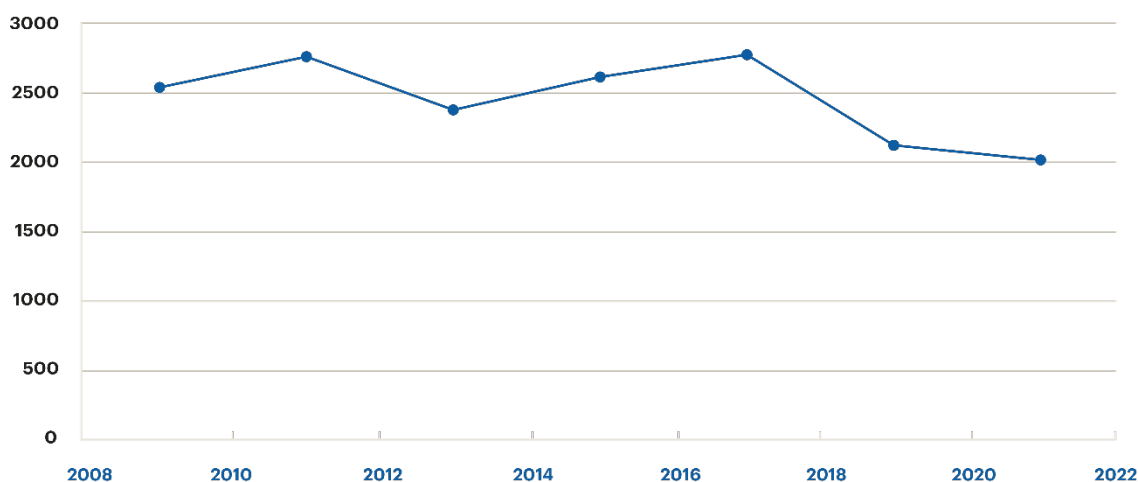
Tabell 1 – utviklingen i antall timer kunst og kultur i NRKs «kjernekanaler» på radio og tv i perioden 2010 til 2020

År	NRK1		NRK2		NRK3		NRK P1		NRK P2		NRK P3	
	Timer/prosent		Timer/prosent		Timer/prosent		Timer/prosent		Timer/prosent		Timer/prosent	
2010	547	6,6	500	7,8	22	0,6	32	0,4	1437	21,9	0	0
2011	427	5,2	474	7,5	22	6	1	0	1677	21,9	158	1,8
2014	93	1,2	419	6,3	0	0	0	0	1661	18,9	203	2,3
2015	91	1,1	417	5,8	0	0	0	0	1906	21,8	199	2,3
2018	206	2,5	226	3,2	20	0,7	0	0	2233	25,5	88	1
2019	199	2,5	408	5,4	30	1,1	0	0	1361	15,5	123	1,4
2020	245	3	476	6,3	63	2,3	0	0	1109	12,7	123	1,4

Kilde: NRK

For å indikere noe om den større tendensen i omfanget av kulturformidlingen er det nyttig å se på utviklingen i det totale timeomfanget i den samme tiårsperioden. Figur 12 viser en nedadgående trend de siste tre årene, og i disse totaltallene bidrar også til nedgangen i antall timer kunst og kultur i NRK P2, som var på mer enn 1000 timer fra 2018 til 2020.

Figur 12 – utviklingen for totalt antall timer kunst og kultur i NRKs «kjernekanaler» i perioden 2010 til 2020

Kilde: NRK/Medietilsynet

Medietilsynet har merket seg klagen fra Norsk Komponistforening om NRKs musikkprofil og -dekning, som ble behandlet i Kringkastingsrådet 11. mars 2021. Klagen tar for seg en rekke ulike temaer, der to sentrale punkter er at det redaksjonelle innholdet om musikk er borte, og at musikkdekningen ikke er variert og bred eller dekker smalere sjangere. NRK har i sine redegjørelser gitt Komponistforeningen rett i at flere av de tidligere musikkprogrammene på både tv og radio er blitt borte. NRK har imidlertid fremdeles spesialprogrammer dedikert til ulike musikkshjangerer, i tillegg til flere nisjekanaler som i sin helhet er viet én musikkshjanger (som eksempelvis NRK Jazz, NRK Folkemusikk og NRK Klassisk). NRK redegjør for at musikk i større grad er en del av den løpende daglige journalistiske dekningen i radio, som for eksempel i flater som *Nyhetsmorgen*, *Kulturstripa*, *Studio 2*, *Drivkraft* og andre aktualitetsprogram. På tv har magasinformatet ifølge NRK ikke lenger oppslutning blant publikum, og er derfor i stor grad erstattet av dyptpløyende sjangerspesifikke serier. I tillegg arbeider NRK med å finne nye former og formater for å gi musikkjournalistikken plass også på tv. På nett arbeider NRK med å finne en god form på musikkjournalistikken og viser til en rekke eksempler på anmeldelser, omtaler og langlesningssaker om musikk. I 2020 publiserte NRKs musikkansmeldere 58 saker på nett. NRK mener analyse, kritikk og kunnskapsformidling står sentralt i kulturdekningen, men at også anbefalinger og anmeldelser er viktig fordi undersøkelser viser at de er en viktig vei inn til kultur og musikk for svært mange.

Samlet sett viser NRKs redegjørelser at det tilbys en sjangerbredde i dekningen av musikk. NRKs samfunnsoppdrag er utformet slik at det gir NRK plikter både overfor publikum og

skapende og utøvende kunstnere¹³. Musikk er en del av den samlede kulturformidlingen NRK skal by på, og den skal både romme en variert formidling og en journalistisk behandling av ulike kulturtemaer. NRK skal ivareta både brede og smale publikumsgrupper, ha en bredde i formidlingen av norske kunstnere og en variasjon mellom uavhengige og offentlige kulturinstitusjoner. Det følger av allmennkringkastingsoppdragets utforming og ordlyd at kulturoppdraget står sentralt og har en viktig demokratisk funksjon, på lik linje med nyheter og aktualiteter.

Medietilsynet anerkjenner NRKs behov for å utvikle programformat og formidlingsmåter, og vil understreke at nyskaping og kvalitetsutvikling på kulturformidlingsfeltet også er en del av NRKs allmennkringkastingsoppdrag. At NRK også har en særlig viktig rolle med hensyn til en bred og fordypende kulturdekning, understrekes av at dette er innhold som de kommersielle aktørene formidler mindre av. NRKs rolle på områder med markedssvikt er svært viktig for å bidra til økt innholds- og bruksmangfold.

Medietilsynet kommer derfor til å inkludere en vurdering av om det er behov for å konkretisere NRKs forpliktelser knyttet til bredden og den journalistiske behandlingen av musikk- og kulturtemaene i det pågående arbeidet med en utredning om NRKs bidrag til mediemangfoldet, som skal legges frem høsten 2021. I vurderingen av et eventuelt behov for justeringer i kravene knyttet til NRKs kulturdekning, er også tilbudet i nisje-/spesialkanalene på radio viktige. I den forbindelse vil Medietilsynet også vurdere hvilke kanaler kravet til norsk musikk bør omfatte, se punkt 2.9.4.

¹³ Dette ble beskrevet i forarbeidene da NRKs allmennkringkastingsoppdrag ble revidert og utvidet til å gjelde alle medieplattformer fra og med 2009, der blant annet kravene til kulturformidling ble presisert. Departementet uttrykte at punktet om å formidle norsk kultur og en bred variasjon av norske kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og offentlige kulturinstitusjoner, skal understreke at "NRK har plikter andsynes skapende og utøvende kunstnarar, i tillegg til pliktene andsynes publikum. Dette gjeld mellom anna musikk, litteratur, teater og dans." (St.meld. nr. 6 (2007-2008):24).

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 hadde et variert og bredt kulturtilbud som rettet seg mot ulike publikumsgrupper. Kulturdekningen omfatter både norsk og internasjonalt kulturliv, og den norske kulturen gis noe ulikt rom og ulik profilering i de ulike kanalene. Målgruppeinnretningen i hovedkanalene på radio- og tv-plattformen bidrar sammen med nisje-/spesialkanalene på radio til å ivareta kravet om variasjon i publikumshenvendelse, også ulike aldersgrupper.

NRK viser at kulturtemaer som ofte har et smalere publikumspotensial, også er en del av tilbudet. Spesialkanalene på radio, slik som NRK Jazz, NRK Klassisk, NRK Folkemusikk, NRK P13 og NRK Urørt, bidrar til dette. Underholdnings- og humorprogrammer på ulike plattformer bidrar også til variasjon og bredde i NRKs kulturformidling, blant annet gjennom dekning av populærkulturelle temaer. Redegjørelsen viser at det er en bredde i NRKs kulturformidling, og at ulike kunstnere og kunstuttrykk fra både uavhengige og offentlige institusjoner er representert i formidlingen.

Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravet om å tilby kulturstoff til både smale og brede grupper, inkludert egne kulturprogram. NRK oppfyller i 2020 også kravet om å ha et løpende oppdatert tilbud innenfor kunst, kultur og underholdning på internett.

NRK har en stor norskspråklig innholdsproduksjon som blir formidlet på radio, tv og nett, og oppfyller i 2020 etter Medietilsynets vurdering kravet om at tilbudet i hovedsak skal bestå av norskspråklig innhold.

2.9.2 Bruk av nynorsk

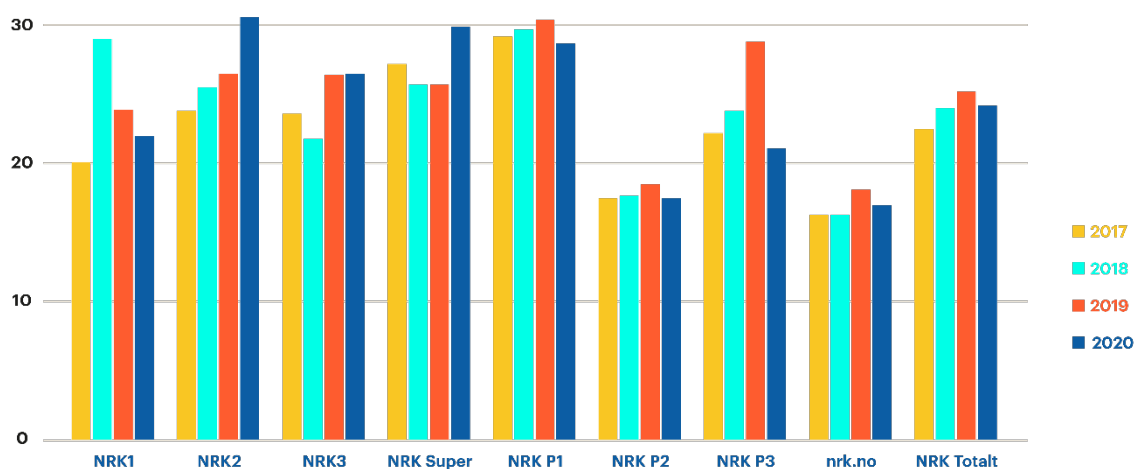
NRK har gjennom flere år ikke klart å oppfylle kravet om at minst 25 prosent av innholdet som blir publisert skal være på nynorsk. NRK opplyser at det i 2020 ble igangsatt et systematisk arbeid for å oppfylle nynorskkravet på alle plattformer, men viser til at koronapandemien fikk store konsekvenser for nynorskarbeidet. I 2020 var den totale nynorskandelen 24,2 prosent, en nedgang på ett prosentpoeng fra 25,2 prosent i 2019.

Kravet til at NRK skal ha minst 25 prosent nynorsk, må være oppfylt for hver enkelt medieplattform, altså både for tv, radio og nett. Det er dermed gjennomsnittet av nynorskandelen i de ulike kanalene per plattform som gir grunnlag for å vurdere om NRK oppfyller kravet til at minst 25 prosent av innholdet som blir publisert, skal være på nynorsk. I 2020 var andelen nynorsk i gjennomsnitt 27,3 prosent på tv, en økning fra 25,6 prosent i 2019. På radio var gjennomsnittet 22,4 prosent, en nedgang fra 25,9 prosent i 2019 og under kravet til nynorskandel. På nett var det i 2019 for første gang en økning fra 16 prosent til 18 prosent, mens andelen i 2020 falt til 17 prosent.

I 2020 hadde NRK2 den høyeste andelen nynorsk med 30,6 prosent, en økning på om lag 4 prosentpoeng fra året før. NRK Super hadde en tilsvarende økning, fra 25,7 prosent i 2019

til 29,9 prosent i 2020. For NRK1 gikk andelen nynorsk ned fra 23,9 prosent i 2019 til 22 prosent i 2020, mens andelen på NRK3 var stabil (fra 26,4 prosent til 26,5 prosent). På radio hadde NRK P1 den høyeste andelen med 28,7 prosent, mens NRK P2 og NRK P3 hadde henholdsvis 17,5 prosent og 21,1 prosent nynorsk. For NRK P3 var nedgangen på om lag åtte prosentpoeng fra 2019. NRK oppgir at dette skyldtes at kanalens store nynorskprofil Ronny Brede Aase sluttet som programleder i P3morgen i desember 2019. Dette programmet utgjør 20 timer sending per uke og er dermed en viktig del av kanalens tilbud. Nynorskandelen på nrk.no fra falt fra 18 prosent i 2019 til 17 prosent i 2020.

Figur 13 – andel nynorsk på alle plattformer fra 2017 til 2020

	2017	2018	2019	2020
NRK1	20,1	29,0	23,9	22,0
NRK2	23,8	25,5	26,5	30,6
NRK3	23,6	21,8	26,4	26,5
NRK Super	27,2	25,7	25,7	29,9
NRK P1	29,2	29,7	30,4	28,7
NRK P2	17,5	17,7	18,5	17,5
NRK P3	22,2	23,8	28,8	21,1
nrk.no	16,3	16,3	18,1	17,0
NRK Totalt	22,5	24,0	25,2	24,2

Kilde: NRK

NRK redegjør for at hovedgrunnen til at nynorskkravet ble vanskelig å nå i 2020 var at koronapandemien førte til en utvidelse av nyhetsdøgnet, som igjen gjorde at planlagte programposter ikke ble sendt. Utvidet sendetid og omlegging av produksjonen gjorde at ressurser måtte flyttes på, og det ble mindre nynorsk tale i sendingene enn normalt på grunn

av alle omrokingene og de mange ekstrasendingene. Videre opplyser NRK at kurs og annen språkaktivitet som det var lagt til rette for, måtte avlyses på grunn av reiserestriksjoner og hjemmekontor.

NRK oppgir at erfaringer fra 2020 tas med i den videre planleggingen for språkarbeidet. Det er satt i gang et kontinuerlig arbeid med nye tiltak for å øke nynorskandelen. Blant annet er det planlagt en ny flate på NRK P2 om verdier/livssyn på nynorsk. NRK viser også til at det er inngått en fast avtale om å bruke «nynorskroboten» til NTB, det er etablert en egen støtteressurs hos NRK Vestland, og det er innført egne delmål for nynorsk i de redaksjonelle områdene på nettet. NRK oppgir også å ha rekruttert flere nynorskbrukere i ulike redaksjoner, og at analysefunn brukes mer aktivt i språkarbeidet.

Konklusjon: Medietilsynet konstaterer at NRK oppfyller kravet til minst 25 prosent nynorsk på tv i 2020. På radio har andelen falt til 22,4 prosent, som er under minstekravet, og på nettet er andelen nynorsk på 17 prosent, vesentlig lavere enn kravet på 25 prosent.

Medietilsynet forstår at koronapandemien medførte endringer som på ulike måter påvirket virksomheten, inkludert arbeidet med å styrke nynorskandelen. Det er også forståelse for at utskifting av medarbeidere i sentrale programtilbud kan påvirke statistikken for bruk av ulike målformer, men samtidig mener Medietilsynet at NRK i større grad må utvikle strukturer og systemer som motvirker at språkarbeidet blir for sårbart.

For den fremtidige styrkingen av nynorskandelen på nett, ser Medietilsynet positivt på at NRK har inngått avtale om bruk av NTBs «nynorskrobot», som oversetter nyhetstekster fra bokmål til nynorsk. NTB samarbeider med Nynorsk pressekontor, Språkrådet og Nasjonalbiblioteket om å videreutvikle denne roboten, som kan bli et viktig verktøy for å styrke omfanget av det journalistiske stoffet på nynorsk og det nynorske mediespråket, blant annet i NRK.

Medietilsynet forutsetter at NRK gjennomfører systematiske tiltak som resulterer i reelle positive utslag for ivaretagelsen av kravet om minst 25 prosent nynorsk på alle plattformer i 2021.

2.9.3 Norsk drama og film

I 2020 lanserte NRK 21 dramaserier. Dette inkluderte både nye produksjoner og nye sesonger av etablerte serier. Ti av seriene ble laget internt i NRK, mens de resterende elleve ble laget av åtte ulike eksterne produksjonsselskaper. Seriene var rettet mot ulike målgrupper, og de 21 produksjonene representerer totalt om lag 72 timer drama.

Tv-seriene *16*, sesong 3 av *17* og *18*, *22. juli*, *Allerud VGS*, *Bablo*, *Førstegangstjenesten* sesong 1, *Lik meg* sesong 4, *Norsk-ish*, *Pubertetscamp*, *Stjernstøv*, julekalender, og *Superkrim* sesong 9 er laget internt i NRK.

Atlantic Crossing er produsert av Cinenord Drama og co-produsenter Beta Film, Sirena Film m.fl., *Brillebjørns Detektivbyrå* og *Kongen av Gulset* (sesong 2) er produsert av Spark, *Familien Lykke* og *Parterapi* (sesong 4) er produsert av Seefood TV, *Klassen* (sesong 2 og 3) er produsert av STV, *Livstid* og *På rektors kontor* er produsert av Monster Scripted, *Nattens arvinger* (sesong 2) er produsert av Maipo Film og Lemming film, *Rådebank* (sesong 1) er produsert av Fenomen og Storyline, og *Vikingane* (sesong 3) er produsert av Viafilm.

NRK gjør rede for at tematikken i dramaseriene speiler mangfoldet i det norske samfunnet. Blant annet blir flerkulturell identitet problematisert i *Norsk-ish*, psykiske problemer blant unge tas opp i *Rådebank*, og i *16* blir utfordringer ved å være ung i et urbant forstadsmiljø tatt opp. NRK Drama har fortsatt samarbeidet med NRK Sápmi og Internasjonalt Samisk Filminstitutt (ISFI) om å utvikle samiske dramaserier for barn, ungdom og voksne, som tar utgangspunkt i samisk språk og kultur. Samarbeidet startet i 2019 med møter og innspill fra et tjuetalls samiske forfattere, der sju prosjektidéer ble utviklet. NRK har videre redegjort for at denne typen utviklingsarbeid normalt tar to til tre år. I 2020 og 2021 har NRK arbeidet videre med to prosjekter for å ferdigstille manus for henholdsvis fire og åtte episoder, i tillegg til to dramaprojekter for barn som også er under utvikling. Målet er ferdige manus i løpet av tidlig høst i 2021, og da kan produksjonen av en av disse prosjektene starte våren 2022 med lansering vår/høst 2023. NRK P3 har i tillegg et prosjekt for samiske unge i alderen 15-25 år i samarbeid med produksjonsselskapet Fenomen. Serien har delvis samisk fokus og publiseres i januar 2023.

NRK viser videre til at dramaproduksjonene trekker mange seere både til strømmetjenesten NRK TV og til lineær tv. Både *Atlantic Crossing* og *22. juli* er blant de mest sette seriene i NRK TV, samtidig som begge hadde høyere seertall på førstegangsvisninger i tradisjonell tv enn det var via NRK TV. Andre populære serier i strømmetjenesten i 2020 var *Vikingane* og *Førstegangstjenesten*.

Førstegangstjenesten er en norsk tv-serie av Herman Flesvig. Han spiller selv flere av rollene – her som Tanja Laila Gaup. Foto: NRK.

Koronapandemien påvirket også dramaproduksjonene, ifølge NRK. En del produksjoner ble utsatt eller forsinket, og noen eksterne produksjoner flyttet innspillingen fra utlandet til Norge. Det påvirket finansieringen, og NRK rapporterer å ha brukt omtrent 15 millioner kroner ekstra i koronarelaterte kostnader på dramaproduksjoner. Samtidig oppgir NRK at pandemien førte til at interne og eksterne miljøer måtte finne konstruktive og innovative løsninger på utfordringer knyttet til innspillinger og smittevern. Dette gjorde at innspilling av dramaproduksjoner kunne starte opp igjen i Norge allerede i april 2020.

NRK rapporterer også om arbeid med grønn produksjon innenfor drama. NRK samarbeider med organisasjonen Albert om miljømåling av produksjoner.¹⁴

På radio var nye titler i 2020 påskekrimmen *Isblind* av Knut Nærum på fire episoder og humordramaet *En virkelig kvinne* av Heidi Linde på åtte episoder. NRK opplyser at det nå arbeides med en ny strategi for radiodramaområdet. Videre viser NRK til at lyddrama publiseres i sin helhet som valgbart innhold i NRK Radio. Hver uke publiseres nye hørespill fra Radioteateret i NRK-arkivet, og i 2020 ble 153 titler lagt ut.

NRK slipper til flere stemmer og ulike produksjonsselskap for å ivareta ansvaret for å stimulere det norske produksjonsmiljøet. NRK viser til at over 23 frilans manusforfattere har

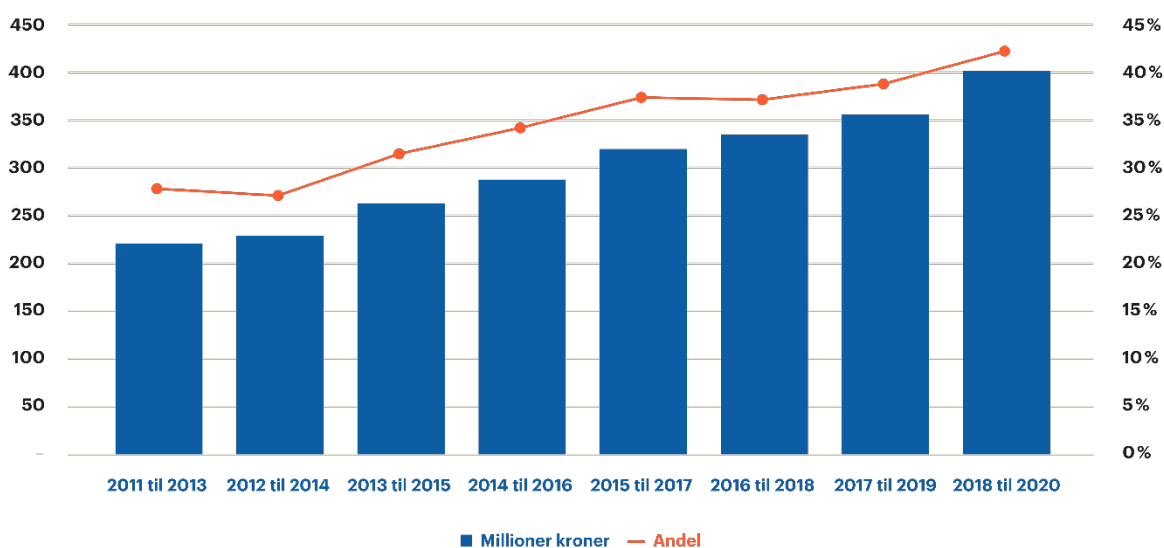
¹⁴ Albert er en bransjesammenslutning for alle innen film- og tv-industrien som jobber med miljø og bærekraft i bransjen. Se mer her: <https://wearealbert.org/about/> NRK oppgir at Albert blant annet har utviklet en karbonkalkulator som gjør det mulig å måle den reelle klima- og miljøpåvirkningen fra en produksjon.

vært involvert i skrivearbeid til de ulike dramaseriene, og et fåtall av seriene er skrevet av ansatte i NRK. I 2020 vurderte NRKs dramaavdelinger over 250 innspill til nye dramaserier fra eksterne, og av disse var omtrent 40 lyddrama. NRK opplyser videre at det ble inngått utviklingsavtale med 56 prosjekter – 24 interne og 32 eksterne.

NRK skal ifølge vedtektene legge ut minst 40 prosent av det frie programbudsjettet for tv til eksterne produsenter. Andelen skal beregnes ut fra rullerende treårsperioder. Det frie programbudsjettet for tv omfatter all investering i tv-innhold i et år, bortsett fra investering i nyheter, sport, distriktssendinger, innhold fra NRK Sápmi og kjøp av senderrettigheter til internasjonale produksjoner.

Ettersom kravet ble tatt inn i NRKs oppdrag fra 2018, representerer 2018–2020 den første treårsperioden. 2021 er dermed det første året hvor Medietilsynet vurderer om NRK har oppfylt dette kravet. Med utgangspunkt i tallene NRK har presentert over de rullerende treårsgjennomsnittene for kostnader til eksterne produsenter i tidligere årsregnskap, konstaterer Medietilsynet at andelen disse utgjør av det såkalte frie programbudsjettet, øker jevnt. For 2020 viser NRK til at investeringene i innhold fra eksterne produksjonsselskap fremdeles øker, og at de eksterne produksjonene inngår som en del av den helhetlige innholdsplanleggingen. I NRKs årsregnskap går det frem at den årlige summen til eksterne produksjoner har økt fra 320 millioner kroner i 2016 til 463 millioner kroner i 2020. I 2020 brukte NRK 44,8 prosent av det frie programbudsjettet for tv på eksterne produksjoner. Det tilsvarende tallet for 2019 var 42 prosent. Den gjennomsnittlige delen for treårsperioden 2018–2020 var 42 prosent, en økning fra 39,1 prosent for den foregående treårsperioden. NRK oppfyller dermed prosentkravet på 40 prosent for den første treårsperioden med god margin.

Figur 14 – kostnader til eksterne produsenter og andel av sammenlignbar tv-ramme

Kilde: NRK

NRK gjør rede for andre investeringer i eksterne produksjoner som ikke er medregnet i målingene ovenfor. For eksempel har NRK de siste årene økt satsingen på eksterne radio- og lydinnholdsproduksjoner. NRK rapporterer at investeringen i radio- og lydinnhold var på over 25 millioner kroner i 2020. Videre bruker en rekke større NRK-produksjoner kompetanse fra eksterne produksjonsmiljøer. NRK viser til at eksterne produksjonsmiljøer i Norge leverer innhold og høy kvalitet, og at det eksternt produserte innholdet sammen med det internproduserte bidrar til bredde og variasjon i samsvar med NRKs oppdrag og strategi. I perioden 2014–2020 har det vært en årlig økning i NRKs investeringer i eksterne produksjoner.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravene om å formidle norsk drama og film og stimulere norske produksjonsmiljø. Videre vurderer Medietilsynet at NRK har oppfylt det nye kravet om å legge ut minst 40 prosent av det frie programbudsjettet på tv i rullerende treårsperioder fra og med 2018, med et gjennomsnitt på 42 prosent i perioden fra 2018 til og med 2020.

2.9.4 Norsk musikk

NRK skal bidra til å fremme nye talenter og lokale artister, og 40 prosent av musikken som blir spilt i NRK P1, NRK P2 og NRK P3, skal være norsk. Kravet om minst 40 prosent norsk musikk må oppfylles for hver av de tre kanalene. Den norske musikken som blir formidlet, skal legge vekt på norskspråklig og/eller norskkomponert musikk.

I allmennkringkasterregnskapet gjør NRK rede for at distriktskontorene kontinuerlig og systematisk arbeider for å finne lokale talenter. Eksempler på lokale artister som har fått eksponering i NRK P1, er Jimmy Smash fra Fredrikstad, Ine Hoem fra Oslo, SKAAR fra Stord, Josefin Winter fra Bergen og NorthKid fra Alta (i samarbeid med Bilal, som vant Stjerneekamp i 2019). NRK P3 spilte mer norsk musikk i 2020 enn noe år tidligere. De etablerte satsingene *Urørt* og *P3 Gull* fremmer nye norske artister. Det fremføres også musikk hver uke i underholdningsprogrammet Lindmo på NRK1, og NRK viser til at det ofte er nye, norske talenter som får spille.

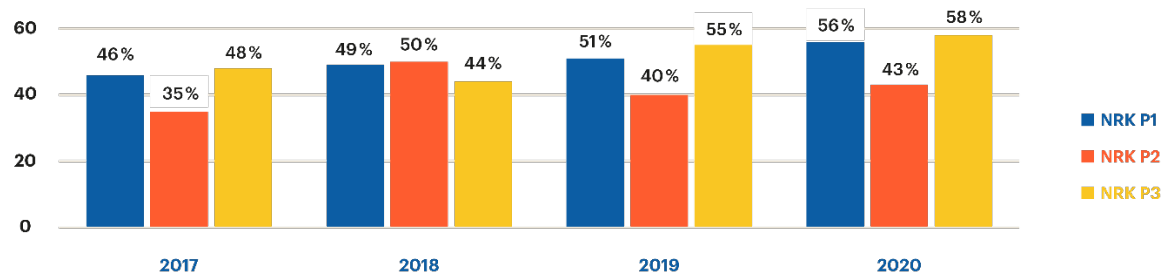
Gabrielle mottok den nye «P3-prisen» da *P3 Gull* fant sted i november 2020. Foto: Tom Øverlie, NRK.

Radiokanalen NRK Klassisk har formidlet urframføringer av norske komponister og utøvere som Gisle Kverndokk, Stine Sørli, Harpreet Bansal og Ørjan Matre. NRK viser til at norske solister er et fokusområde i NRK Klassisk, og konsertsendingene i 2020 har fremmet en rekke store og internasjonalt anerkjente stjerner, blant dem operasangeren Lise Davidsen, trompetisten Tine Thing Helseth, fiolinistene Johan Dalene og Vilde Frang.

NRK har økt andelen norsk musikk i sine radiokanaler de senere årene, og i 2020 ble det spilt mer norsk musikk i NRK P1, NRK P2 og NRK P3 enn året før.¹⁵ Den største økningen skjedde i NRK P1, som spilte 55,9 prosent norsk musikk, en økning på 4,7 prosentpoeng fra 2019. NRK P2 lå med 39,6 prosent norsk musikk i 2019 litt i underkant av kravet, men i 2020 var andelen på 42,9 prosent. NRK P3 økte i samme periode fra 55,2 til 57,8 prosent norsk musikk. Godt over 50 prosent av musikken i NRK P1 og NRK P3 var dermed norsk i 2020.

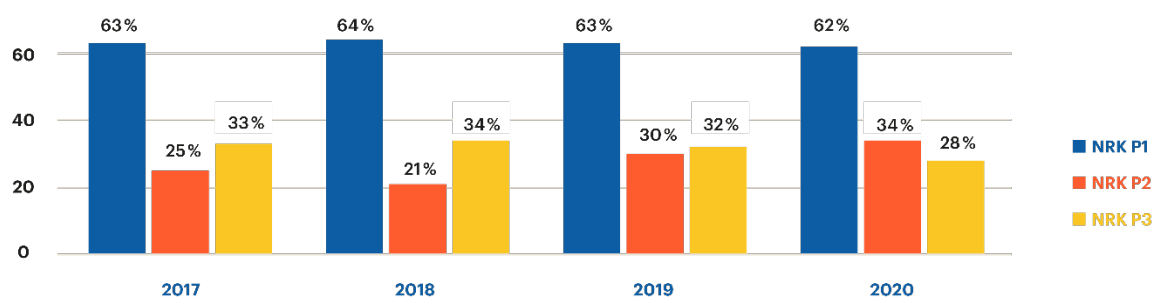
¹⁵ NRK regner norsk musikk som musikk av norsk artist/utøver, komponist, tekstforfatter eller med norsk språk.

Figur 15 – andelen norsk musikk på NRK P1, NRK P2 og NRK P3

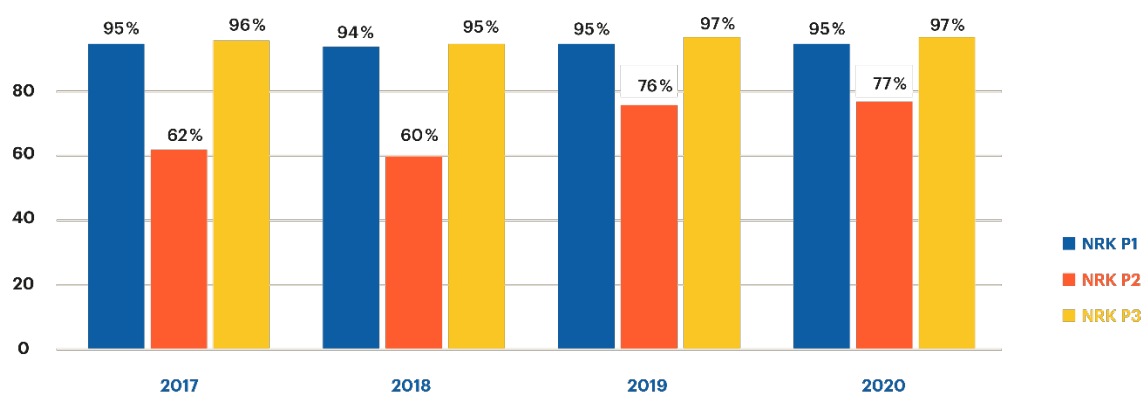
Kilde: NRK

Figur 16 – andelen norsk på norsk på NRK P1, NRK P2 og NRK P3

Kilde: NRK

Figur 17 – andelen norsk komponist/tekstforfatter

Kilde: NRK

Andelen av den norske musikken som ble spilt med norsk språk, var 61,9 prosent i NRK P1 (en liten nedgang fra 64 prosent i 2018 og 62,5 i 2019), 34,3 prosent i NRK P2 (en økning fra 21 prosent i 2018 og 30 prosent i 2019) og 28,2 prosent i NRK P3 (en nedgang fra 32,2 prosent i 2019). Samtidig var andelen av den norske musikken som var norskkomponert eller hadde norsk tekstforfatter, 95 prosent i NRK P1, 77 prosent i NRK P2 og 97 prosent i NRK P3. Det er en økning fra 2019 på ett prosentpoeng, både i NRK P1 og NRK P2. NRK P3 har samme andel som året før, da kanalen hadde en betydelig økning fra 60 prosent i 2018. Statistikken viser at NRK la vekt på norskspråklig og/eller norskkomponert norsk musikk i disse radiokanalene i 2020.

For å bidra til at musikkfestivaler kom ut til publikum under koronapandemien, utviklet NRK konseptet *Festivalsommer*, der NRK kjøpte visningsrett og sendte fra 19 festivaler over hele landet. NRK opplyser at utvalget spenner fra norsk folkemusikk, verdensmusikk og klassisk til pop og rock. Gjennom sommeren ble utdrag fra *Festivalsommer* publisert på NRK1. I ni uker ble hele konserter sendt i en fast konsertflate på NRK2, og kategorien *Festivalsommer* ble opprettet i NRK TV. Flere av konsertene hadde mer enn 500 000 seere. I radio sendte NRK P2 utdrag og intervjuer med artistene i en egen festivalsommerhelg, og NRK Klassisk og NRK Jazz publiserte innhold. Høsten 2020 ble høydepunkter fra festivalsommeren presentert i programmet *Låt for låt* på NRK1 og NRK2.

Koronapandemien medførte at *Spellemannprisen 2020* ikke ble gjennomført som tradisjonelt arrangement. NRK delte i forkant ut åtte priser i ulike radioflater, og disse ble vist i tv-sendingen på nrk.no og NRK2, sammen med opptredener og utdelingen av de øvrige 26 prisene i april 2020. Videre fremmer NRK unge artister fra hele landet og fra ulike musikksgangere gjennom underholdningskonsepter som *Stjerneekamp* og *MGP*. NRK opplyser at MGP mønstret et rekordstort antall artister og låtskrivere i 2020, da 25 låter av både nye og etablerte talenter ble presentert gjennom fem delfinaler. Den internasjonale Eurovision Song Contest-finalen ble avlyst på grunn av pandemien, men Ulrikke Brandstorp fikk likevel stor nasjonal og internasjonal eksponering og vant også *Maskorama* høsten 2020.

I 2020 sendte NRK dokumentarserien *Helvete – historien om norsk black metal*, som ga innblikk i en musikksganger og et miljø som i stor grad er forbundet med myter. Serien vant flere priser.

Da NRK fra 2018 fikk økt kravet om norsk musikkandel i NRK P1, NRK P2 og NRK P3 fra 35 til 40 prosent, uttrykte Kulturdepartementet at NRK i tillegg bør sende mye norsk musikk på alle kanaler der musikk utgjør en vesentlig del av innholdet.¹⁶ Departementet ville også se an utviklingen etter digitaliseringen av det nasjonale radiotilbudet i 2017, og deretter vurdere om det er behov for å utvide antallet NRK-kanaler som er omfattet av kravene om formidling av norsk musikk. Medietilsynet mener en slik vurdering bør gjøres nå, i det fjerde året etter digitaliseringen av de riksdekkende bakkenettene for radio, og før det skal fastsettes fireårige styringssignaler for NRK for 2023–2026. I den forbindelse skal også behovet for justeringer i

¹⁶ Meld. St. 38 (2014-2015) *Open og opplyst*.

NRKs oppdrag vurderes. Medietilsynet kommer derfor til å inkludere en vurdering av omfanget av kravet til norsk musikk i det pågående arbeidet med utredningen om NRKs bidrag til mediemangfoldet, som skal legges frem høsten 2021. I den forbindelse vil Medietilsynet også vurdere behovet for å tydeliggjøre NRKs forpliktelser knyttet til journalistisk behandling av musikk- og kulturtemaene, se punkt 2.9.1 ovenfor.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 bidrar til å fremme nye talenter og lokale artister. NRK oppfyller også kravet om at minst 40 prosent av musikken i NRK P1, NRK P2 og NRK P3 skal være norsk. Samlet sett vurderer Medietilsynet at de tre radiokanalene har vekt på norskspråklig og/eller norskkomponert musikk i den norske musikken som blir formidlet.

2.9.5 Et fast orkester

Målet, ambisjonen og strategien for Kringkastingsorkesteret (KORK) er ifølge NRK basert på begrepet «hele landets orkester», noe som innebærer at samarbeid med interne og eksterne aktører er avgjørende både teknisk, økonomisk og musikalsk. For å nå målet inngår KORK samarbeid med lokale aktører som konserthus, festivaler og kommuner, og det har bidratt til mange konsertproduksjoner for radio og tv.

Tidlig i 2020 var KORK en del av dirigentkonkurransen *Maestro*, hvor kjendiser dirigerer KORK på NRK1. NRK opplyser at med *Maestro* når NRK og KORK bredt ut med den klassiske musikken på en underholdende måte. Andre produksjoner med KORK i samme periode var blant annet Aftenpostens Nyttårskonsert, Halvdan Sivertsens 70-årsmarkering i Oslo Spektrum, konsert med musikk av David Bowie og konsert med musikeren og komponisten Harpreet Bansal, som komponerer musikk bygd på tradisjonell klassisk indisk musikk. KORK spilte også inn musikk til NRK-serien *Atlantic Crossing* og den norske finalen i EBU-konkurransen *European Young Musicians – Virtuos*.

Fra mars 2020 ble situasjonen endret på grunn av koronapandemien, og NRK opplyser at de fleste samarbeid ble avlyst. All produksjon ble endret etter nedstengingen, men KORK har likevel produsert innhold til publikum i 2020. KORK har levert innhold til tv, radio og nett, og i perioder ble det gjennomført to produksjoner i uken, én med klassisk musikk og én med pop og underholdning. Av klassiske produksjoner trekker NRK frem satsingen på Beethoven i forbindelse med markeringen av komponistens 250-årsjubileum, med tre konserter på to uker. Den nye sjefdirigenten, tsjekkiske Petr Popelka, både dirigerte og spilte. I underholdningsmusikk-sjangeren bidro KORK i utvalgte Stjerneekamp-sendinger og i en konsertrekke kalt *Koronakonsserter* med artister som Dagny, Stein Torleif Bjella, Frida Ånnevik, Silje Nergård, Sondre Lerche, Kristian Kristensen med flere.

Gjennom åtte uker i februar 2020 medvirket KORK i *Maestro* der youtuberen Herman Dahl gikk av med seieren. Foto: Geir Egil Skog.

I 2020 hadde KORK 48 konserter og gjorde 192 produksjoner gjennom 42 produksjonsuker. Det ble vist 51 timer på tv, spilt 233 timer på radio og 32 timer med strømming. Tv-produksjonen er doblet siden 2019. Faste programmer som KORK bidro til, var *Meloditimen* på NRK P1+, *På konsert med KORK* på NRK Klassisk, *KORK, hele landets orkester* på NRK2 og *KORK, Hele landets orkester spesial* på NRK1 og NRK2.

KORK har en egen Facebook-side, som utgjør en viktig kanal for å kommunisere med publikum. I 2020 passerte KORK 63 000 følgere. Instagram er ifølge NRK også en viktig kanal for publikumskontakt, der musikerne i orkesteret styrer kontoene og har personlig kontakt med publikum.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravet om å holde et fast orkester som dekker et bredt repertoar, fra underholdningsmusikk til symfonisk musikk.

2.9.6 En bred sportsdekning

NRKs sportssendinger skal dekke bredden i norsk idrett, inkludert funksjonshemmedes idrettsutøvelse og store idrettsbegivenheter. NRK Sport dekker sportsnyheter og arrangement hver dag hele året på radio, nett og tv. NRK oppgir at koronapandemien påvirket sportsdekningen i 2020 og dermed også gjennomføringen av oppdraget til NRK Sport.

Store idrettsbegivenheter som EM i fotball og sommer-OL i Tokyo ble flyttet til 2021 på grunn av pandemien, og det samme skjedde med en rekke andre idrettsarrangement. Da Norge stengte ned og all idrett ble avlyst, flyttet NRK Sport en stor del av sine ansatte til NRK Nyheter for å dekke koronapandemien i Norge. NRK oppgir at medarbeiderne ble flyttet tilbake til Sporten høsten 2020. Nyhetsdekningen av sport på tv ble tatt ned i en fase, men NRK Sport hadde løpende dekning av sportsnyheter på nett i hele perioden. Denne dekningen tok for seg utøvernes situasjon under pandemien og idrettspolitikken i tilknytning til nedstengningen.

Frida Karlsson slo Therese Johaug for tomme tribuner på 3-mila i Holmenkollen 7. mars 2020. Foto: NRK.

NRK opplyser at det i perioden fra nedstengingen og frem til sommeren 2020 ble produsert og sendt ett idrettsarrangement – Impossible Games på Bislett stadion 11. juni 2020. Produksjonen ble sendt i hundre land. Gjennom sommeren viste NRK travsport og flere rulleskirenn. På radio ble fotballmagasinet 4-4-2 sendt da eliteserien startet opp i juni. I juni ble NM-veka avviklet i nedskalert versjon, og NRK viste blant annet golf, leirdueskyting, padling, motorsykkelsport og rullebrettkjøring. Øverste divisjon for kvinnefotballen startet med kamper i juli, og NRK viste både seriespill og cup på NRK1 og NRK2 frem til desember. NRK viste også NM i friidrett, VM i halvmaraton, London Marathon og enkelte Diamond League-arrangement.

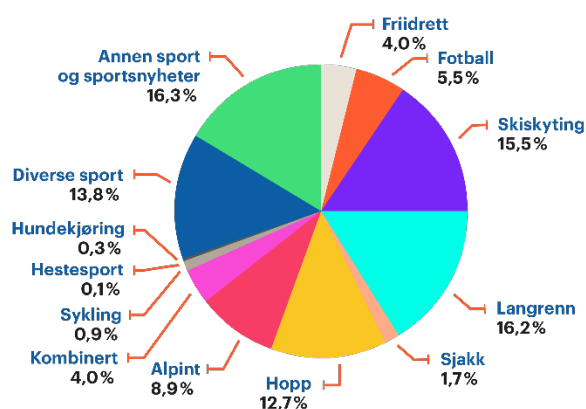
NRK hadde både den internasjonale produksjonen og egen nasjonal produksjon fra VM i skiskyting i Italia i februar 2020. NRK viste sesongstarten for vinteridretten som ble avviklet utover høsten og vinteren 2020. Arrangementene gikk uten publikum på arenaene og under strenge smittevernsrestriksjoner. Blant annet ble det vist nasjonale renn i langrenn, kombinert og skiskyting. NRK opplyser å ha produsert og sendt nasjonalt erstatningsrenn for verdenscupen som ble avlyst på Lillehammer i desember 2020.

NRK viser til at det skulle vært sjakksendinger fra VM i langsakk i november 2020 og VM i hurtig- og lunsjakk i romjulen, men begge arrangementene ble avlyst på grunn av koronapandemien. NRK viste deler av «The Champions Chess Tour» under tittelen *Julesjakk – mestermøte*.

NRK skal dekke funksjonshemmedes idrettsutøvelse, men i 2020 ble OL avlyst og utsatt på grunn av koronapandemien. NM-veka skulle hatt parautøvere, men alle måtte trekke seg fordi de befant seg i risikogruppen. Alle internasjonale konkurranser i Norge ble avlyst. NRK dekket parautøvere og paraidretten som ble avviklet internasjonalt som nyhetssaker, og NRK Sport satte søkelys på økonomisk forskjellsbehandling av parautøvere i flere saker.

Figur 18 – dekning av sport på NRK 1

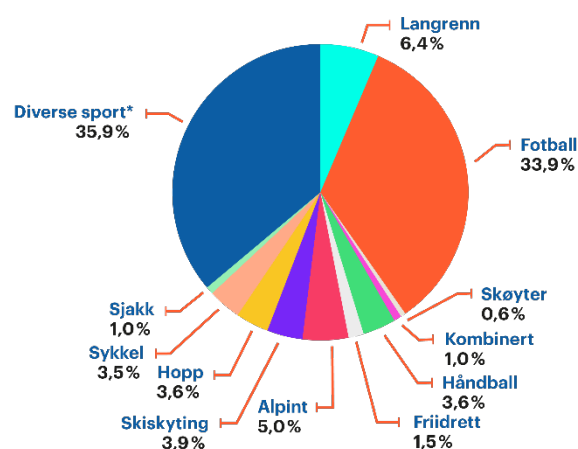
Kategori	2019	2020	
	Prosent	Timer	Prosent
Friidrett	10 %	23,0	4,0 %
Fotball	9 %	31,9	5,5 %
Skiskyting	10 %	89,3	15,5 %
Langrenn	18 %	93,5	16,2 %
Sjakk	4 %	10,1	1,7 %
Hopp	8 %	73,4	12,7 %
Alpint	10 %	51,6	8,9 %
Kombinert	2 %	23,0	4,0 %
Sykling	1 %	5,0	0,9 %
Hestesport	0 %	0,7	0,1 %
Hundekjøring	0 %	1,73	0,3 %
Diverse sport	21 %	79,5	13,8 %
Annen sport og sportsnyheter	3 %	93,9	16,3 %
Total	96 %	482,9	84 %

Kilde: Kantar, TVOV-undersøkelsen

Figur 19 – dekning av sport på NRK Sport

Kategori	2019	2020	
	Prosent	Timer	Prosent
Langrenn	6 %	122	6,4 %
Fotball	25 %	646	33,9 %
Skøyter	1 %	11	0,6 %
Kombinert	1 %	20	1,0 %
Håndball	5 %	68	3,6 %
Friidrett	4 %	29	1,5 %
Alpint	4 %	95	5,0 %
Skiskyting	3 %	75	3,9 %
Hopp	4 %	69	3,6 %
Sykkel	5 %	67	3,5 %
Sjakk	2 %	20	1,0 %
Diverse sport*	40 %	685	35,9 %
Totalt antall timer sendt	100 %	1907	100 %

Kilde: Nielsen, PPM

NRK viser til at all liveidrett som blir formidlet på tv, også blir sendt i radiokanalen NRK Sport. NRK Sport er en døgnkontinuerlig radiokanal, som også sender musikk. I 2020 sendte NRK Sport 1907 timer sport, mens det i 2019 ble sendt 2389 timer. På NRK1 ble det i 2020 sendt 577 timer, mot 967 timer i 2019. På NRK1 ble det blant annet vist fotball, friidrett, sjakk, sykling, hundekjøring, hestesport og ulike vinteridretter.

NRK opplyser at det brukes humor som virkemiddel for å nå ut til et yngre publikum. *Kjendis-VM* ble laget av NRK Sport som en humorserie for NRK TV inn mot VM i skiskyting. Serien besto av tre episoder og ble sett av totalt 1,7 millioner, hvorav 37 prosent av seerne var mellom 12 og 49 år. NRK oppgir at innholdet ble benyttet på alle plattformer. NRK viste også tv-serien *Karsten og Leif* på fem episoder, hvor et NRK-team fulgte Karsten Warholm og trener Leif Olav Alnes. Det ble også sendt to episoder av fjerde sesong med *Team Ingebrigtsen*, som etter planen skulle følge løpebrødrene mot OL i Tokyo 2020. I november 2020 ble det lansert en ny ukentlig podkast, *Sporten*, hvor lytterne får historier fra sportens verden, intervjuer, tilbakeblikk og aktualiteter.

NRK redegjør også for at NRK Sport satte søkelyset på rasisme i idretten og avdekket en stor underrapportering av rasistiske hendelser. Journalistikken skapte debatt om hvordan idretten håndterer rasisme – også på politisk nivå. NRK avdekket også gjennom egne undersøkelser store forskjeller på kvinnelige og mannlige sportsprofilers vei til toppen. Tendensen er at opplegget for gutter er mer profesjonelt allerede fra barneskolealder. Undersøkelsen viste store ulikheter mellom gutter og jenters rammer og vilkår.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 har hatt sportssendinger som oppfyller kravet om å dekke både bredden i norsk idrettsliv og store idrettsbegivenheter, i den grad slike arrangement ble gjennomført på tross av koronapandemien. NRKs sportsdekning har i 2020 i liten grad omfattet funksjonshemmedes idrettsøvelser, men det er Medietilsynets forståelse at dette skyldes konsekvenser av koronapandemien, og ikke redaksjonelle beslutninger fra NRK om ikke å vise slike øvelser. Ut fra NRKs redegjørelse for leveransen av sportsnyheter til nett, vurderer Medietilsynet at NRK også oppfyller kravet om en løpende oppdatert dekning av sport på internett.

2.10 Tilgjengelighet og beredskap

Vedtektene

§ 15 NRKs allmennkringkastingstilbud skal være tilgjengelig for hele befolkningen. NRK skal ta hensyn til funksjonshemmede ved utformingen av sitt tilbud.

§ 23 NRK skal ha et særlig beredskapsansvar. NRK skal legge til rette for at styremaktene kan nå ut til befolkningen med informasjon over kringkastingsnett ved nasjonale kriser og katastrofer.

§ 24 NRK skal være til stede på, og utvikle nye tjenester på, alle viktige medieplattformer for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud.

§ 30 NRKs allmennkringkastingstilbud skal være gratis tilgjengelig for hele befolkningen på minst én distribusjonsplattform. Med unntak for kringkastingsavgift, skal det ikke kreves betaling fra befolkningen for allmennkringkastingstilbudet. Dette er likevel ikke til hinder for at den enkelte selv må dekke kostnader til teknisk utstyr og/eller tilgang til distribusjonsplattformer. (ny formulering, som erstatter flere tidligere bestemmelser)

§ 31 NRK bør så langt som mulig benytte åpne standarder, så fremt ikke økonomiske eller kvalitative hensyn taler imot dette.

§ 37 NRK skal formidle kulturarven i Norge. Arkivene til NRK er en del av denne. NRK skal arbeide for å digitalisere og tilgjengeliggjøre disse arkivene for befolkningen. NRK skal tilgjengeliggjøre informasjon om arkivmaterialet. NRKs arkivmateriale skal så langt det er praktisk og juridisk mulig, samt presseetisk forsvarlig, være tilgjengelig for viderebruk. NRK kan kreve dekket kostnadene ved å gjøre arkivmateriale tilgjengelig for slik viderebruk av andre. (ny formulering)

§ 51 NRK skal gjøre flest mulig av sine radio- og fjernsynsprogrammer tilgjengelig på Internett, både ved samtidig distribusjon og som arkivtjeneste for nedlasting og/eller individuell avspilling. NRK skal herunder minimum gjøre tilgjengelig hele sin egenproduserte sendeflate fra de siste sju dager som arkivtjeneste, forutsatt at dette ikke innebærer uforholdsmessig høye kostnader. NRK skal etterstrebe at også mest mulig av den øvrige sendeflaten fra siste sju dager gjøres tilgjengelig som arkivtjeneste.

2.10.1 Et tilgjengelig allmennkringkastingstilbud for alle

Medietilsynet vurderer at NRK tar i bruk alle de store medieplattformene for å nå bredt ut med programtilbudet, og NRK gjør rede for hvordan virksomheten jobber for å møte endringer i mediebruken. NRK tilbyr egne tjenester i form av apper som inneholder hele innholdsporteføljen. Appene distribueres på alle store plattformer og inkluderer blant annet mobiltelefoner, nettbrett og smart-tv-er. Appene blir kontinuerlig utviklet og oppdatert for å gi publikum valgfrihet og tilby gode tjenester på de medieplattformene de benytter.

NRK viser til forskjeller i mediebruken for ulike aldersgrupper, og nye medietjenester og sosiale medier brukes for å nå målgrupper som NRK i liten grad når på de etablerte medieplattformene. NRKs mål er å vise frem innholdet og tilby allmennkringkasterverdi også for disse målgruppene. NRK opplyser at det er fragmenter av innholdet som publiseres i sosiale medier, og at hensikten er å føre publikum tilbake til NRK-tjenestene, hvor den fulle innholdsporteføljen er publisert.

I 2020 leverte NRK tegnsspråktolking av Supernytt og diverse barneprogrammer, nyheter, debatt og underholdning. Foto: NRK.

Kravet om at NRKs allmennkringkastingstilbud skal være tilgjengelig for hele befolkningen, gjelder også distribusjonen av tilbudet. Det vil si at det skal være universelt utformet, og at alle skal kunne ta imot tilbudet. NRKs vedtekter slår fast at allmennkringkastingstilbudet skal være gratis tilgjengelig for hele befolkningen på minst én distribusjonsplattform. Hver enkelt må selv dekke kostnadene til teknisk utstyr og/eller tilgang til distribusjonsplattformer.

Alle norske primærhusstander kan ta imot allmennkringkastingstilbudet i form av kanalene på radio og tv gjennom det digitale bakkenettet for tv (DTT). Sendingene blir tilbudt «free-to-air», noe som betyr at sendingene kan bli tatt imot fritt med antenne og digitalmottaker, og at det ikke er noen form for tilgangskontroll eller betaling. Alle NRKs radiokanaler, inkludert distriktssendinger og vær- og trafikkmeldinger, blir sendt over det regionale DAB-nettet (Regionblokk). Regionblokk dekker 99,7 prosent av befolkningen og kan fritt mottas med en DAB+-mottaker. NRK TV, NRK Super og NRK Radio på nett gjør det mulig å se og høre NRKs sendinger på tv og radio både ved samtidig distribusjon og ved individuell avspilling gjennom strømming på nett. Innholdstilbudet på nrk.no er fritt tilgjengelig på internett. Brukerne må selv sørge for nettilgang for å kunne bruke tjenester over internett.

NRK gjør rede for at det er gjort et arbeid for å organisere innholdet på nettet for å gjøre det mest mulig tilgjengelig og lett å finne. Aktuelle programmer er organisert i ulike kategorier og er tilgjengelig gjennom søk.

I NRK-plakaten er det krav om at NRK skal ta hensyn til funksjonshemmede ved utformingen av sitt tilbud. NRK har, som de kommersielle tv-kanalene med en seerandel på mer enn 5 prosent, krav om tilrettelegging for personer med funksjonsnedsettelse nedfelt i

kringkastingsregelverket. Det stilles mer omfattende krav til NRK enn til de kommersielle aktørene.

NRKs uttrykte ambisjon er at innhold og tjenester skal kunne brukes av alle, også av personer med hindringer rundt syn, hørsel og fysiske og kognitive ferdigheter. I 2020 har NRK jobbet videre med å videreutvikle nettsider og apper for mobil og smart-tv. Blant annet er det utviklet nye artikkelmaler til nrk.no med fokus på tilgjengelighet, og tv-sendingen Maskorama benyttet en avstemningsløsning med universell utforming. I desember 2020 ble værmeldingstjenesten yr.no relansert, og én av de viktigste endringene var universell utforming. NRK stiller tydelige krav til universell utforming i produkter som bestilles fra eksterne produsenter.

Bestemmelsene om tilgjengeliggjøring i kringkastingsforskriften, som trådte i kraft fra 1. januar 2020, krever at NRK skal tekste alle programmer gjennom hele døgnet, også alle direktesendte programmer dersom det er teknisk og praktisk mulig. Programmer som har vært tekstet på lineær-tv og alle distriktssendinger skal være tilgjengelig med teksting når de publiseres i audiovisuell bestillingstjeneste. Programmer på samisk skal være tekstet med det samiske språket som er talespråk i programmet når slike programmer legges ut i audiovisuell bestillingstjeneste, dersom det er teknisk og praktisk mulig. NRK skal også daglig sende programmer med tegnspråktolkning og med norsk tegnspråk, sende ukentlige programmer med synstolking, tilby lydtekst for alle ferdigproduserte programmer med teksting der det blir snakket et annet språk enn norsk, og tilby lydtekst på direktesendte fjernsynsprogrammer dersom det er teknisk og praktisk mulig.

NRK opplyser at i 2020 ble alle forhåndsproduserte programmer og nesten alle direktesendinger tekstet. Både fremmedspråk og norsk tale ble tekstet. Flesteparten av distriktssendingene ble tekstet til reprisen dagen etter, og de aller fleste programmer som ble direktetekstet på fjernsyn, ble lagt ut med tekst i NRK TV. Flesteparten av videoene som ble publisert på nrk.no, var tekstet. Teknologi og løsninger for å distribuere direktetekst på lineære kanaler strømmet i NRK TV er ifølge NRK ikke på plass før tidligst i 2022. NRK har tidligere opplyst at det arbeides med å få på plass flere tekstespor i NRK TV, slik at teksting av programmer med samisk talespråk kommer på plass. NRK rapporterer at de nå er i sluttfasen med å inngå avtale med leverandør av administrasjonssystem for undertekster, tegn- og synstolking. Målet til NRK er å levere undertekster på flere språk innen utgangen av 2021.

Antall sendetimer på norsk med teksting økte fra 13 364 timer i 2019 til 14 384 timer i 2020. Antall sendetimer med teksting av fremmedspråk gikk samtidig fra 9087 timer i 2019 til 7715 timer i 2020.

Linda Stadshaug tegnspråktolker MGP 2020. Foto: NRK.

Når NRK bruker tegnspråktolking blir det som sies i et tv-program oversatt til norsk tegnspråk av en tolk som står til høyre i bildet. NRK har en egen tv-kanal, NRK Tegnspråk, hvor tolkingen sendes. Når et program er tolket, blir den tolkede versjonen tilgjengelig i strømmetjenesten NRK TV under kategorien «tegnspråk». NRK opplyser at i 2020 ble Supernytt og diverse andre barneprogram, nyheter, debatt og underholdning, levert med tegnspråktolking.

Fra 13. mars 2020 startet NRK Tegnspråk med ekstra tolking av nyhetssendinger fra ca. klokken 09.00 til ca. klokken 22.30 på grunn av koronapandemien. NRK oppgir at det ble tolket sendinger på dagtid sammenhengende i 14 uker for å sikre at det tegnspråklige publikum kunne holde seg oppdatert på koronasituasjonen.

NRK har et programtilbud på norsk tegnspråk. Tegnspråknytt er en nyhetssending som sendes på NRK1 hver ukedag fra 17.45 til 17.49. Sendingen oppsummerer de viktigste hendelsene i Norge og i verden det siste døgnet. En döv programleder formidler sakene på norsk tegnspråk, og en journalist leser opp sakene på norsk. Tegnspråknytt sendes også på kanalen NRK Tegnspråk alle hverdager. Andre programmer der hovedspråket er norsk tegnspråk, er *Lek med ord*, *Snakkis*, *Undringstårnet*, *Mitt Norge*, *Gode venner*, *Mia og Mattheo*, *Gråtende hender*, *En julefortelling*, *Gårsdagens helter* og *De utvalgte*.

Synstolking er når en stemme beskriver viktige visuelle elementer i bildet som ikke kan oppfattes gjennom lyd. Målgruppen er blinde og sterkt synshemmede. I 2020 publiserte NRK 86 timer med ny synstolking fordelt på åtte filmer og 22 serier. Blant disse var tre sesonger av *Vikingane*, julekalenderen *Stjernestøv* og serien *Rådebank*. Filmene *Norske Byggekløsser*, *Brillebjørn på ferie* og *Astrup – flammen over Jølster* ble også synstolket. Det ble i tillegg publisert seks nordiske serier med synstolking på svensk eller dansk – til sammen 29 timer. Synstolkingen sendes på fjernsyn over tv-kanalen NRK1 Lydtekst. I

strømmetjenesten NRK TV kan publikum se synstolkede versjoner ved å gå til kategorien «synstolk». Kringkastingsforskriften § 2-5 h stiller krav om at NRK ukentlig skal sende fjernsynsprogrammer med synstolking. Kravet har som formål å sikre både et omfang og en regelmessighet i formidlingen av synstolkede program. På forespørsel fra Medietilsynet har NRK opplyst at mange av de synstolkede programmene ble sendt i juli og oktober 2020, og at det gjennomsnittlig blir publisert en god del mer enn ett program ukentlig med norsk synstolket innhold på NRK1, inkludert repriser. Medietilsynet vil ha en videre dialog med NRK om regelmessigheten i det synstolkede innholdstilbudet høsten 2021.

Lydtekst kalles løsningen der en automatisk stemme leser opp den norske underteksten når det snakkes et fremmedspråk. NRK har egne tv-kanaler som sender ut lydtekst når det snakkes et fremmedspråk. Kanalene heter NRK1 Lydtekst, NRK2 Lydtekst og NRK3/Super Lydtekst. Lydteksten blir også lagt ut på radiokanalen NRK Nyheter under sending av Dagsrevyen 19 og Dagsrevyen 21. Det innebærer at radiolytterne får med seg hva som sies under intervjuer og innslag med intervjuobjekter som ikke snakker norsk. Lydtekst er tilgjengelig i NRK TV på innhold som ligger lagret.

NRKs brukerråd. Foto: NRK.

NRK har en egen tilgjengelighetssjef og et brukerråd med representanter fra ni forskjellige interesseorganisasjoner for funksjonshemmede, i tillegg til en representant fra Pensjonistforbundet. NRK oppgir at brukerrådet er en viktig bidragsyter i NRKs arbeid med tilgjengelighet og mangfold.

NRK er i gang med å revidere ordlisten på funksjonshemmet-feltet, og oppdatert liste skal publiseres i 2021.

NRK gjør rede for at det arbeides med å bygge kompetanse knyttet til hørbarhet. Hørbarhet for tale er spesielt viktig for hørselshemmede, men også når medier konsumeres i støyfulle omgivelser og på høyttalere/ørepropper med varierende kvalitet. Videre oppgir NRK at det er igangsatt arbeid med å utvikle en egen NRK-font, hvor lesbarhet og tilgjengelighet er tatt med fra start i utviklingsprosessen.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravene om å være til stede og utvikle tjenester på alle viktige medieplattformer for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud. NRK oppfyller også kravet om at allmennkringkastingstilbudet skal være gratis tilgjengelig for hele befolkningen på minst én distribusjonsplattform. Videre vurderer Medietilsynet at NRK gjennom NRK TV og NRK Radio oppfyller kravet om å gjøre flest mulig av radio- og tv-programmene tilgjengelig, både for samtidig distribusjon og for individuell avspilling. Hele den egenproduserte sendeflaten fra de sju siste dagene og mest mulig av sendeflaten ellers er gjort tilgjengelig som arkivtjeneste. Medietilsynet vurderer også at NRK i 2020 oppfyller kravet om å ta hensyn til funksjonshemmede ved utformingen av tilbudet sitt.

2.10.2 Et tilgjengelig arkiv og åpne standarder

Stortinget har sluttet seg til at NRKs arkivmateriale skal gjøres tilgjengelig for viderebruk så langt det er praktisk og juridisk mulig og presseetisk forsvarlig. NRK kan bare ta betalt for de kostnadene selskapet har knyttet til videre bruk etter selvkostprinsippet om arkiv. Det er også presisert hvor viktig det er at NRK gjør informasjon om arkivmaterialet (metadata) tilgjengelig, slik at de som ønsker å bruke arkivinnhold, kan finne det.

NRK viser til at det deles innhold med andre medier, og at NRK byr på egenprodusert materiale når det lar seg gjøre. NRK krever kun dekning av kostnader knyttet til selve tilgjengeliggjøringen. I 2020 gjennomførte NRK en brukerundersøkelse blant redaktørstyrte medier og produksjonsselskap i Norge. Formålet med undersøkelsen var å avdekke hvilke behov det er for arkivinnhold fra NRK og å få vite mer om hvordan det kan tilrettelegges bedre for deling av arkivinnhold med andre medier og produksjonsselskap. Undersøkelsen viste at digital tilgang til arkivene utenfor NRK, brukervennlighet i systemene og pris er de kriteriene flest oppgir som viktige for at de lettere skal kunne bruke arkivmateriale. Over 80 prosent av produsentene oppgir at de har benyttet seg av NRK-materiale. Blant redaktørene oppgir litt over halvparten at redaksjonen har brukt tilbudet. NRK oppgir at avdeling for innholdssalg i løpet av 2020 har behandlet ca. 1000 saker om bruk av arkivmateriale. Av disse gjelder omtrent halvparten av sakene deling med andre redaktørstyrte medier og produksjonsselskap.

NRK opplyser at det er gjort en betydelig innsats de senere årene for å gjøre radio- og tv-programmene allment tilgjengelig. Store deler av det historiske arkivet er digitalisert både for radio og tv, og gjort tilgjengelig for publikum i strømmetjenestene NRK TV og NRK Radio. Opplysninger og informasjon om innholdet, metadata, er grunnlaget for at folk skal kunne finne og velge innhold fra hele arkivet. Derfor blir dataene tilrettelagt i tjenestene. Mange av

programmene er indeksert i kapitler for at klipp og innslag skal være lettere å finne og dele. NRK opplyser at innholdet er samlet i kategorier og gjort tilgjengelig for søk. Historiske og klassiske tv-øyeblikk blir løftet frem etter sesong, årstider og hendelser i samfunnet og også presentert i kategorien «NRK-arkivet». I denne kategorien samles arkivinnhold under overskrifter som «Humorperler», «Drama og spenning», «NRK-klassikere», «Kongefamilien», «Norge på 70-tallet», «Gylne øyeblikk fra sportsrevyen» og «Snille (og skumle) dukker fra Barne-TV». NRK TV inneholder omkring 155 000 tilgjengelige tv-programmer. I løpet av 2020 har programtilbudet til publikum i NRK Radio omfattet over 385 000 radioprogrammer og mer enn 40 000 podkastepisoder.

NRK viser til at det er inngått arkivavtale med Norwaco om rettighetene til å publisere det mest relevante innholdet fra den eldste delen av arkivet. Avtalen omfatter NRK-produserte programmer som er eldre enn fra 1997, og har en ramme for hvor mye innhold NRK kan ha tilgjengelig for publikum samtidig. Avtalen sikrer at de mest etterspurte og relevante historiske programmene er tilgjengelige for alle.

Strømmetjenestene NRK TV, NRK Super og NRK Radio gjør tv- og radiosendingene til NRK og programmer tilgjengelig på internett, der publikum selv kan bestemme når de ønsker å se dem. Programmene publiseres samtidig som de sendes på radio og tv, eller i noen tilfeller tidligere. Aktuelle programmer innenfor alle sjangre blir presentert i tjenesten, slik at de skal være enkle å finne. Innholdet er også tilgjengelig gjennom søk og er organisert i ulike kategorier. NRK arbeider for at programmene skal være tilgjengelig for publikum så lenge som mulig. De fleste av NRKs egenproduserte programmer er tilgjengelige lenge, men hvor lenge innkjøpte programmer er tilgjengelig, kan variere fra noen uker til et par år etter at de er sendt på radio og tv.

Ifølge NRK blir åpne kildekoder både delt og anvendt så langt dette er mulig. I interne systemer og teknologien som inngår i viktige deler av publikumstilbudene, benyttes åpen kildekode. Åpne kildekoder innebærer at alle kan se hvordan systemet virker, utføre forbedringer eller tilpasse det til andre systemer som brukes. NRK har interne retningslinjer for deling av kildekoder og systemer. Videre er alle lyd- og bildeformat mot publikum standardisert. NRK har hatt en omfattende satsing på bruk av åpen kildekode og semantisk web innenfor metadata-området, og har aktivt samarbeidet om felles standarder for metadata både i EBU og med en rekke bedrifter og offentlige etater.

NRK viser til at flere prosjekter er delt som åpen kildekode, blant disse et system som har fått navnet Sofie. Sofie er et tv-avviklingssystem som erstatter teknologier innen et teknisk komplisert område. NRK har bygget Sofie videre basert på åpen kildekode tilgjengeliggjort av Sveriges Television. Dansk TV 2 har også tilpasset og tatt i bruk Sofie.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravene til å formidle kulturarven, digitalisere arkivet og gjøre arkivet og informasjonen om arkivmaterialet tilgjengelig for befolkningen. Medietilsynet vurderer også at NRK i samsvar med Stortingets forutsetninger og presiseringen i vedtektene, bare krever å få dekket kostnadene til å gjøre arkivmaterialet tilgjengelig for videre bruk av andre. Videre vurderer Medietilsynet at NRK i tilbudet sitt tar sikte på å så langt som mulig bruke åpne standarder, forutsatt at økonomiske eller kvalitative hensyn ikke taler imot dette.

2.10.3 Beredskapsansvar

NRK har som offentlig finansiert riksdekkende allmennkringkaster særlige beredskapsplikter. Dette ansvaret er lovfestet i kringkastingsloven § 2-4, som gir alle kringkastere formell plikt til å sende meldinger fra myndighetene når det har stor betydning. De nærmere reglene for NRK går frem av en forskrift som regulerer virksomheten under beredskap og i krig, blant annet regler om at NRK har plikt til å sette i verk særskilte beredskapstiltak for å sikre at informasjon fra regjeringen når ut til befolkningen. Ifølge forskriften skal det tas beredskapshensyn ved utbygging av senderanleggene til NRK. Etter digitaliseringen av både de nasjonale tv- og radionettene gjelder dette det digitale riksdekkende bakkenettet for tv og Regionblokka, som er NRKs del av DAB-nettet. NRK P1 har hatt en særlig posisjon som beredskapskanal ettersom kanalen har hatt et sendernett som dekker så godt som alle husstander i Norge. Etter digitaliseringen har alle NRKs radiokanaler samme dekning som NRK P1. I distribusjonsavtalen NRK har med Norkring, er det stilt krav om 99,8 prosent oppetid i hele sendernettet på årsbasis.

NRKs overordnede beredskapsplikter blir fremdeles regulert i forskrift, og i tillegg er det særskilte beredskapsansvaret tydeliggjort gjennom et krav i NRK-plakaten. Dette innebærer at NRK skal gjøre rede for hvordan dette kravet er oppfylt i forbindelse med Medietilsynets vurdering av hvordan NRK ivaretar allmennkringkastingsoppdraget.

Beredskapsøvelse i samarbeid med Politiet og Heimevernet på Marienlyst. Foto: NRK.

NRK opplyser at i forbindelse med pandemihåndteringen ble NRKs kriseinformasjonsansvar definert av myndighetene som en kritisk samfunnsfunksjon, slik at beredskapsevnen i minst mulig grad er blitt påvirket av restriksjonene knyttet til smittevern. Øvrig redaksjonell virksomhet er definert som en viktig samfunnsfunksjon på linje med andre medier. På bakgrunn av de åpne trusselvurderingene fra PST, NSM og E-tjenesten har NRK vurdert trusselnivået mot virksomheten til å være høyere enn normalt gjennom store deler av 2020. Den store andelen medarbeidere med hjemmekontor øker blant annet den digitale sårbarheten.

Videre oppgir NRK at det regelmessig er øvelser i ulike deler av virksomheten. Den viktigste øvelsen i 2020 var storøvelsen «Nyhetsproduksjon fra alternativt sendested» i oktober, der både nett-, radio- og tv-innhold ble produsert og sendt utenfor Marienlyst. Til sammen har det vært om lag 100 øvelser i NRK, hvorav flest varslingsøvelser, men også faste fullskala rutineøvelser innen distribusjon, reservekraft og brannvern.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 tok hånd om det særskilte beredskapsansvaret NRK har. NRK har også redegjort for hvordan det er lagt til rette for at myndighetene kan nå ut til befolkningen med informasjon over kringkastingsnettet ved nasjonale kriser og katastrofer.

2.11 Redaksjonelt uavhengig og reklamefri

Vedtektene

§ 25 NRKs allmennkringkastingstilbud skal være reklamefritt og skal ikke inneholde spesielle salgsfremmende henvisninger til konsernets kommersielle tjenester og produkter.

§ 29 NRK skal verne om sin integritet og sin troverdighet for å kunne opptre fritt og uavhengig i forhold til personer eller grupper som av politiske, ideologiske, økonomiske eller andre grunner vil øve innflytelse på det redaksjonelle innholdet. Virksomheten skal preges av høy etisk standard og over tid være balansert. Saklighet, analytisk tilnærming og nøytralitet skal etterstrebes, jf. bl.a. prinsippene i Redaktørplakaten, Vær Varsom-plakaten og Tekstreklameplakaten.

§ 45 NRKs redaksjonelle avgjørelser skal ikke være styrt av kommersielle hensyn.

§ 46 NRK skal utvise særlig varsomhet med å tilby innhold som utsetter publikum for kommersielt press. Dette gjelder særlig for programmer rettet mot barn og unge.

§ 47 NRKs allmennkringkastingstilbud skal hovedsakelig finansieres ved tilskudd over statsbudsjettet. Tilskudd over statsbudsjettet og andre offentlige inntekter skal ikke subsidiere kommersielle aktiviteter. Det skal være et klart regnskapsmessig og driftsmessig skille mellom NRKs allmennkringkastingsvirksomhet og kommersielle aktiviteter.

§ 48 NRK kan ta imot sponning, men bør begrense omfanget.

§ 49 NRK skal kunne videreutvikle kommersielle tjenester som genererer overskudd som bidrar til å finansiere allmennkringkastingstjenester. NRKs kommersielle tjenester skal ha sammenheng med selskapets redaksjonelle virksomhet. NRK skal tilstrebe et tydeligst mulig skille mellom allmennkringkastingstilbudet og kommersielle tjenester. Den forretningsmessige virksomheten skal være forenlig med de krav til kvalitet og integritet som gjelder for NRK.

NRKs vedtekter har en rekke krav som skal sikre at NRKs allmennkringkastingstilbud er ikke-kommersielt, og at NRK har et helt klart skille mellom allmennkringkastingsvirksomheten og kommersielle aktiviteter. NRK gjør rede for at innholdstilbudet på tv, radio, nett, mobil, sosiale medier og andre aktuelle plattformer er reklamefritt, og at allmennkringkastingstilbudet ikke inneholder salgsfremmende henvisninger til de kommersielle tjenestene eller produktene til NRK. NRK driver sin kommersielle aktivitet gjennom datterselskapet NRK Aktivum AS, som blir holdt adskilt fra allmennkringkastingsvirksomheten.

Allmennkringkasterne har fått et særlig ansvar for fri og uavhengig formidling av samfunnsrelevant informasjon og det å avdekke kritikkverdige forhold. Mediernes redaksjonelle selvstendighet er en grunnleggende forutsetning for den viktige rollen mediene skal fylle i et demokratisk samfunn, der de redaktørstyrte mediene har en sentral rolle og har fått særlige ansvarsregler.

NRK redegjør for at det jobbes målrettet for å holde en høy presseetisk standard i det redaksjonelle arbeidet, og for å tilstrebe saklighet, analytisk tilnærming og nøytralitet i den journalistiske dekingen av saker. NRK følger pressens felles etiske regelverk, som har flere krav til redaksjonell selvstendighet, jf. Vær varsom-plakaten, Redaktørplakaten og de lovfestede ansvarsreglene i ulike regelverk på dette området. NRK opplyser at virksomheten også har en egen etikkhåndbok med begrensninger for ansatte, som er begrunnet i Vær

varsom-plakaten. NRK hadde ingen saker oppe i Pressens faglige utvalg (PFU) hvor utvalget konkluderte med at det var tvil om NRKs redaksjonelle uavhengighet i 2020.

I 2020 behandlet PFU 23 klager mot NRK, hvor utvalget åpnet for forenklet eller full behandling.¹⁷ I tre av disse sakene konkluderte PFU med at NRK hadde brutt god presseskikk, og NRK fikk kritikk i ytterligere én klagesak. I de andre 19 sakene som ble behandlet, fant ikke PFU at NRK hadde brutt det presseetiske regelverket.

NRK redegjør også for at redaksjonelle avgjørelser og tilbud er styrt av redaksjonelle hensyn med utgangspunkt i allmennkringkastingsoppdraget. Videre viser NRK varsomhet med å tilby innhold som utsetter publikum for kommersielt press. NRK Super har et særskilt søkelys på innhold som retter seg mot barn og unge, noe som innebærer stor varsomhet med å eksponere merkenavn. Blant annet byttes emballasje ut og merkelapper fjernes på klær. I den rene journalistikken som retter seg mot barn og unge, omtales kommersielle produkter i liten grad. NRK viser til at innholdets kvalitet er avgjørende ved kjøp av internasjonale serier, men at NRK alltid vurderer om den kommersielle produktporteføljen som følger serien (for eksempel leker), forsterker et kommersielt press på barn.

NRK opplyser at reglene for sponsorfinansiering og visning av sponsorplakater som følger av kringkastingsregelverket og NRK-vedtektene, overholdes. Medietilsynet har ikke hatt saker mot NRK i 2020 som gjelder brudd på reglene i kringkastingsregelverket om kommersiell påvirkning.

Fra 1. januar 2020 ble den tidligere finansieringsmodellen med kringkastingsavgift erstattet med direkte bevilgning over statsbudsjettet. Medietilsynet står for utbetalingen til NRK. Nivået på finansieringen av NRK er for perioden 2020–2022 videreført med en årlig justering i takt med lønns- og prisvekst, minus et effektiviseringskrav på 0,5 prosent. NRKs årsregnskap og årsberetning viser at de samlede driftsinntektene i NRK AS var i underkant av 5877 millioner kroner i 2020. Av dette utgjorde den statlige bevilgningen 5272 millioner kroner, noe som representerte en nedgang på 54 millioner kroner (0,9 prosent) sammenlignet med samlet inntekt fra kringkastingsavgiften i 2019. Andre driftsinntekter utgjorde 150 millioner i 2020, mot 209 millioner kroner i 2019. NRK viser til at reduksjonen fra 2019 til 2020 skyldes dels lavere inntekter fra royalties, sponing, utleie av produksjonskapasitet gjennom NRK Aktivum, dels lavere salg av arkivmateriale og programmer og dels fravær av gevinster fra salg av anleggsmidler, samt lavere tilskudd fra fond og samproduksjoner. Resultatregnskapet til NRK for 2020 viser at 97,4 prosent av virksomheten er finansiert gjennom tilskudd over statsbudsjettet. Denne inntekten finansierer dermed størstedelen av NRKs virksomhet. Andre driftsinntekter utgjør en liten del av NRKs samlede finansiering.

NRKs kommersielle virksomhet blir drevet gjennom det heleide datterselskapet NRK Aktivum As. Årsregnskapet viser at selskapet i 2020 hadde en omsetning på 90 millioner kroner, en

¹⁷ NRK oppgir at tall for totalt antall klager mot NRK ikke er oppgitt i PFUs årsstatistikk for 2020

reduksjon på 28 millioner fra 2019. Driftsresultatet var positivt med 3 millioner kroner, mens regnskapsmessig overskudd før skatt var 4 millioner kroner. Dette er en reduksjon på 7 millioner kroner fra 2019. I 2020 ble 73 millioner kroner overført fra NRK Aktivum til allmennkringkastingsvirksomheten i NRK.

NRK har en avgrenset mulighet til å hente sponsorinntekter, siden NRK bare kan få sponset enkelte programkategorier. Meld. St. 38 (2014–2015) *Open og opplyst – allmennkringkasting og mediemangfold* og Meld. St. 17 (2018–2019) *Mangfold og armlengdes avstand – Mediepolitikk for ei ny tid* presiserer at NRK skal praktisere tilgang til sponsering på en restriktiv måte. Forretningsmessige avtaler og inntekter går gjennom NRK Aktivum og blir håndtert med armlengdes avstand. NRK har på forespørsel fra Medietilsynet oppgitt at samlede sponsorinntekter i 2020 var 11,8 millioner kroner, en markant reduksjon fra 29,3 millioner kroner i 2019. NRKs sponsorinntekter kommer i sin helhet fra sponserater på tv og er hovedsak knyttet til sportsarrangement. Nedgangen i inntekter fra sponsering i 2020 kan i stor grad tilskrives en nedgang i antall sportsarrangement som følge av koronapandemien.

Konklusjon: Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravene til at allmennkringkastingstilbudet skal være reklamefritt og ikke inneholde spesielle salgsfremmende henvisninger til de kommersielle tjenestene og produktene. Medietilsynet vurderer også at NRK oppfyller kravene om å verne om sin integritet og tillit for å kunne opptre fritt og uavhengig, at virksomheten blir preget av høy etisk standard, over tid er balansert, og at NRK legger vinn på å være saklig, nøytral og ha en analytisk tilnærming, jf. prinsippene i pressens felles etiske regelverk. På grunnlag av redegjørelsen fra NRK er det Medietilsynets vurdering at NRKs redaksjonelle avgjørelser ikke er styrt av kommersielle hensyn. Videre vurderer Medietilsynet at det kan legges til grunn at NRK utviser særlig varsomhet med å tilby innhold som utsetter publikum for kommersielt press, særlig i programmer rettet mot barn og unge.

Medietilsynet vurderer at NRK oppfyller kravet knyttet til sponsering med hensyn til gjeldende restriksjoner. Medietilsynet vurderer også at NRK i 2020 oppfylte kravene om at allmennkringkastingstilbudet hovedsakelig skal finansieres over statsbudsjettet, at tilskudd over statsbudsjettet og andre offentlige inntekter ikke skal subsidiere kommersielle aktiviteter, og at det skal være et klart regnskapsmessig skille mellom NRKs allmennkringkastingsvirksomhet og kommersielle aktiviteter.

Medietilsynet vurderer at NRK i 2020 oppfyller kravene som er knyttet til at NRK skal videreutvikle kommersielle tjenester som skaper overskudd som bidrar til å finansiere allmennkringkastertjenester. NRK oppfyller også kravene til at de kommersielle tjenestene som NRK utvikler skal ha sammenheng med den redaksjonelle virksomheten i selskapet, og at NRK skal legge vinn på å skape et så tydelig skille som mulig mellom allmennkringkastingstilbudet og kommersielle tjenester. Medietilsynet vurderer at NRK oppfyller kravene til at den forretningsmessige virksomheten skal være i samsvar med de kravene til kvalitet og integritet som gjelder for NRK.